THE LIBRARY – THE UNIVERSITY OF JORDAN

דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל

יום ו', כ"ג בשבט תשל"ד, 15 בפברואר 1974 ● גליון 14913 ● השנה הארבעים ותשע

היום 20 עמודים וכן המוספים „משא" ו„דבר השבוע" ● המחיר 170 אג'

היום ב„דבר":

● כה אמר דיין בוועדת העורכים המפורסמת / פרוטוקול הישיבה של שר הבטחון עם העורכים ביום הרביעי למלחמה ● מה אבדנו / חיים גורי ● ארבע אפשרויות שכולן קשות / דניאל בלוך ● כנר באמיצות ואגדה שהתנפצה / אליהו אגרם ● לא קומיסר ולא טטיפה־כמה / אריה י. אבנרי ● הציונות להורת הבלהבה / סימפוזיון בבית „דבר" ● ראיון עם קלאוס שיריץ, ראש עירית ברלין / שלמה שפיר ● מוטי אשכנזי ומכה / חגי אשד ● הקהילה האירופית־ערבית נטבעה בבצבוצות הפוטובאק / ישראל ניומן ● ארה"ב ואירופה ניתקות כצרפת / נחום ברנע ● משרד הקליטה — סלע מחלוקת / אריה כנרתי ● קצרות / י. דויד ● ברמת הגולן לא מתהלכים בסמבוות / חיים ליפשיץ ● „דבר השבועי" ● „משא" / כוסף לספרות ולאמנות ● „כוכבים ולילות" ● שהמש ובולים.

מזג האוויר

הטמפרטורות: ירושלים 8—15, מצלות, סוסרון 8—14, רמת הגולן 4—10, תל־אביב 10—20, נהריה 7—21, לוד 6—21, צפת 5—11, יריחו 10—22, חיפה 10—19, עזה 10—20, טבריה 8—19, באר־שבע 7—19, נצרת 8—17, אילת 10—25, עפולה 5—19, מפרץ שלמה 12—23 מעלות.

ההתחות היחסית הרה.

שרי החוץ המצרי והסעודי לוושינגטון ופריס

יציגו את התנאים להפרדת הכוחות עם סוריה ולהסרת חרם הנפט. מקורות באלג'יר: רק אם סוריה תקבל ערובה אמריקאית לגבי אופי ההסדר – תימסר רשימת השבויים.

מאת סופר „דבר" לענייניים ערביים

ועידת הפיסגה המרובעת ננעלה אמש באלג'יר בתום שני ימי שיחות תוך פירסום גילוי דעת סופבי שאינו מוסר דבר לגבי הצעדים המעשיים עליהם הוחלט. אולם נמסר כי הוסכם לשלוח את שרי החוץ של מצרים וסעודיה לפאריס ולוואשינגטון כדי להציג את התנאים לפתיחת שיחות על הפרדת כוחות בחזית הסורית ולהפרת אמברגו הנפט.

הנשיא אסד עצמו אמר אמש לפני צאתו מדמשק כי הושגה „הסכמה מלאה" בינו לבין יתר המנהיגים ואילו הנשיא סאדאת דיבר על „הבנה מושלמת".

שר החוץ המצרי איסמעיל פהמי ועמיתו הסעודי עומר סקאף עומדים לצאת כבר בשעות הקרובות. מקורות באלג'יר אמרו כי הם יציגו את הבאיה של סוריה לפתיחת שיחות על הפרדת כוחות. רק אם יתקבלו תנאים אלה והסוריה תקבל ערובה אמריקאית לגבי אופיו של ההסדר — תימסר רשימת השבויים הישראלים.

שליחותם של פהמי וסקאף עשויה להעיד כי הועידה נוסחה מקובלת על מצרים, אלג'יריה וסעודיה בקשר להפרדר הכוחות בצפת באופן שאסד ייאות להבא מגיבוי כלא במסגרת התנאים עליהם הוסכם. אין לדעת כרגע אם חל שינוי בהשוואה לתנאים המקוריים שהציגה דמשק. מכל מקום, שליחותם של שרי החוץ ממצרים וסעודיה פוטרת כרגע את הסורים מן הצורך להיכנס לשיחות הפרדה גלויה ולעשות ויתור בעניין רשימת השבויים. בפת יופיה אירפא בו"כ עקיף שבעקיפים בין מצרים וסעודיה לבין ד"ר קיסינג'ר לגבי הסדר ההפרדה הישראלי־סורי.

יש סימנים שבצנעה תביעתו של אסד לכרוך את שאלת ההקלות באמברגו הנפט בהתקדמות להסדר בזה. עם זאת נמסר כי האלג'ירים והאחרים נקטו עמדה תקיפה לגבי נגד הקלות בחרם הנפט בשלב זה.

כניחים שבמועד מאוחר יותר עשויים ארבעת ראשי המדינות להעביר את הסיכומים שקיבלו לאיחוד ערבי רחב יותר. ולו גם בדרג נמוך במסגרת מועצת הליגה הערבית.

גילוי הדעת הרשמי של הפיסגה המצומצמת דיבר רק על אי־כוון מוחדש של החלטות הפיסגה הרחבה שנערכה באלג'יר בנובמבר בדבר התביעה לנסיגה ישראלית כוללת, „להחזרת זכויותיו החוקיות של העם הפלסטינאי בירושלים".

קיסינג'ר: נמשכים המגעים להפרדת הכוחות עם סוריה

וושינגטון, (עיר). — ארה"ב מקיימת מגע עם ישראל וסוריה במאמץ להביא לגיבוש על הפרדה בין כוחותיהן — אמר אתמול שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר.

קיסינג'ר אמר, כי ארה"ב מקווה להניע את שני הצדדים לפתוח במו"מ. אך לא הצביע על לוח זמנים לגבי התחלת השיחות.

הוא סירב להשיב על שאלה בדבר אפשרות של הסרת חרם הנפט הערבי נגד ארה"ב. אך אמר: „בטוחני, כי ארצות ערב דנות בבעיה זו".

קיסינג'ר שוחח עם כתבים לאחר שתידרך צירי קונגרס רפובליקאיים על ועידת הנפט הבינלאומית שננעלה ביום ג'.

דיין נפגש עם מוטי אשכנזי

מאת חגי אשד
סופר „דבר"

שר הבטחון נפגש הבוקר עם מוטי אשכנזי בביתו של פרופ' נתן רוטנשטרייך בירושלים. כפי שנודע באה היוזמה באמצעות פרופ' רוטנשטרייך ודיין הביע בידו את נכונותו לקיים את הפגישה.

בשיחה שארכה כשעתיים העלה מוטי אשכנזי את כל טענותיו כפי שבאו לידי ביטוי בראיונות אתו בעתונות. דיין אמר כי אין הוא דבק בכסא וכי הציע פעמיים את התפטרותו וכי לאחר שניתן לו אמון כבד ראש הממשלה גילתה כאיר הוא סבור שעליו להמשיך בביצוע תפקידו בהתאם לרצונה של ראש הממשלה.

הרושם הוא שבסיומה של הפגישה נשארו כל המשתתפים בעמדותיהם הקודמות.

כמויות נפט גדולות נתגלו באי תאסוס שבצפון יוון — הודיע אתמול ראש ממשלת יוון אנדרוצופולוס במסיבת עתונאים.

מצרים החזירה שני אזרחים שתעו בדרכם

אוטובוס „אגד" ובו שני אזרחים עברו אתמול בטעות המחסום בכביש לקטע הנמצא בשליטת המצרים בדרך לאיסמעיליה.

האזרחים והאוטובוס הוחזרו על ידי המצרים לידי ישראל בשעות הערב.

ההחזרה בוצעה במסגרת ההסכם להחזרת חיילים ואזרחים תועים הכלול בהסכם על הפרדת הכוחות.

סולז'ניצין יוצא היום לציריך

לאנגנבויך, גרמניה המערבית, (רויטר, ועיר). — אלכסנדר סולז'ניצין הודיע אתמול באמצעות פרקליטו כי הוא יוצא היום לציריך שבשווייץ. (ראה עמוד 3).

ז'ובר: המכשול היחיד לביקור בישראל – שאלות טקס

מאת ז'אק מורים,
סופר „דבר" בצרפת

פאריס. (מיוחד ל„דבר"). — שר החוץ הצרפתי מישל ז'ובר אמר אתמול, כי שאלות של טקס הן עתה המכשול היחיד שיש להסירו, כדי שיבקר בישראל.

בראיון משודר אמר ז'ובר, כי החל ב־6 במארס ביקש לבקר במצרים ובלבנון ובמסגרת אותו מסע לצאת גם לירדן „וגם — מדוע לא — לישראל". לשם כך יש לפתור רק כמה שאלות טקס עם השלטונות הישראליים.

ז'ובר לא פירט, אך סבורים, כי שאלות הטקס שהוא התכוון אליהן נוגעות לכך, אם הוא יוזמן על ידי אבא אבן, או שז'ובר יפנה תחילה אל שר החוץ הישראלי ויבקש להזמינו.

אם הביקור ייצא לפועל, יהיה ז'ובר השר הצרפתי הראשון בתקופת כהונתו בפועל, המבקר בישראל מאז כינון המדינה ב־1948.

מאיר זימנה התייעצות שרים בקשר לסוריה

מאת חגי אשד
סופר „דבר"

ראש הממשלה גולדה מאיר זימנה לתחילת השבוע הבא התייעצות שרים בקשר להתפתחויות בסוריה, מתוך הנחה שעד אז תקבל ישראל מידע מארה"ב על תגובתה של ממשלת סוריה בנוגע לשיחות להפרדת הכוחות עם ישראל.

התפתחות כזו תיתכן בעקבות ההחלטה של ועידת הפסגה הערבית באלג'יר והשיחות שינהלו שרי החוץ של מצרים וסעודיה בוואשינגטון, בהתאם להחלטות הפיסגה.

כפי שכבר הודגש כמה פעמים אין לישראל לפי שעה תכנית מגובשת לגבי הפרדת הכוחות לקראת השיחות שיכולו להיפתח לאחר שיתמלאו שני התנאים הישראליים — רשימת השבויים והביקור של נציגי „הצלב האדום" אצלם.

יתכן שבהתייעצויות בשבוע הבא כבר יהיה מקום לדון בתכניות האלה אם יתברר כי חלה תזוזה בעמדה הסורית.

הממשלה תדון ביום א' באפשרות לקצץ בתקציב לשנת 1974/75

תקציב הבטחון: 16.2 מיליארד ל"י

מאת סופרו הכלכלי
של „דבר"

הממשלה עומדת לקיים ביום א' דיון נוסף על הצעת התקציב המוגדלת לשנת 1974/75 ועל האפשרויות לעריכת קיצוצים בו. במשך השבוע האחרון התנהלו דיונים במשרדי האוצר על פרטי התקציבי המשרדים ומקורות מימון ההוצאה הכוללת. נבחנו האפשרויות לקצץ בהוצאות בסכום של קרוב ל־2 מיליארד ל"י.

ועדת שרים מיוחדת בראשותה של ראש הממשלה גולדה מאיר, דנה עתה בתקציב הבטחון ובוחנת אם ניתן לקצץ בו, בסעיף כלשהו.

הצעת התקציב לשנת 1974/1975 אשר הוגשה על ידי האוצר לממשלה מסתכמת ב־38 מיליארד ל"י. סכום זה כולל תקציב רגיל של 30 מיליארד ל"י לעומת 28.2 מיליארד ל"י בשנת 1973/1974, ואילו תקציב הפיתוח מגיע לכ־8 מיליארד ל"י, לעומת 5.57 מיליארד ל"י בשנה זו.

הסעיף המרכזי בתקציב הוא תקציב הבטחון המסתכם ב־16.2 מיליארד ל"י, לעומת תקציב של 16.66 מיליארד ל"י שהיה בשנת 1973 וזה כולל את כל התקציבים הנוספים. סכום זה כולל גם הוצאות חירום אזרחיות של כ־300 מיליון ל"י.

הסעיפים העיקריים בהצעת התקציב הם:

● ההוצאה לפירעון החוב יגיעו ל־5.42 מיליארד ל"י, לעומת 4.64 מיליארד ל"י לשנת 1973;
● הסכום שהוקצב לסובסידיות מגיע ל־800 מיליון ל"י, לעומת 1.09 מיליארד ל"י השנה;
● התקציב המיועד להלכלה ומסק מגיע ל־1.98 מיליארד ל"י לעומת 1.62 מיליארד ל"י השנה;
● הסכום המיועד לעידוד הייצוא יגיע ל־1.4 מיליארד ל"י, לעומת 1.15 מיליארד ל"י השנה;
● למשרד התחבורה כוכבים 60 מיליון ל"י, לעומת 49 מיליון ל"י השנה;
● תקציב הבניה לשיכון יסתכם ב־2.15 מיליארד ל"י, לעומת 1.25 מיליארד ל"י.
● ההקצבות בחקלאות, מים, מחצבים ומכירות יגיעו ל־1.48 מיליארד ל"י;
● הסכום המיועד להשלומבות יסתכם ב־3.5 מיליארד ל"י, לעומת 2.64 מיליארד ל"י השנה;
● ההוצאה למימשל ומינהל תגיע ל־1.29 מיליארד ל"י, לעומת 9.54 מיליון ל"י;
● התקציב כולל רזרבה תקציבית של 1.32 מיליארד ל"י בהשוואה ל־1.47 מיליארד ל"י השנה. בין היתר זה כולל רזרבה להתייקרות שכר בסכום של 250 מיליון ל"י.

איכון ההכנסות ממיסים הכלול בתקציב החדש מסתכם בכ־20 מיליארד ל"י, לעומת 15.75 מיליארד ל"י השנה. יתרת התקציב צריכה להיות מכוסה על ידי מילוות פנים וחוץ. עתה בוחנים באוצר את הדרכים לקצץ בסעיפי התקציב בכ־2 מיליארד ל"י. שר החקלאות היום גבתי הציע בדיונים קיצוץ כללי בתקציב שאינו מיועד לצרכי בטחון של מיליארד ל"י. על פי הצעה זו הקיצוץ יבוצע בכל סעיף באופן יחסי לסכום הכולל של מיליארד ל"י.

מגעים לא־רשמיים בין המערך, המפד"ל, ל"ע

טרם הושגה התקדמות כלשהי

מאת סופר „דבר"
לענייני מפלגות

במגמה למצות את כל האפשרויות כדי להגיע לסיכום קואליציה משותפת, הוחלט בנהלגות הדהכה של הקואליציה הקוראת, לכל המאוחר עד אמצע השבוע הבא, חידשו אתמול ראשי המערך שיחות של מגעים אינפורמאליים, מלהפורמאליים, עם ראשי המפד"ל ול"ע, אך טרם הושגה התקדמות בין העמדות שהתפרדו על אתמול מקיום לבין הצעת הסכם משולש.

מחוגי המערך נודע כי המגעים האינפורמאליים שנוהלו אתמול, בעיקר בין ראשי מפלגת העבודה לבין ראשי המפד"ל, יימשכו היום גם עם ראשי ל"ע במגמה לנסות להגיע עד יום ראשון ולכל המאוחר ביום ב' לכלל מגבה ברורה לאפשר את הגיבוש של פני הממשלה בשאלה „מי הוא יהודי".

לאחר שהלשום בערב עלה הדיון הקואליציוני המשולש על פרקה, עם הודעת הפרישה של המפד"ל ממנה, ועם הודעת ל"ע כי לא יוסיפו להשתתף בשיחות כל עוד לא תסיר המפד"ל את הביקורת לשיתוף ישולים ובהתאמה בשאלת „מי הוא יהודי". קיימו ראשי המערך אתמול מגעים אישיים וטלפוניים עם כמה מראשי המפד"ל כדי לנסות

(המשך בעמוד 2, טור 4)

ירדן תתמוך בשיתוף פלשתינאים בועידת ז'נווה

חוסיין נמנע, בנאום לאומה, לחזור על דרישתו כי הנציגות הפלשתינאית תהיה „השלמה" למשלחת הירדנית

מאת סופר „דבר"
לענייניים ערביים

המלך חוסיין הבהיר אמש — בנאום מפורשות יותר מבעבר — כי ירדן תתמוך בשיתופם של נציגים פלשתינאים בועידת ז'נווה, הוא הדגיש, כי אין הוא רואה, התנגדות בשאלה זו בינו לבין „שום גורם ערבי". הוא נמנע מלחזור על דרישתו כי הנציגות הפלשתינאית תהיה „השלמה" למשלחת הירדנית.

בנאום לאומה הציג חוסיין, כי תביעת ירדן לשיתופה בהסדר אינה בנוסח של „אחדות הגדה" בינה לבין הגדה המערבית, אלא על תפקידה ההיסטורי של ארצו במאבק נגד ישראל, מעמדה הבינלאומי וקרבתה באזור.

אגב, הנהגת „פתח" כבר דחתה את הצעת חוסיין מעליו לפתוח ב„דו־שיח ידידי" עמו בשאלת הייצוג הפלשתינאי בהסדר.

חוסיין נאם יום אחד בלבד לאחר שדיבר בישיבה סגורה באוזני מאות נכבדים שנאספו בארמונו. באותו נאום — כך נודע עתה — גילה חוסיין, כי המודיעין הירדני חשף קשר של „פתח" לרצוח אותו, ולהוות את ההתנקשות כמלחמה מבירון הנבא הסורי והמשטרה.

לפני הנאום אמש סקר חוסיין בהרגיל ידי שלי־ג.ם. אמריקאים בדגם „באיר" שקיבלה ירדן באחרונה.

אחרי הקדמה בליצית ארוכה דיבר חוסיין בנוסח שאתמי־ארושי על היבתו לצבא. הוא הדגיש פעמים אחדות, כי לא נפגעה נאמנות החיילים לכתרו וכי הם „ימשיכו לשאת דגל האומה".

את התסיסה ביחידות השריון הבדוויות ביטל כהתפשה שולית, שנגמה לתביעות שכר. לעצבה, ביטלה הממשלה לאהרן תביעות אלה עוד לפני גילויי התסיסה.

האזינו

הערב, יום שישי, 15.2.74 לאחר מהדורת החדשות של השעה 6 בגלי צה"ל, לראיון עם מזכ"ל ההסתדרות בפורום
ירוחם משל
בתכנית „זמן השבוע".
המראיין: צבי שפירא
(שידור חוזר ביום שבת בשעה 12 בצהריים)

20%
הנחה
על כל מוצרי תשלובת פולגת
בגיר-אומן-Lee
בחנויות
אומן
תל־אביב: רח' אלנבי 100
ירושלים: דרך יפו 42 (כבר ציון)
חיפה: רח' הרצל 18 (בית הקרנות)

השובבה
ראה עמוד 18

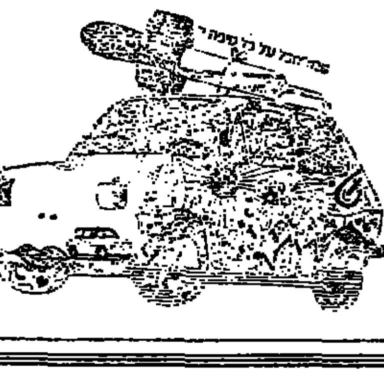

מפלגת העבודה הישראלית/המרכז
מחוז המושבים המחלקה להתישבות
ביום ראשון 17.2.74 בשעה 11 לפנה"צ תתקיים
ישיבת מזכירות המושבים
באולם הישיבות של תנועת המושבים ברח' לאונרדו דה־וינצ'י 19, ת"א.
הישיבה דחופה. הזמנות לא נשלחו.
נא לדייק!
מחוז המושבים

תנועת העבודה הציונית העולמית
ביום ראשון 17.2.74, בשעה 3.30 אחה"צ יתכנסו חברי המזכירות העולמית וחברי הסיעה בועד הפועל הציוני באולם הישיבות של מרכז מפלגת העבודה, רח' הירקון 110.
על סדר היום:
העליה וההסברה הציונית

חידון דבר
פרס ראשון
מכונית פיאט 128
היום
מתפרסם בדבר־השבוע
חידון סמלים
פתור את החידון ותשתתף בהגרלת הפרסים הגדולה.
בין הפותרים שישלחו פתרונם בשבוע הקרוב יוגרל פרס מיוחד — 4 מערכות של כל התנ"ך בארבעה כרכים מפורש ע"י פרופ' א.ש. הרטום לפי שיטת פרופ' מ.ד. קאסוטו
מתנת „ספרית „דבר".

תכנית השבוע
יום ו' 15.2.74 — בשעה 10.30 בערב — „החיים ואהבה הסנהדרי" — ערב של נגינה בהשתתפות אבנר ברנזון, רפי גרנות, שלומית אהרון וקרול כריל.
שבת 16.2.74 — בשעה 7 בערב — מועדון הסרט הטוב — „החבישה מרחוב ברסהוה" בימוי אלכסנדר פורד. בשעה 9.30 בערב — החיים ואשת הסנהדלר — בהשתתפות אבנר ברנזון, רפי גרנות, שלומית אהרון וקרול כריל.
יום א' 17.2.74 — בשעה 6 בערב — כנון אדלר — מרכז יעוץ להורים.
יום ב' 18.2.74 — בשעה 2 אחה"צ — ב"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכה לילי גבק. בשעה 4 אחה"צ — פרס לילדים — הפנק הפדיון — פופי.
יום ג' 19.2.74 — בשעה 3 אחה"צ — בכון אדלר — מרכז יעוץ להורים. בשעה 7.30 בערב — ב"ס גבוה לפועלים — קורס לעבודה סוציאלית במנחה אחר יוחם.
יום ד' 20.2.74 — בשעה 4 אחה"צ — פרס לילדים — „גיבור ההרים" — „לול רישנר". בשעה 4 אחה"צ — אולפן לריקודי עם. בשעה 9 בערב — חוג ריקודי עם למבוגרים.
יום ה' 21.2.74 — בשעה 2 אחה"צ — ב"ס לבלט, התעמלות וג'ז בהדרכה לילי גבק. בשעה 3 אחה"צ — קורס לבריאות. הרבות הגוף והתעמלות. בשעה 6 בערב — חוג לאספרנטו, חוג לאמנות הקריאה — בשעה 7 בערב — „גדולי של מנחה" — בימוי שאול אוזנאבור. בשעה 9 בערב — „הרדינבוק ברחוב" — עם אנטוני ג'ילי.
המרכז לתרבות וחינוך של ההסתדרות
המחלקה לנוער ולספורט מועצת פועלי תל־אביב־יפו

מיזדי ביתספרך התיירות בארץ — הקפת הכנרת (23 לפברואר, 1974) ליום אחד; השבעה, עבדה והדתות (2.3.74) ליום אחד; פורים באילת ושארם־א־שייח (7.3.74) לשלושה ימים; המקורות הקמה הצפון יב הבהת (נחל פרצים) 16.3.74 ליום אחד; אל בתי הכנסת הקדומים בצפון הארץ (23.3.74) ליום אחד (כולל הדר"י).
פרטים והרשמה בבית דבר, הדר 7, (הצדדית) בשעות: 8.30—12 — וכ"ס 4—6 טל. 283211.

קיסינג׳ר מזהיר: לא צפוי ביטול מיידי של אמברגו הנפט

וואשינגטון, (אפ״י, רויטר). — שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג׳ר מסר אתמול דיווח לצירי הקונגרס הרפובליקאים על מהלך ועידת־האנרגיה שנערכה בוואשינגטון והזהיר את שומעיו, לבל יצפו לביטול מיידי של חרם הנפט הערבי.

[illegible]

„צים" לא תכנס למו״מ עם קציני־ים כל עוד השביתה נמשכת

מאת סופר „דבר" בחיפה

הדירקטוריון של חברת „צים" החליט אתמול לא להיכנס למו״מ, במישרין או בעקיפין, עם איגוד קציני־ים כל עוד נמשכות אניות החברה; לנקוט בצעדים כנגד אנשים ביחס לאניות המושבתות [illegible]

[illegible]

מת ח״כ זועבי, סגן שר הבריאות

מאת יואל דר, סופר „דבר"

סגן שר הבריאות ח״כ עבדול עזיז זועבי מת אתמול בבוקר בבית החולים [illegible] בעפולה. בן 48 היה במותו.

[illegible]

ב־1961 יצא בשליחות מפ״ם לביקור בכמה ממדינות [illegible]

ב־1969 נבחר לתפקיד סגן שר הבריאות [illegible]

[illegible]

מגעים לא־רשמיים

(המשך מעמוד 1)

ולהביא לסילוק הילוקי הדעות בדרך של „דיפלומטיה שקטה".

בין שאר המגעים [illegible]

לא יבקשו הארכה

[illegible]

צ׳אושסקו — בביקור רשמי בלבנון

ביירות (רויטר, יו״פ). — נשיא רומניה ניקולאי צ׳אושסקו הגיע אתמול לביירות במסגרת ביקור רשמי שיימשך שלושה ימים.

[illegible]

דיין: לא יהיה מנוס מגיוס ממושך של יחידות שונות

„אין שינוי בעמדת הממשלה בענין השבויים בסוריה"; „אילו חשבתי שאיני בסדר — הייתי מתפטר"; חברי כנסת לא ישרתו במילואים

בהרצאה בפני סטודנטים ב„בר־אילן"

[illegible]

„לא יתאבלו" על בחירות חדשות

[illegible]

המעסיקים מציעים להאריך ההסכמים הקיבוציים עד 31 במרס 1975

מציעים מקדמה ע״ח תוספת היוקר החל ב־1.4.74; ההסתדרות מחכה לתשובה עד יום א׳ — לגבי 6 אחוזים תוספת יוקר מ־1 בפברואר

[illegible]

תרעומת על שר־האוצר בחוגי התעשיינים

[illegible]

בכדור יד

נבחרת ישראל — נבחרת יפאן 14:14

מאת יעקב פתאל

[illegible]

הוחזרו 15 שבויים מצריים

15 שבויים מצריים הועברו אתמול בשעה 2.20 אחה״צ לידי הצלב האדום [illegible]

[illegible]

מדינת ישראל — משרד הבטחון

אגף השיקום - המחלקה להנצחת החייל

הסעות לבתי הקברות הצבאיים הארעיים

הסעה למשפחות השכולות לבתי הקברות הצבאיים הארעיים תתקיימנה אחת לחודש (ערב ראש חודש) במשך ששת החודשים הקרובים. ההסעה הראשונה תתקיים בערב ראש חודש אדר (כ״ט בשבט תשל״ד) — 21.2.74. מדי חודש תתפרסם מודעה נפרדה על תכנית ההסעה.

להלן תכנית ההסעה לתאריך 21.2.74

למשמר הנגב, בארי, באר־שבע

מקום היציאה		שעת היציאה
ירושלים	— התנת אגד	08.00
קרית שמונה	" "	05.30
ראש פינה	" "	05.45
צפת	" "	05.30
טבריה	" "	06.00
בית שאן	" "	06.30
עפולה	" "	07.00
נהריה	" "	06.30
עכו	" "	06.45
חיפה	" "	07.00
חדרה	" "	07.30
נתניה	" "	07.30
הרצליה	" "	08.00
כפר סבא	" "	08.00
פתח תקוה	" "	08.00
ת״א	— רחבת היכל התרבות	08.00
רמלה	— התנת אגד	08.30
ראשון לציון	" "	08.30
רחובות	" "	08.30
אשדוד	" "	08.30
אשקלון	" "	08.30
קרית גת	" "	09.00
באר־שבע	" "	10.00
דימונה	" "	09.30

לעפולה

מקום היציאה		שעת היציאה
ירושלים	— התנת אגד	06.30
קרית שמונה	" "	09.00
ראש פינה	" "	09.15
טבריה	" "	09.45
בית שאן	" "	10.15
נהריה	" "	09.00
עכו	" "	09.15
חיפה	" "	09.45
חדרה	" "	09.40
נתניה	" "	09.20
הרצליה	" "	09.00
כפר סבא	" "	08.40
פתח תקוה	" "	08.15
ת״א	— רחבת היכל התרבות	08.00
רמלה	— התנת אגד	08.15
ראשון לציון	" "	09.00
רחובות	" "	07.50
אשדוד	" "	07.30
אשקלון	" "	07.00
קרית גת	" "	06.30
באר־שבע	" "	06.00
דימונה	" "	05.30

ללוחמי הגטאות, נהריה

מקום היציאה		שעת היציאה	
ירושלים	— התנת אגד	06.30	
קרית שמונה	" "	08.30	
ראש פינה	" "	08.45	
צפת	" "	09.00	
טבריה	" "	08.00	
בית שאן	" "	08.30	
עפולה	" "	09.00	
נהריה	" "	10.00	(ללוחמי הגטאות בלבד)
עכו	" "	10.00	
חיפה	" "	09.30	
חדרה	" "	09.00	
נתניה	" "	08.20	
הרצליה	" "	08.30	
כפר סבא	" "	08.30	
פתח תקוה	" "	08.00	
ת״א	— רחבת היכל התרבות	08.00	
רמלה	— התנת אגד	08.00	
ראשון לציון	" "	07.30	
רחובות	" "	07.30	
אשדוד	" "	07.30	
אשקלון	" "	07.00	
קרית גת	" "	06.30	
באר־שבע	" "	06.00	
דימונה	" "	05.30	

כל האוטובוסים היוצאים מהתחנות: קרית שמונה, ראש פנה, צפת, טבריה, בית שאן, עפולה, נהריה, עכו, חיפה, חדרה ונתניה יורידו את הנוסעים בבית הקברות הצבאי הארעי בקרית־שאול.

כל האוטובוסים היוצאים מהתחנות: רמלה, ראשון לציון, רחובות, אשדוד, אשקלון, קרית גת, באר שבע ודימונה יורידו את הנוסעים בבית הקברות הצבאי הארעי בקרית שאול.

מירושלים ייצא אוטובוס מיוחד לקרית שאול בשעה 09.30.

מה אומרים?

פגישות

הוא אמר לי: אל תבואי, טוב? עשה לי טובה, אל תבואי. [illegible]

[illegible]

*

[illegible]

*

[illegible]

*

[illegible]

*

— אתה אופטימי?

— כן.

— מדוע?

— בשום שראיתי זה לא כמו את הישראלים בהפגנות. [illegible]

ח—ג׳

מבקר המדינה

ארגון עולי מרכז אירופה — מכון ליאו בק ק.י.ב. מוסד ון־ליר בירושלים

מתכבדים להזמין את כב׳ לטקס אזכרה לכבוד

ד״ר זיגפריד מוזס זכרונו לברכה

מבקר המדינה הראשון בישראל

שיתקיים ביום כ״ז בשבט תשל״ד — 19 בפברואר 1974 בשעה 6 אחה״צ במוסד ון־ליר בירושלים, רח׳ ז׳בוטינסקי 43.

יושב ראש: מבקר המדינה ד״ר י. א. נבנצל.

ישאו דברים:

פנחס רוזן, א. ה. גרלינג, ד״ר מ. גילון.

דבר

DAVAR دافار

העורכת חנה זמר

משנה לעורך דוד פדהצור

מזכיר המערכת אליהו אגרוס

מנהל כללי גדעון נאמן

המו״ל — „דבר" בע״מ

נדפס בדפוס „דבר" בע״מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שנקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים).

סניפים:

תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141.

ירושלים, מערכת ומנהלה, רח׳ הלל 16, טלפונים 231251-3.

חיפה, רחוב הנביאים 32, טלפונים 642111-3.

רז'נייב רצה להציל את ה"דטאנט"

...חים לענייני ברה"מ בלונדון טוענים כי גירושו של סולז'ניצין הוא נצחון למדיניות ...קיום עם המערב כנגד הקו הנוקשה בקרמלין וחוגי המשטרה החשאית. ...ז'ניצין: "במולדתי דיברתי יותר מדי - עכשיו הגיע הזמן לשתוק".

דון (י.פ., א.פ., ע"י) — גירושו של אלכסנ־ ...ז'ניצין מברה"מ הוא ... למדיניות הדיטנט ... מערב, לה מטיף מזכ־ ... מפלגה הקומוניסטית ... שית לאוניד ברז'ני־ ... על פני מצדדי הקו ... ה בקרמלין וחוגי ה־ ... ה החשאית — למס־ ... י הגיעה אתמול קבו־ ... של מומחים לענייני ... בלונדון.

...ואו, הגירוש הוא מעין ... אשר תאפשר למשטר ה־ ... להמשיך בהפשרת היח־ ... המערב ויחד עם זה ... בחזית הפנימית את די־ ... בגדי המשטר.

...חים לענייני ברה"מ סבו־ ... שבגירושו של סולז'ניצין ... ברז'נייב "להציל" את שי־ ... ופעולה עם ארה"ב ומערב־ ... והוא חשש שמשפט נגד סולז'ניצין יפגע בשי־ ... שיתוף הזה. לעומת זאת ... משטרה החשאית (ק.ג.ב) בע־ ... לטפל בסולז'ניצין כבבוגד. ... ים הפוליטיים הם שהכ־ ... סוף לטובה החוגים שיצ־ ... מ"סיפול בהלם". כבאו, ... ה איננה יכולה עוד להת־ ... יל מדעת הקהל בעולם. אך ... ימנים מעידים, כי כלפי המשטר בברה"מ תנהג ... הסובייטית ביד קשה. ... אנשי הרוח, המטיפים ל־ ... סיוציה של המשטר וכן

פעילי העליה היהודים הם שתה, לאחר גירושו של סולז'ניצין, יו־ תר מבודדים משהיו בעבר. השל־ טונות הסובייטיים החלישו בהת־ מדה ובשיטתיות את התנועה ה־ דמוקראטית, על ידי מתן היתר לאחדים מפעיליה לצאת לחו"ל, גירושם של אחרים לאזורים נידחים בברה"מ ומעצרם של אחרים. באותו של סולז'ניצין מוחליש במי־ דה ניכרת את התנועה הזאת, שבראשה עומדו מוסרי רב כמו ה־ סופר חתן פרס נובל.

הפיסיקאי הסובייטי אנדרי סא־ חארוב מראשי התנועה הדמוקרא־ טית בברה"מ, קרא אתמול בשי־ חה טלפונית עם מתרגמה אישל־ קיה בפלורנץ להקים בית משפט בינלאומי, שיחקור את פשעי ה־ משטר, בתקופת סטאלין. כן דרש, שהשלטונות הסובייטיים יתירו ל־ סולז'ניצין לשוב לארצו ולהוציא בה לאור את ספרו "ארכי גולאג".

ידידי משפחת סולז'ניצין סיפרו אתמול במוסקווה, כי בזמן חקירתו איימו השלטונות על סולז'ניצין בהעמדתו לדין באשמת בגידה. על עבירה זו מוטל בברה"מ עונש מוות.

עתוני ברה"מ חידשו אתמול את המסע נגד סולז'ניצין. בעוד שעתוני הבוקר מסרו בקצרה רק על גירושו מברה"מ ושלילת אז־ רחותו, כתבו עתוני הערב, בי־ ניהם "איזווסטיה" ו"הצ'רניה מוסקווה", כי העם הסובייטי תומך פה אחד בהחלטה לשלול מסולז'־ ניצין את אזרחותו. שני העתונים פירסמו מכתבים מאת סופרים, אמנים ואנשי ציבור, המגנים את סולז'ניצין ומצדדים על גם את הפעולה נגדו.

לעומת זה בלאנגנבורך שבמערב גרמניה, שם שוהה עתה סולז'ני־ צין בביתו של הסופר המערב־ גרמני היינריך בל, הוא הוצף במברקים ומכתבי עידוד מגרמניה המערבית וגם מארצות חוץ. יל־ דים משכנותו של בל הגישו ל־ סולז'ניצין זרי פרחים.

סולז'ניצין עצמו החליט לשמור על שתיקה, כנראה עד לצאת בני משפחתו מברה"מ. הוא אמר את־

"די!" — רומז הסופר הסובייטי המגורש אלכסנדר סולז'ניצין לעבר עתונאים וצלמים, שנהרו לעברו, כאשר יצא אתמול לטיול בוקר בלוויית הסופר המערב גרמני היינריך בלי. צילום רדיו של "אסושיאייטד פרס".

מול לעתונאים, כי במולדתו דיבר יותר מדי ועכשיו הגיע הזמן לש־ תוק. "בבקשה לא לשאול, אינני יכול להשיב" — אמר.

פקיד ממשלה מערב־גרמני אמר לעתונאים, כי לסולז'ניצין יינתן דרכון מערב־גרמני. כמה וכמה מדינות כבר הציעו לסולז'ניצין להתאזרח בהן, בין היתר נורווגיה ושוודיה. כפי שנמסר, אוניברסי־ טת חיפה הזמינה את סולז'ניצין לשמש בה מרצה.

הסנאטור האמריקאי ג'ס הלמס הודיע אתמול, כי בשבוע הבא יעלה הצעת החלטה להעניק ל־ סולז'ניצין אזרחות כבוד של ארה"ב.

ברומא הודיע בטאון המפלגה הקומוניסטית האיטלקית "אוניטה" בעמוד השער על גירושו של סולז'ניצין ומתח ביקורת זהירה על השלטונות הסובייטיים. העתון פירסם החלטות של איגודים מק־ צועיים קומוניסטיים ולא־קומוניס־ טיים, בהן נאמר, כי ביטויי אי־ הסכמה, במסגרת חופש המחשבה, אינם צריכים להיות נושא לדיכוי. הדובר הקומוניסטי של המועצה המחוזית בפלורנץ, קארלו גאבור ג'אני, הביע דאגה נוכח הגירוש וגינה אותו. בהצהרתו, שפורסמה ב"אוניטה", נאמר, כי גם על השק־ פות ראדיקאליות יש להשיב ב־ מישור הרעיוני ולא באמצעות דיכוי משטרתי. הוא קרא לוויכוח דמוקראטי בברה"מ.

בטאון המפלגה הקומוניסטית השוודית גינה גם הוא את גירו־ שו של סולז'ניצין. הוועד הפועל של המפלגה שיגר מברק מחאה למפלגה הקומוניסטית הסובייטית, בו נאמר, כי הגירוש נוגד את השקפות המפלגה השוודית בענין הדימוקראטיה.

לעומת זה כתב בטאון המפלגה הקומוניסטית הפינית, כי סולז'ני־ צין היה למכשיר בידי הכוחות הריאקציוניים, המתנגדים להפגת המתיחות הבין־לאומית. בפראג כתב בטאון המפלגה הקומוניסטית הצ'כוסלובאקית, "רודה פראבו", כי גירושו של סולז'ניצין גרם אכזבה למשמיציה של ברה"מ: החוגים האנטי־סובייטיים זקוקים לסולז'ניצין בברה"מ ולא בגר־ מניה המערבית.

מאקס פריש: טראגדיה של הנשארים

הסופר השווייצרי מאקס פריש אמר בראיון טלוויזיה, כי עתה יוכל סולז'ניצין לומר את כל אשר ירצה ולהשמיע את כל אשר בראה בעיניו כאמת, אולם לתה־ צלהו של מי? הוא לא רצה לדבר אלינו, אלא אל בני ארצו — אמר. גירושו יפגע בחברה הסובייטית, אולם אינני מאושר מזה. להיפך, שכן קרמלין ריאק־ ציוני אינו מסייע לנו. ממשלה סובייטית שתקרא לסופר המגורש לחזור הביתה, תפיח בי תקוות גדולות יותר.

המחזאי פרידריך דירנמאט אמר, כי בגירושו של סולז'ניצין למע־ רב נהגה ברה"מ בדרך, שאזרחים רבים במערב היו רוצים לנהוג בבני־ארצם בעלי הדעות השמא־ ליות — לגרש אותם לברה"מ. פרשת סולז'ניצין מצערת, אולם פרשת ידידיו הבלתי־מפורסמים שנשארו בברה"מ, היא הטראגדיה האמיתית. אני חושש, שעל גור־ לם יעברו בשתיקה והם, ולא סול־ ז'ניצין, יהיו הקרבנות של הפגת המתיחות.

ההפוצה הכוללת של ספרי סול־ ז'ניצין במערב נאמדת בכמה מיל־ יוני עותקים. העתון הצרפתי "פראנס סואר" מעריך את דמי־ הסופרים המגיעים לסולז'ניצין, ב־ 6 מיליון דולאר.

גירושו של הסופר הסובייטי א. סולז'ניצין, שבא אחרי מסע הס־ תה בעתונות בלי לאפשר לדעת הקהל בברית־המועצות לקרוא את יצירותיו שעליהן יוצא הקצף, הוא מעשה הנוגד את עקרונות חופש היצירה וחופש הבעת הדעה, ה־ מהווים את אחד מהיסודות של הדמוקראטיה והסוציאליזם.

חובה על כל שוחרי הדמוקרא־ טיה והסוציאליזם להוקיע את מע־ שה גירושו של סולז'ניצין, את הצנזורה על יצירות אמנות וספ־ רות ולתבוע החזרת הנורמות ה־ דמוקראטיות הסוציאליסטיות ב־ חיי הרוח והיהודים בברית־המוע־ צות — נאמר בגילוי דעת שפיר־ סם אתמול דובר מק"י.

קולק מזמין

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, שלח אתמול מברק הזמנה לסופר הרוסי אלכסנדר סולז'ני־ צין, לבוא ולגור עם משפחתו ב־ ירושלים.

במברק שנשלח לסופר הגרמני היינריך ב"ל, המארח את סולז'ני־ צין, הזמין קולק את הסופר הרו־ סי לגור במשכנות שאננים בבי־ רה. "...לגור בעיר הנביאים, עיר ערכי המוסר היהודי".

הזמנת האוניברסיטה

נשיא אוניברסיטת חיפה א. רפאל והרקטור פרופ' דוד לפי־ קין, שלחו אתמול מברק לסופר אלכסנדר סולז'ניצין והזמינוהו ל־ הצטרף לקהיליית האוניברסיטה. "נראה זאת לכבוד לנו אם תענה להזמנתנו".

אלמוזלינו: החינוך המקצועי פועל ללא סיוע הולם

כ־350 אלף מכלל תלמידי בתיה"ס העל־יסודיים במ־ דינה לומדים כיום בבתי־ הספר המקצועיים למיניהם, אולם מוסדות המדינה והר־ שויות המוניציפליות אינם מקדישים די תשומת־לב ו־ משאבים לחינוך המקצועי ובמצב הקיים אין כל אפ־ שרות להרחיבו ולקדמו — אמר יו"ר רשת "עמל" גד אלמוזלינו, בתום סיור עתו־ נאים שנערך אתמול בבית־ הספר התיכון למכונאות־ תעופה "הדר" בתל־אביב.

החינוך המקצועי יקר ב־60 אחוז ומעלה מן החינוך העיוני ה־ על־יסודי, ועל רשת "עמל" לשאת בגרעונות הולכים וגדלים. בבי"ס "הדר", לבשל, עולה החזקת תל־ מיד כ־3,200 ל"י לשנה — מזה תומכת עיריית ת"א־יפו בסך 100 ל"י לתלמיד לשנה ומשרד החי־ נוך מכסה כ־500 ל"י (בנוסף ל־ חלקו בשכר הלימוד). יוצא, אי־ פוא, שרשת "עמל" (כלומר ההס־ תדרות) משלמת 800 עד 1,000 ל"י בעד החזקתו של כל תלמיד ב־ שנה.

אלמוזלינו מסר, כי בפגישה ש־ קיים השבוע עם אנשי משרד ה־ חינוך תבע שהמדינה תשא ב־ שני שלישים מהגרעון וההסתדרות בשליש. אם ייעשה כן, אמר, תהיה רשת "עמל" מוכנה להגיש למשרד החינוך לאישור את תקציבי בתי־ הספר שבמסגרתה. "התשובה הי־ תה שאני צודק, אולם את המש־ אבים הם צריכים לקבל מהאוצר", העיר הדובר והוסיף, כי בהשוואה למשאבים הניתנים להשכלה הג־ בוהה, קיים אי־צדק משווע לגבי החינוך המקצועי. הבוגר גורם כה חיוני. גם המקצועות הט־ כניים הם המקצועות החוסרים ב־ יותר במדינה.

אלמוזלינו ציין, כי את ההסת־ החומר בכוח אדם בתעשיית האו־ וירות ובמפעלים חיוניים אחרים, מילאו בזמן המלחמה בראש ובר־ ראשונה תלמידי בתי־הספר המק־ צועיים. מתוך כ־65,000 התלמידים בכל בתי־הספר המקצועיים בארץ, לומדים שני שלישים מקצועות טכנולוגיים — כולל אלקטרוניקה, פיקוד ובקרה, אוטומציה ועוד.

אליעזר מולק נבחר מזכיר מ.פ. חיפה לתקופת כהונה שניה

מאת סופר "דבר" בחיפה

אליעזר מולק, נבחר אמש בישיבתה הראשונה של הועידת מועצת פועלי חיפה כמזכיר המועצה לתקופת כהונה שניה ברוב קולות מכריע, בהתנגדותה של סי־ עת ליכוד ובהימנעות סי־ עות "מוקד" ורק"ח.

סיעת הליכוד גרמה התפת־ חות, בפעם הראשונה בתולדות מפ"ח, הוצג מועמד נוסף למועמד של סיעת הרוב. סיעת הליכוד הציעה לבחור כמזכיר המועצה את חבר סיעתה ח"כ מאיר כהן. בעדו הצביעו רק חברי סיעתו.

לפי דו"ח ועדת הבחירות, ש־ נמסרה בישיבה על־ידי א. ליסו־ צקי, מתחלקים 151 נבחרי המו־ עצה ל־90 חברי סיעת המערך, הליכוד — 42, ל"ע — 11, צ — 5, ק"נ — 3, ו — 2.

א. מולק, שהודה על בחירתו, הבטיח לשתף בעבודת המועצה ובוועדותיה במידת האפשר נצי־ גים מכל הסיעות, להדק את ה־ שותפות עם ועדי הפועלים והמ־ שך המגעים הקבועים עם מקו־ מות העבודה.

אחרי הצהרותיהם של נציגי ה־ סיעות, הביע ראש העיר י. אל־ מוגי תקוה לפעולה משותפת ל־ העלאת העיר לרמה משקית ותר־ בותית גבוהה, לשיפור איכות ה־ חיים, פתרון הבעיות הסוציאליות, העלאת רמת־חייו של העובד ודו־ אגה מיוחדת לשכבות במצוקה.

הוויכוח על "מיהו יהודי" הזיק לעליה

מאת סופר "דבר"

הוויכוח על השאלה "מיהו יהודי" גרם נזק לעליה — דעה זו רווחת במשרד הקלי־ טה.

העולים הפוטנציאלים ערים לנעשה בישראל והם עוקבים אחרי הוויכוחים בנושא. קיים חשש שחלק מעולים אלה — הן במזרח והן במערב — נרתע לנוכח הוויכוח המתנהל כאן ומפקפקים המצפים לחלק מהם.

אנשי משרד הקליטה מס־ עימים, שדבריהם אינם מבו־ ססים על סקר.

ערמון לרדו נבחר ראש עיריית דימונה

ערמון לרדו מן המערך, נבחר אתמול לראש עיריית דימונה, ב־ התאם להסכם הקואליציוני שנחתם במקום.

ישיבת מועצת עיריית דימונה נערכה אתמול לפנות ערב תוך ציפיה מתוחה, לאחר שחששו כי היא תידחה מכיוון שראש העיריה הקודם יצחק פרץ מהליכוד לא הזמין את ערמון לרדו לישיבה. הצביעו בעדו 6 נציגי המערך, 2 ממפד"ל, ונציג מרשימה מקומית "שרדי". התנגדו שלושה נציגי רשימה מקומית "דימונתי", שב־ ראשה עומד ראש העיריה לשעבר ח"כ יצחק פרץ וכן נציגי ליכוד. נמנעו מהצבעה הנציג השני של רשימת "עודד" ונציג ליבראלים עצמאיים.

למ"מ בפועל של ראש העיריה נבחר ישראל נבון ממפד"ל שהח־ זיק בתפקיד זה גם בתקופת הכ־ הונה הקודמת.

בניגוד לציפיות לא נדונתה ישי־ בת מועצת העיריה לאחר שראש העיריה לשעבר לא שיגר הזמנה ללרדו. בהתערבות הממונה על מחוז הדרום הוזמן לרדו לישיבה ואמנם נבחר לראש העיריה בהת־ אם להסכם הקואליציוני שנחתם במקום.

יד
השבוע ביד יצחק בן צבי בירושלים

א. יום ראשון, כ"ה שבט תשל"ד, 17.2.74
הסמינר השנתי על "ירושלים לתקופותיה" (באנגלית)
ירושלים, עיר מקדש ומרכז עליה לרגל
הרצאה וקריאת מקורות — פרופ' משה גרינברג
יושב ראש, הרב ד"ר יהושע שטמפר

ב. יום שני, כ"ו שבט תשל"ד, 18.2.74
סמינר שנתי - "ערי הקודש"
חברון וסביבותיה בתקופת האבות — ד"ר אפרים שטרן
מלכות דוד בחברון — פרופ' יהודה אליצור
(לנרשמים בלבד)

בשיתוף עם המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים

החלה ההרשמה
ל"חוג ללימוד תלמוד ירושלמי" שיהיה משולב בהרצאות ועיונים.
הפתיחה ביום רביעי כ"ז אדר, תשל"ד (20.3.74) בשעה 20.00
פרופ' אפרים א. אורבך ירצה בנושא:
"ארץ ישראל בתלמוד ארץ־ישראל"
הרב ח. ס. לוריא מרכז החוג

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות ליד יצחק בן־צבי ת. ד. 7660 ירושלים, טלפון 2־39201

הופיעה
החוברת השלישית בכרך י"ח
של
מדע
נתון מדעי לכל
ובה תוכלו לקרוא על:
* תמורות חברתיות ומחלות תזונה
* אלומיניום — המתכת הקלה למשימות כבדות
* ספקטרום אטום המימן כראי להתפתחות רעיונות בפיסיקה
* פטריה כדגם להתמיינות בצמחים
* משחק שחמט נגד מחשב
* אספירין — התרופה לכל
* "סקאילב" — מעבדה בחלל
וכן חדשות המדע מן העולם ומן הארץ במכלול הכתבות, הרשימות והמדורים הקבועים.
מחיר החוברת —4 ל"י וניתן להשיגה בדוכני העתונים
מחיר החתימה לכרך י"ח (6 חוברות) — 20.- ל"י.
יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי־הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33, טלפון 227375.
גזור ושלח
לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים במדעי־הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801
ירושלים 91000
[ ] אבקש לחתום על כרך י"ח של "מדע"
מצ"ב סך —20 ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.
שם משפחה .... שם פרטי ....
כתובת .... מיקוד ....

המרכז לתרבות יהודית
מודיע על שידור התוכנית:
"דעתי - דעתך"
על הנושא:
"עשה לך מנהיג"
מועד השידור: יום א', כ"ה בשבט, 17.2, בשעה: 16.30 בקירוב.
שידורים חוזרים: ביום ה', ל' בשבט, 22.2, בשעות 10.40, 12.30.
בתוכנית מביעים תלמידי כיתות י"ב את דעתם בשאלות הבאות:
שאלה 1:
איזה מנהיג היית רוצה לראות בראשות המדינה בשעה זו?
א. מנהיג הפועל כשליחו של הציבור ומיישם דעות הרווחות בעם.
ב. מנהיג המגשר בין ניגודים בהשקפות ופועל על בסיס המכנה המשותף.
ג. מנהיג, המנחה את העם בהכרעה בין אלטרנטיבות שונות.
ד. מנהיג הסוחף את העם ומוליכו לקראת יעדיו.
שאלה 2:
מהי ההכונה החשובה ביותר במנהיג הרצוי לך?
א. בוחן את החלטותיו על־פי אמות־מידה של מצפון וצדק.
ב. פועל מתוך זיקתו להשקפת עולם מקיפה.
ג. מסגל עצמו לנסיבות ולאפשרויות המזדמנות.
ד. פועל בדבקות בהחלטיות להשגת מטרותיו.
שאלה 3:
מהו "בית הספר" הטוב ביותר למנהיג הרצוי לך?
א. השורה הפוליטית (פעילות מפלגתית).
ב. פעילות משקית, ייצור וכלכלה.
ג. שירות הפיקוד בצה"ל.
ד. פעילות —מדעית, הגות ויצירה.
שמור על מודעה זו —
היא תאפשר לך לקחת חלק פעיל בתוכנית — היה בדי צפיה בשידור.

ידלין: המערך עומד על דרישתו לקואליציה במתכונת היוצאת

בעד ונגד ממשלת חרום לאומית במועצת איחוד הקבוצות והקיבוצים

מו"מ להרכבת קואליציה בין המערך לבין המפלגה הדתית לאומית עודנו נמ־ שך — אמר אתמול מזכ"ל העבודה, אהרון ידלין, כא־ שר יצא בצהריים מדיוני מועצת המחוז של איחוד הקיבוצים והקבוצות, שהת־ קיימו בבית הועד הפועל של ההסתדרות בתל־אביב.

המועצה התכנסה לשמוע דין וחשבון על המו"מ הקואליציוני, אשר הגיע לכאורה למבוי סתום, וכן לדון בבעיות פנימיות ושאלות דמוקרטיזציה במפלגת העבודה.

במסרו דו"ח על המו"מ הקוא־ ליציוני הסביר ידלין את העקרו־ נות שעל פיהם פעל המערך. הוא קרא לחדול מהלקאה עצמית במפ־ לגה ואמר שאם כי המו"מ הגיע למבוי סתום עם מה שקרה ביום ד' בערב, כאשר נציגי המפד"ל לא הופיעו לפגישה הנוספת, הרי אסור להתייאש.

המערך עומד על עקרונותיו ל־ המשיך ולחתור לקואליציה במת־ כונת הממשלה היוצאת. הוא דוחה אפשרות של ממשלת ליכוד לאומי עם הליכוד. הוא הסביר את צע־ דיה של המפלגה הדתית לאומית כ"בלתי מובנים" ואמר שהזמן דו־ חק ויש לגמור את המו"מ בהק־ דם. "אנחנו יודעים מה חושבים עלינו וצריך להביא את העניין ל־ גמר. לכן אין לנו ענין להחריף את היחסים עם המפד"ל. אף על פי כן עדיין מוקדם להביא בפני המרכז הצעת להכרעה על כינון ממשלה מצומצמת. אמר ברמז נו־ סף על כך שהמו"מ עם המפד"ל עדנו נמשך. "אם נתקדם, נוכל ביום א' לכנס את מוסדות המפ־ לגה", אמר והוסיף בנימה של הסתייגות: "אולי יהיה גם צורך לבקש הארכה מהנשיא".

"אני מסוגל להבין מדוע השא־ לה מיהו יהודי לוחצת על מפלגה דתית, אך מאידך צריך היה להי־ ענות בחיוב לדרישתה של ראש הממשלה גולדה מאיר, לדחות את ההכרעה בענין לשנתיים, כדי ל־ אפשר את הקמת הממשלה בשנה זו", אמר מזכ"ל מפלגת העבודה.

בדיון הושמעו דעות בעד הלי־ כה לממשלת חרום לאומית עם הליכוד. אך הועלו גם דעות בעד כינון ממשלה מצומצמת הנשענת על רוב של 61 קולות בכנסת, או אפילו ממשלת מיעוט, שתזכה בתמיכת הכנסת בשאלות המדי־ נית הגורליות המגעות להשכנת שלום במזה"ת.

מועצת מחוז האיחוד במפלגת העבודה החליטה כי על המערך להמשיך ולמצות תוך ימים ספו־ רים את הנסיון הרציני שנעשה מצד החברים להקמת ממשלה ב־ מתכונת הממשלה היוצאת. יציבה ובעלת כושר פעולה והכרעה ב־ ענייני היסוד במדיניות חוץ וב־ טחון ובבעיות כלכליות חברתיות. במידה ולא ניתן יהיה להקים ממשלה הנתמכת על־ידי רוב קו־ אליציוני גדול, יש להימנע מלהציג בפני הכנסת ממשלה הנת־ מכת על־ידי רוב קטן.

את הדיון הינחה שמואל רובינ־ שטיין מכפר־בלום, מזכיר מחוז איחוד הקבוצות והקיבוצים ב־ מפלגת העבודה. (ע)

סדרי העלאות המחירים בתחבורה הציבורית

"ילדים ונוער עד גיל 18 יזכו ב־50 אחוז הנחה מן ה־ תעריפים החדשים. ההנחה לקשישים בשיעור של 35 אחוז תינתנה לכל אשה מ־ גיל 60 ומעלה ולכל גבר מעל לגיל 65. התעריפים יעלו ביום א' הקרוב בשי־ עור ממוצע של כ־50 אחוז" — על כך סוכם אתמול ב־ סדרת דיונים רצופים בין סגן שר התחבורה גד יעקבי ואנשי משרדו לבין נציגי הקואופרטיבים "אגד" ו"דן".

בשיחה שנתקיימה עם מזכיר ההסתדרות בפועל ירוחם משל, מסר גד יעקבי את הסדרי ההנחות לילדים, נוער וקשישים כדלקמן:

● ילדים ונוער עד גיל 18 יזכו ב־50 אחוז הנחה מן התעריפים החדשים — תחילת ההנחה מיד עם העלאת התעריפים.

● קשישים יזכו ב־35 אחוז הנחה מן התעריפים החדשים בנסיעות שלא בשעות השיא, (מ־7 עד 9.30 בבקר ומ־3.30 עד 6 אחה"צ). קשיש פירושו אשה מגיל 60 ומע־ לה וגבר מגיל 65 ומעלה.

כרטיסיות מיוחדות לילדים ונו־ ער בצבע כתום וכרטיסיות מיוח־ דות לקשישים בצבע ירוק, יודפסו ויופצו לא יאוחר מסוף חודש זה. זה המועד שעל־פי הערכת הקו־ אופרטיבים הוא המוקדם ביותר לביצוע. עד להפצת הכרטיסיות יוכלו התלמידים לרכוש הן כרטי־ סים והן כרטיסיות ב"אגד" ו"דן" במחיר הישן. הכרטיסיות יופצו באמצעות משרדי הדואר בכל רח־ בי הארץ וכן באמצעות נקודות המכירה של הקואופרטיבים לתח־ בורה ציבורית.

דובר משרד התחבורה הוסיף, כי בגוש דן יונהגו מחירים אי־ זוריים, כלומר שלושה סוגי מחיר: 50 אג', ו־1.10 ל"י — למעט קו ת"א—פ"ת שבו יהיה המחיר ה־ חדש 1.20 ל"י. הסדר מחירים חדש זה בא במקום עשרה סוגי מחיר שהיו עד כה. פעולה זו נעשית בין השאר למען פישוט בערך המחירים, ביסוס המחירים היחסיים בתחבורה על בסיס הגיו־ ני, הכנה להנהגת אוטומאטים וכן להקלת תהליך קליטת הנוס־ עים. באיזורים עירוניים רבים יונהגו מחירים אחידים וזאת ב־ מטרה לפשט ולאחד מחירים. אי־ זורים אלה הם בין־השאר חולון, בת־ים, כפר־סבא, ראשון־לציון, ש־ בהם יונהג מחיר אחיד של 50 אג'.

לגבי העיר ת"א עצמה, יונהג מחיר אחד של 50 אג' במקום שורת מחירים בעבר שנעה בין 35 אג' ועד ל־60 אג'.

גם בעיר ירושלים יונהג מחיר אחיד של 50 אג' במקום שלושה סוגי מחיר שהיו בעבר.

מבחינת מחיר הנסיעה הבין־ עירוניים, להלן כמה דוגמאות: ת"א — הרצליה 1.20 ל"י; ת"א — נתניה 2.50 ל"י; ירושלים — ת"א 6.80 ל"י; ת"א — חיפה 8.00 ל"י; ת"א — באר־שבע 8.30 ל"י; ירושלים — חיפה 12.50 ל"י.

יצא סנטור בירד

חבר ועדת הכוחות המזויינים בכנס האמריקאי, סנטור הרי בירד, אמר אתמול בבוקר שהוא מצא בישראל רצון עז להגיע לשלום.

הסנטור בירד, שהה בישראל שלושה ימים כאורח משרד החוץ והמבקר, הוא נפגש כאן עם ראש הממשלה גולדה מאיר, ושר החוץ אבא אבן.

בבוקר מאוחר יותר הוא יבוא מכאן לקהיר ובכוונתו לבקר ב־ מצרים, בלוב ובאלג'יריה. (ע)

הגרלת הפיס

בהגרלת מפעל הפיס 7/74 ש־ התקיימה ביום 14.2.74 זכו המספ־ רים הבאים:

בסך 150,000 ל"י זכו המספרים: 184027 ; 765400. בסך 50,000 ל"י זכה המספר: 536605. בסך 12,500 ל"י זכו המספרים: 067845 ; 155290.

בסך 6,250 ל"י זכו המספרים: 142595 ; 158040 ; 521270 ; 751388.

בסך 600 ל"י זכו הכרטיסים ש־ מספריהם מסתיימים ב־09418: 17739 ; 18553 ; 24445 ; 38515 ; 45423 ; 66711 ; 73562 ; 98597.

בסך 250 ל"י זכו הכרטיסים ש־ מספריהם מסתיימים ב־06730: 09775 ; 10005 ; 11327 ; 15105 ; 16153 ; 17118 ; 25845 ; 28254 ; 29481 ; 38117 ; 38265 ; 45071 ; 45889 ; 48763 ; 50445 ; 53801 ; 55554 ; 75030 ; 75511 ; 79110 ; 95386 ; 95447 ; 96972 ; 97235.

בסך 100 ל"י זכו הכרטיסים ש־ מספריהם מסתיימים ב־0201 ; 0331 ; 3597 ; 4813 ; 5009 ; 7480 ; 8111.

בסך 50 ל"י זכו הכרטיסים ש־ מספריהם מסתיימים ב־0019 ; 0037 ; 0167 ; 0383 ; 0480 ; 0504 ; 0636 ; 0841 ; 1070 ; 1112 ; 1352 ; 1504 ; 1530 ; 2712 ; 3459 ; 3766 ; 3819 ; 3958 ; 4306 ; 4692 ; 4938 ; 4968 ; 4969 ; 5155 ; 5181 ; 5596 ; 6920 ; 6949 ; 6969 ; 7185 ; 7209 ; 7952 ; 8186 ; 8194 ; 8339 ; 8787 ; 9456 ; 9485 ; 9487.

בסך 4 ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 1.

בסך 1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 014057 ; 017186 ; 134113 ; 141499 ; 171038 ; 235674 ; 297292 ; 307750 ; 411100 ; 494903 ; 517490 ; 546107 ; 598882 ; 609147 ; 646483 ; 718393 ; 731549 ; 740080 ; 744268 ; 789726 ; 780927.

"פולקסווגן" בוחן מנועים מופעלים בלי דלק מנפט

וולפסבורג, מערב גרמניה (ע"י). מפעל המכוניות המערב־גרמני "פולקסוואגן" בוחן עתה את ה־ אפשרות של ייצור מנועים, הניזו־ נים בדלק שאינו מופק מנפט — מסרה אתמול מחלקת המחקר של המפעל בוולפסבורג.

מחלקת המחקר הציגה לפני ה־ כתבים לענייני תחבורה מספר מנועים, אשר אולי אפשר יהיה להתאימם לדלק מהסוג החדש.

העתונאים יכלו לראות מנוע הניזון בגאז נוזלי ושתי מכוניות המופעלות בתחליף אלכוהול, וכן מכונית מונעת בטורבינה של גאז. המפעל גם פיתח מכו־ נית המונעת בחשמל.

עובדי השירותים הציבוריים בגרמניה חזרו לעבודה

בון (עי"ת). — עובדי השירו־ תים הציבוריים בגרמניה המערבית חזרו אתמול לעבודתם בתום שבי־ תה בת שלושה ימים, שהעלתה ל־ הם העלאה במשכורותיהם.

ראשי האיגודים המקצועיים המ־ ייצגים יותר משני מיליון עובדי השירותים הציבוריים, ביטלו שבי־ תה של שביתות שתוכננו במקו־ מות שונים, לאחר שהוסכם בדבר העלאה במשכורותיהם בשי־ עור של 11 אחוז.

גדעון רפאל, שגרירה החדש של ישראל בלונדון, יצא ממעונו במרכבה המסורתית הרתומה לסוסים, כדי ל־ הגיש את כתב האמנתו בארמון המלכות בלונדון. בהעדר המלכה, הגיש השגריר את כתב האמנתו למלכה־האם ולנסיכה מרגרט.

צילום רדיו של "אסושיאייטד פרס".

תנועת העבודה הציונית נגד ביטול משרד הקליטה

מאת סופר "דבר"

תנועת העבודה הציונית העולמית תומכת בחיזוק משרד הקליטה, ומתנגדת להעברת תפקידיו לסוכנות היהודית. לא יהיה זה לטו־ בת העליה אם יבוטל מש־ רד הקליטה — אמר אתמול מזכ"ל תנועת העבודה ה־ ציונית יצחק קורן.

עם זאת, הדגיש י. קורן, בשי־ חה ל"דבר", את הצורך לשפר את שיטות עבודתו של משרד הקליטה ולהגביר את שיתוף־ הפעולה בינו לבין שאר המשר־ דים המטפלים בקליטת עליה. הצעה מפורשת לשינוי מבנה מש־ רד הקליטה הוכנה באחרונה על ידי מזכירות תנועת העבודה ה־ ציונית. היא תידון בכינוס של נציגיה בארץ ובחו"ל שייערך ב־ יום א', לקראת מושב הוועה"פ הציוני העומד להיפתח בירושלים ביום ב'. בכינוס שייערך בתל־ אביב, ישתתפו חברי המזכירות העולמית של תנועת העבודה ה־ ציונית, נציגי הוועה"פ הציוני ממערב אירופה ומאמריקה הצפו־ נית והדרומית.

בהודעה לקראת הכינוס, אמר אתמול י. קורן, כי יש צורך ל־ הגביר את הפעילות הציונית ב־ תפוצות, ולשם כך יש להגדיל בשיעור של כ־40 אחוז בקירוב את תקציב התנועה הציונית ול־ העמידו על 43 מיליון דולאר.

הוועה"פ הציוני יתכנס ביום ב' הקרוב למושב מיוחד בירושלים כדי לדון על מדיניות העליה וה־ הסברה. י. קורן אמר, כי תנועת העבודה הציונית העולמית מערי־ כה את גילויי הסולידריות ואת ההתנדבות הכספית של כל חלקי העם שבאו לידי ביטוי בולט אח־ רי מלחמת יום הכיפורים, אך, הוסיף, על אף החשיבות המיוח־ סת לגיוס הכספים יהיה זה משגה אם הפעילות הכספית תאפיל על פעילות חינוכית, הסברתית ורע־ יונית. הנוהג להכריז על חודש עליה איננו צריך, לדבריו, להיות דבר מכני, אלא יש לפעול למען הגברת העליה ולמען הכנת קאד־ רים שיעבירו ויחזקו את התנועה הציונית בעולם.

ליו"ר איגוד העובדים הליברליים
שמואל רבטמן
לרגל הבחרך המחודשת
לראשות העיר רחובות
עלה והצלח!
אגוד העובדים הליברלים
המרכז

לידידינו
ישראל קלרטג
מיטב הברכות והאיחולים
להבחרך מחדש
ליו"ר המועצה המקומית
נשר. תל־חנן
מפעלי מלט
פורטלנד ישראליים
נשר בע"מ

למנהלנו היקר
אברהם כהנוב ומשפחתו
ברכותינו הלבביות
להולדת הנכדה — הבת
בית שיכון ופיתוח לישראל

הלוח החדש

תל-אביב

בחוג הרמבמים תל אביב יהושע בן־נון 48

● אייה ביום א', כ"ה בשבט תשל"ד (17.2.74), בשעה 7 בערב, ימסור מר צבי זרום ב"בשמו"ת פרקים להרמב"ם". אורחים רצויים, הכניסה חפשית.

בית תנ"ך בת"א

● תערוכת התנ"ך בדפוס ובאמנות, שנוסדה במוסדו של דוד בן גוריון — פתוחה לביקורי הקהל בכל ימות השבוע פרט לשבת בי שעות 10—1 לפנה"צ, בבית התנ"ך בתל אביב שד' רוטשילד 16 (מר זיאגן ת"א לשעבר), לקבוצות בי ארגונות ולתלמידי בתי ספר, ובן מבקרים מחוץ לת"א, אפשרות ביקור גם בשעות אחר הצהרים לפי הודעה מראש לטל. 57760. הנהלת בית התנ"ך פונה לכל המבקרים לתאם את ביקור הקבוצה המאורגנות מראש, למען הסדר הטוב.

באגודת קופרי יודיש בית־לוויק

קונצרט שירה וקריאה

● במוצ"ש בשעה 9 יתקיים עם צילה אלמן (מחקנית המרת, צד לה חדשה מלגינבראו) ובילאל בן־אברהם (קורין ראשי של רשות השידור בידיש), ליד הפסנתר — בארבארא מאחוץ.

כרטיסים להשיג יום־יום משעה 9—1 לפנה"צ. טל. 231830 ובערב הקונצרט בקופה מ־5.30 בערב לחברי הוג "ידידי בית לוויק" ניתנת הנחה של 50%.

"אהדישם"

● השבת, פרשת משפטים 16.2, ב־10 י. סברסקי — תנ"ך; ב־11 הרב פרידלנדר: תלמוד; ב־4 בסיבת "עונג שבת" מוקדשת לזכרו של א. ליפשיק ז"ל, במלאות שנה לפטירתו — ירצה: ה"ה לובה אליאב, על הנושא: "המאבק לכינון יהודי ברית המועצות"; יו"ר "אהל שם" — משה גולדשטיין — הרב פרידלנדר — דברים לזכרו של א. ליפשיץ. דברי אגודה — ד"ר ש. ז. בהגא.

מיניין "שהוא"

● בליל שבת 15.2.74, בשעה 8.45, יופיעו הרקדן הספרדי חואן והרקדנית דליה בריקודים ובשירים מספרד, בליווי גיטארה. הפותחת: יהודית אורנשטיין.

חיפה

האגף התרבות, נוער, חברה וספורט

המחלקה לתרבות — הוינה במרכז התרבות ע"ש פבזנר — רח' פבזנר 54, בשבת 16.2.74 בשעה 11.00 לפנה"צ יהודה עברון: "בן גוריון — המנהיג בעל האמונה".

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד, מרכז הכרמל, שבת 16.2.74, בשעה 11.00 לפנה"צ, מיכאל רביד — מנהל המחלקה לחינוך ותרבות בגולה בסוכנות היהודית: "הזהות, הפלוג [illegible] די עם ישראלי". יום א', 17.2.74 בשעה 7.00 בערב [illegible] ערב למוסיקה קאמרית בשיתוף מוסדות סוראופטימיסט. "היפהי־כרמל" בהשתתפות: מרגליה ברגר־שאגן — חליל, [illegible] — צ'לו, [illegible] — פסנתר. ההכנסה קודש להנד לבצן החייל.

בית ההסתדרות קרית־אליעזר, שבת 16.2.74, בשעה 11.00 לפנה"צ אהוד בן: "המציאות בספרות החדישה".

מרכז לתרבות והברה ע"ש הוז'ש, שבת, 16.2.74, ב־

שעה 11.30 לפנה"צ, לאה ויהדמן [illegible] "הבסיס התיאורטי" למשטר הדמוקרטי. מוצ"ש 16.2.74 בשעה 6.00 בערב פתיחת תערוכה: "ילדי התפוצות לישראל". 500 ילדים מכיריוק בציור בשיתוף ויצירות ילדים מארצות שונות. בתכנית: ברכות, מקהלת הילדים בניצוחו של אפי נצר, דליה פרידלנד בזמר ובמחול, שירה בצוותא עם אפי נצר. יום ב' 18.2.74 בשעה 8.00 בערב במה לאמנות הקולנוע: "התפוז המיכני".

מרכז לתרבות הברה ע"ש גבירר, מוצ"ש, 16.2.74, בשעה 4.30 אחה"צ, מנחת שבת: למשפחה: בהשתתפות: "להקה זמר הצלילי" — בית גלגר, ירון אורד — אקורדיון אלקטרוני, סאבי ברנצקי — מחול.

מרכז לתרבות ונוער צענה, שבת, 16.2.74 בשעה 4.30 אחה"צ מנחת שבת למשפחה, בהשתתפות: עקיבא הבינשטין — קוסם הבדרן, [illegible] — נגינה, אפי נצר — שירה בצוותא, יום ב' 18.2.74 בשעה 7.30 בערב מיכאל שור: מורה ומדריך ביפאן (יהדות הכבד).

מרכז לתרבות ונוער "גנים", מוצ"ש, 16.2.74, בשעה 7.00 בערב, מנחת אבנים למשפחה בהשתתפות: חבורת הזמר — בית גלגר — ירון אורד — אקורדיון אלקטרוני, דליה לאו הואן — מחול ספרדי (פלמנקו). יום א', 17.2.74 בשעה 7.00 בערב במה לאמנות הקולנוע.

במרכז יהודי ערבי "הגפן", מוצ"ש, 16.2.74, בשעה 8.00 בערב, כרמון זמנה (ערב פתיחה): בתכנית — יורם בוקר — פנטומימה, ירון אורד — אקורדיאון אלקטרוני, פיתה רוגרי — זמרת, סודקי שוקרי — עוד, בני סה אשכנזי — פנחת משחקים השכונתי הברה.

במועדון אלי כהן — ואדי סאליב, ביום ג', 19.2.74, בשעה 7.00 בערב, אילנה אוחיון סלסה — ואן גוך — חייו ויצירותיו (בליווי שקופיות).

בבית "עבר ליבריי" ביום א' 17.2.74 בשעה 7.00 בערב הצייר שמואל כלף: "הוראת האמנות בציורי המבנולוגי" (בליווי שקופיות).

במרכז לתרבות ע"ש אורדשטיין — רח' י.ל. פרץ 20, יום א', 17.2.74, בשעה 7.00 בערב, רפי גד יכתוח על צעירי הסשת, ביום ב' 25.2.74 בשעה 5.00 אחה"צ — תפתח הדרת הוצאות על "השידה והמוסיקה" ע"י הגבי חנה בבלי.

המדור להשכלת עם מודיע:

א. נקהחון כיתות תיכון ערב לפר־ בוגרים חכנה לבגרות, ההרשמה נמשכת. פרטים והרשמה: המחלקה לתרבות, מרכז אודרהייה, י.ל. פרץ 20 טל: 662044.

בהד"א חיפה

● קורסים לבנרה באמנות יתר חיל ביום ראשון 3.3.1974, בשעה 18.00—20.00, בבית הבן דוד אדום, רח' יצחק שדה פינת רח' תל־אביב. על המעוניינים להירשם במזכירות מגן דוד אדום, השעה בין השעות 16.00—19.30.

קריות חיפה "משקי מועדון הפנסיונרים" קרית חיים

● במוצ"ש, ב־6.30, ירצה הזמר פורין שלמה כרמלי: שחיין — בליווי שקופיות הקלטות שירה. הציבור הוזמן.

שביתת מחאה במפעל "כור" בקרית־שמונה

מאת כתבנו "דבר" בגליל

פועלי כמפעלי כתנה גינכור־ רמים של "כור" בקרית־שמונה, שבתו אתמול שביתת כזאה בת שעתיים נגד הנהלת "כור" מהכות על שמינתה אדם כבנתו להפקיד סגן מנהל המפעל.

ועד העובדים והפועלים סוע־ נים, כי יש בין העובדים מתאי־ מים מתאימים להפקיד זה וב־ הסתמך על הסכם העבודה הקי־ בוציץ, תייבת הנהלת "כור" לד־ אוג לקידומם המקצועי של העובדים המקומיים. לפני הכרזת השביתה סיגר ועד העובדים מכ־ תבי מחאה להנהלת "כור" מהנכת, אך ללא הועיל.

שביתת המחאה אושרה ע"י מו־ עצת פועלי קרית־שמונה.

מניות ושערים

הבנ"ד "זינק" ל־5.05 ל"י

מחיר הדולאר בנת"ד עלה אתמול לשיא חדש. ביקוש של כ־100 אלף דולאר העלה את מחיר הנת"ד ב־2 אג' ל־5.05 ל"י. המחזור היה 197 אלף דולאר.

שוק מניות ההוד גבוע אתמול. היוצעים פקדו את רוב הענפים ואלה גרמו לנסיגות של חצי נקודה—נקודה. עם זאת, נראה כוח קניה רב בשוק ואלה קלטו את ההיצעים. אף כאשר הופיעו במויות של מאות אלפי ל"י ע.נ. רמת ההשיאות עלה בעשירייה עד שתי עשיריות האחוז לטווחים של 5 עד 7 שנים, אולם ללא מספר

עות ביהודה. לכוחים הקצרים המתבן ביקוש המצרים עלה. הד כמחזור היה 14.62 מיליון ל"י. מהם בכיליות בירדה 6.67 מיליון ל"י ומילוחה במחזן 6.5 — 3 מיליון ל"י.

שיפור קל היינכם בשוק המליות. במעט בכל הענפים היו מניות שמעריהן שופרו בצורה די בולטת, אם כי שיפור הציוה היה מתון. בלבו ביוהוד כבית מזרחי, א.די.בי. ובנק לאומי. היו גם עליות קלות במניות כיהקים המחוז. בשוק המניות היה 1.1 מיליון ל"י. תוד זה בחלב כשד תגים 426 אלף ל"י.

בנקים ממחריים וחברות לאחזקות בנקאיות		
אי די בי ב'	166.5	+1.5
המזרחי ב	156	+3.0
הפועלים ב	322	
בל"ל	253	+1.0
בנקים למשכנתאות		
אפותיקאי מ	214.5	+1.5
פר' משכנת' ב	230	
שמן ב'	175	
טפחות	207	+1.0
מוסדות מימון עסקיים		
חקלאות	76.5	
פר' תפסיה מב'	75	+2.5
ביטוח		
אריה	235	+1.0
הסנה	193	
אזר	173	
מסחר ושירותים		
דלק ס	140	+0.5
קרור 10	173	
הסנול	55	+1.0
מקרקעין ופיתוח		
אפריקה 10	260	4.5
הכשר הישוב מ	155	
ישרס	137	
בסגי הדר	84.5	
רסקו מב'	81	+2.0
תעשיה		
אלקו 2.5	94.5	+0.5
אלקטרה 5	187.5	+3.0
אתא ב'	109	
דובק	356.5	
כבלים	173	−0.5
טבע ס	782	+11.0
כימיקלים	56.5	−1.0
ניר חדרה	278	
עסיס	200	+3.0
פרד	90	
תעל	210	+4.0
פלית	282	+1.0
חברות להשקעה ולאחזקות		
אלון ב	159.5	+2.0
זב	95.5	+0.5
וולפסן מ	88.5	−1.5
דיסקי השק' מ	185	
מזרחי השק'	102	
בל"ל השק'	180	−0.5
כור	167.5	−6.5
פז השק'	148.5	−4.5
מילוות במדד 1968		
א	140.5	+3.0
ד	135.5	+4.0
ה	275.5	+2.0
י"א	128.6	−0.4
י"ב	128	
כ"ד	247.5	+2.0
מילוות במדד 1969		
ד	239	+1.0
ה	237.5	+1.0
ו	236	−1.0
ז	237.5	+1.5
כ"א	235.5	−0.5
כ"ב	239	+5.0
כ"ד	232.5	−0.5
מילווה קליטה		
1961	214.5	−1.5
1962	201.5	+5.0
1963	309	−1.0
1964	300	−2.0
1965	265	−1.0
1966	257.5	−1.0
1967	250	−1.0
1967	243.5	−2.0
מילווה ביטחון 1968 (בנקאי)		
י"א	137.7	−2.8
י"ד	252.6	+0.1
מילווה ביטחון 1969 (בנקאי)		
י"א	249.2	+0.2
י"ב	239.7	+0.2
י"ג	236.5	−1.0
י"ח	234.8	+0.3

משרד החינוך והתרבות

האגף להכשרת עובדי הוראה ולהשתלמותם — המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים

לחינוך גופני

במכון וינגייט

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

שלוש שנות לימוד לקראת תעודת מורה מוסמך לבתי־ספר יסודיים ועל־יסודיים

התלמידים (או הבוגרים) יוכלו להשלים את לימודיהם באחד מהחוגים של אוניברסיטת תל־אביב לקבלת התואר הראשון. לימודיהם בבית המדרש יחשבו כחוג שני.

לנזקקים ינתנו הלוואות ההופכות למענקים בתנאים מסויימים. חייבי שירות בצה"ל ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.

פרטים והרשמה באמצעות הדואר לפי הכתובת:

המדור לרישום ולקבלה

בית המדרש הממלכתי למורים לחינוך גופני במכון וינגייט 42 902

משרד התקשורת

למעבדות מחקר ופיתוח המוקמות עתה במשרד התקשורת

דרושים

עובדי מחקר ופיתוח בשטחי הטלקומוניקציה:

מערכות מיתוג טלפוניות

מערכות תמסורת

מחשבים

מערכות מיתוג אלקטרוניות

תקשורת נתונים

מבוקשים עובדים בעלי השכלה אקדמית באלקטרוניקה בעלי תואר ראשון עד תואר שלישי.

תנאי השכר בהתאם לכישורי המועמדי

מקום העבודה — תל־אביב

כן דרושה:

מזכירת המעבדות

ידיעת עברית ואנגלית על בורין הכרחית.

(כולל כתבנות בשתי השפות).

המעוניינים יפנו אל:

לשכת המדען הראשי — משרד התקשורת

ת"ד 23005 תל־אביב 61230

טל׳ 231890

רוב נפגעי המלחמה עזבו כבר את בתי־החולים

מאת שמעון פרנס, כתבנו "דבר"

במסגרת יום עיון על "שיקום הרפואי לנפגעי מלחמת יום הכיפורים", אמר ראש אגף השיקום במשרד הבטחון א. פיטק, כי רוב נפגעי צה"ל במלחמה עזבו כבר את בתי החולים ובתי ההבראה.

קצין רפואה ראשי תת־אלוף ד"ר ב. לוריובה, שדיבר על היבטיו המיוחדים של תולדות רפואה במלחמה זו, אמר, כי בזמן המלחמה הוקמו 15 בתי־הבראה וכי 70 אחוז מן הנפגעים נפצעו קל, עזבו את בתי החולים אחרי ימים־שלושה. הועברו לבתי הבראה, וכשם הורו ליחידותיהם.

על הטיפול בנפגעי גפיים, עבד בהרצאתו כ"ס בנהל כרכו הטי־ קום ב"תל־השומר" ד"ר ג. שמיר בן. כהגבר, שרובם הורו לפצי להם הקדמת בעבודה ובלימודים. רק שני אחוזים כהם נמצאים עתה בתהליך של ליפול ממושך. וכל הנפגעים הקשים נמצאים במעקב של מרכז השיקום.

הרופא הפסיכיאטרי של בית החולים "אסף הרופא" ד"ר ק. ל. קרפל, סיפר, כי 1000 נפגעי הלם קיבלו טיפול בתקופת המלחמה האחרונה במסגרת היחידה לטיפול פסיכיאטרי ופסיכולוגי, שהוקמה ע"י היחידה הרפואית של צה"ל. ההלם נגרם כתוצאה מלחימה באוכלוסה, הטרכ־טיפה, צייםת ה־ הפתעה בין הכניסה המידית לחבב של מלחמה. כן בסרו דווח רופאי המחלקה הפלאסטית, המחלקה לי טיפול בנפגעי הכוח, ושיחתושית.

רשיונות יבוא לדג פילה זול

רשיונות־יבוא לכמויות גדולות של דג־פילה זול הוצאו בימים האחרונים. הדבר בעקבות הבמחור והתנגשה שנוצר של בד הדג. בי השנה כקשה להדג יקר ע"י הארץ הוד ההדג בקירוב, הרשיונות ניתנו לייבוא הדג־פילה מכמה ארצות באוקייניס השקט ובאוקיינוס ההודי. דג זה זול בכ־25 אחוז מדג־הפילה המוכר ... דג זה ויבוצעו באוקייניס האטלנטי וכיבר צפון אירופה.

הכבירות הגדולות שיציבו ברצה להבטיח אספקה שוטפת של דגים קפואים זולים לקראת הג הפסח.

פואם ביקבוב [illegible]

הכיד אגוית הפילה, בנקבל אתמול אצל ראש עיריית תל־אביב־ יפו שלמה להט בלשכתו, במסגרת הצירו, אירית. בהלמרה ע"י של כניה 1000 יהודים בעצרי הנאמנים, כן הציל כריסים אבריקאים בי אכיבים הציל יהודי מידיהן של הגבאה הפרישי, במספים להם ב־ מלחמת ההשחר בבריות בחו"ל.

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית · מחוז תל־אביב · לוח התורנויות

1. בית מרקחת, במרפאה זמני הוד, רח' זמנהוף 42, טלפון 289221, בין השעות 5.00—2.30 אחה"צ במרפאה בנדיבורג, רח' אלנבי 53, טלפון 614467, בין השעות 5.00—2.30 אחה"צ.
2. מעבדה, במרפאה זמנהוף רח' זמנהוף 34, בין 5—4 אחה"צ.

ג. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאות:

בבלי	— טל׳ 242870
התקוה א'	— טל׳ 32579
ישעגנסוה	— טל׳ 828180
הדר יוסף	— טל׳ 219405
יד אליהו	— טל׳ 34278
יפו, הבנה	— טל׳ 559491
כפר שלם	— טל׳ 31546
מנדלברג	— טל׳ 614467
נוה שאנן	— טל׳ 33483
קרית שלום	— טל׳ 822715
הצפון	— טל׳ 444454
רמת אביב	— טל׳ 412294
רמת חייל	— טל׳ 771162
הל נורדוי	— טל׳ 243233

2. משעה 1.00 בצהרים עד 8.00 בבקר בתקיים, תורנות במגן דוד אדום, רח' הכאיה 13, טל׳ 101.

3. רופאים בקבועיים — לכל כנפי המחוז, במרפאה בנדיבורג, רח' אלנבי 53, טל׳ 614467:
א. רופאי א.א.א. גנדה ודנשא עיקיים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.
ב. רופא כירורגי בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ.

4. תורנות מעבדה — לכל כנפי המחוז במרפאה זמנהוף, רח' זמנהוף 34, טלפון 284342, בשעות 9—11 לפנה"צ, 4—5 אחה"צ.
5. בית מרקחת במרפאה בנדיבורג, רח' אלנבי 53, בין השעות 9.30—12.00 לפנה"צ, 4.00—5.00 אחה"צ.

לזכרה:

בית מרקחת במרדברג, רח' אלנבי 53, פתוח בימי א'— ה' משעה 8 בבקר עד 7 בערב, ללא הפסקה.

א. תורנויות לילה

מתקיימות ערב ערב, מלבד שבת וחג, בשעות 8 בערב עד 12 בלילה (פרט להדר יוסף מ־8 עד 11).

1. מרפאה התקוה ב' רחוב זיו פינת רח' ברכיהו. טלפון 31122 — להברים מסניפי: התקוה א' רב' נטקה וכפר שלם.
2. מרפאת הדר יוסף, רחוב קהילת ורשה מספר 12—10, טלפון 778095 — בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה, להברים מסניפי: הדריוסף, נוה שרה, נהלת רבת חייל, תל־ברוך ובן לחברים מהסביבות הקודמות לסניפים הללו.
3. מרפאת נוה שאנן, רחוב יסוד המעלה פינת לוינסקי טל. 33483 — לחברים מסניפי: נוה שאנן, לשיינפס ופלורנטין.
4. מרפאת קמוביץ, רחוב עדות קמוביץ 36 פינת יהודה המכבי, טל. 444494 — לחברים מסניפי: קמוביץ, הבימוביץ ורמת אביב.
5. מרפאת הל־נורדוי, רחוב דב הוז 1, טל. 243233 — להברים מסניפי: תל־נורדוי, אליהוד, בארי, אהרונוב, גלברע, הנמל הדפוסים.
6. מרפאת קרית שלום, רחוב דשבסקי 12, טלפון 822715 — להברים מסניפי: קרית שלום וקרית־שלום (שכון צבא קבע).

הערה

א. אחרי השעה 12.00 בחצות ועד 7.00 בבוקר מתקיימת תורנות לילה במד"א, רח' כואיה 13, טל׳ 101.
ב. החברים מסניפי: אלון, יד־ אליהו, רמת חן, עצבי ג', רמת ישראל, מנדלברג, בוראות, אר־ ליפסה, שכון יוצה הבניא ובורג־ סיפורי — המוקמים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום, רח' כואיה 13, טלפון 101.

ב. תורנויות ערב שבת

בימי שישי בשעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רח' מאיה 13, טלפון 101.

קופת־חולים מחוז חיפה

תורנויות לילה בקופת־חולים מחוז חיפה

א. שעות התורנות

1. בלילות, לרבות לילות שבת ולילות חג מ־8 בערב עד 12 בחצות.
2. מ־12 בחצות עד 7 בבוקר במגן דוד אדום, טלפון 101 ובמפרץ חיפה, טלפון 713232, ראה סעיף 8.
3. בימי שישי ובערבי חג מ־4 עד 5 אחה"צ.
4. בשבתות ובחגים מ־9 עד 11 לפנה"צ ומ־4—5 אחה"צ.

ב. תחנות התורנות

1. מרפאת פרישמן, רח' פרישמן בן 4, טלפון 62195 לחברים מהסניפים: פרישמן, אחד העם, שדרות אי"ם, יבנה, ד"ר גליקה, בר־ילי, נאולה, הליצבל, הליטה, וקבוץ גלויות.
2. מרפאת קרית אליעזר, רחוב צה"ל, טלפון 535226 לחברים מהסניפים: קרית אליעזר, קרית אליהו, בת גלים, עין הים, מחנה דוד, וקרית שפרינצק.
3. מרפאת ר"ש בגבעה הכרמל, רח' אלונן, טלפון 86868, לחברים מהסניפים: בוגן — אחוזה, ר"ש — כרמל הכרמל, הכרמל הצרפתי ורוממה.
4. מרפאת נוה שאנן גלברג, כבשת כרובבלדור א. 3 טלפון 223121, לחברים מהסניפים: נוה שאנן, יזליס בירנר, גלברג, ורמות רמז.
5. מרפאת קרית חיים מזרחית, טלפון 721331 לחברים מהסניפים: קרית חיים מזרחית, שוכן עירוני, קרית ביאליק, קרית מוצקין, קרית שמואל ובגור שלום.
6. מרפאת קרית ים א', שדרות ורבוכה, טלפון 721553, לחברים מהסניפים: קרית ים א', קרית ים ב', קרית ים רשקו וקרית חיים מערבית.
7. מרפאת צזואל — קרית אתא, טלפון 723384, לחברים מהסניפים: עוזיאל בן עמי, פינסקה, קרית נחום, קרית בנימן ושיכון התימנים.

ג. תורנויות לילה מ־12 בחצות עד 7 בבוקר:

א. בתחנת מגן דוד אדום, החברים הגרים בשטח שיפוטה של עיריית חיפה, פרט לגבעי המפרץ, תיבים לגרפאות המפורטות בסעיפים 1, 2, 3, 4.
ב. במפרץ חיפה "סקכי ביאליק", טל׳ 713232, לחברים הגרים במפרץ חיפה המשתייכים למרפאות המפורטות בסעיפים 5, 6, 7.
ג. בכל יתר המרפאות במחוז חיפה קיימים סדרי תורנות קבר צים בהתאם לנודעות בלוחות המודעים במרפאות ובארגוני העובדות.

ד. תורנות בעבודה:

במעבדה המחוזית שדרות ארים 54 טלפון 532107 לה...ים מכל סניפי הבחוז.

ה. תורנות מקרים כירורגיים

דחופים בשבתות ובחגים, במחלקה הכירורגית לחד אבן נא 8.
שעות הורנות: בימי שישי וערבי חג מ־4 עד 5.30 אחה"צ, בימי שבת וחג מ־9 עד 11.30 לפנה"צ.

שני אחים — ראשי מועצות

מאת יואל דר, כתבנו "דבר"

שני אחים, סלים ואבני ארבילי, נבחרו השבוע — האחד לתפקיד ראש מועצה רכסים והאחר לראש מועצת כיתה כרמל.

סלים ארבילי נבחר לכהונה בליכית בהבוכים של שבעה מתוך השבעה הברי המועצה. בני הברי הרשימה המקומית נמנעו מהצבעה. אבני ארבילי כיהם אבנים בעבר כראש כוך עצת טירת הכרמל אך בגלל הפיכת הצד המספר כתפקידו הביכים האחרונות עבד בטר עצת פועלי חיפה. בעד בחירתו הצביעו שבעת הברי מועצה המעביך והחיות הדתיות התנד היע. ארבעת הברי הליכוד הגנגדו והאלו נציג המפד"ל נעדר מהישיבה. שני האחים ארבילי הם יוצאי עיראק שעלו ארצה בתחילת שנות החמי שים.

לא יוענקו מילגות למשתלמים ממדינות מתפתחות שניתקו יחסיהן עם ישראל

מאת סופר "דבר" בחיפה

מדינת ישראל לא תעניק יותר מילגות למשתלמים ממדינות מתפתחות, שניתקו את יחסיהן עם ישראל. בין 24 מסיימי הקורס לפיתוח ותכנון איזורי במרכז הבינלאומי להקר ההתיישבות ברחובות, היו 10 משתלמים מ־5 מדינות אפריקאיות שניתקו את יחסיהן עם ישראל.

היכי הקורס, שבאו מ־13 מדי־ נות, לא יכלו לצאת עם מדריכיהם עם סיום הקורס לסיור בי פרוייקט ההתיישבותי בלילאלו בי הבה, שעליו למדו, בכל התכנית תכסלה חבת לכך בעקבות ניתוק היחסים. במסגרת טקסית, שבסיפקי קרן הסיוע הבינלאומית נלה כמכון לקהילת הקורס, ספר אצל כמשלת הבת שהאפשר להתוכי הקורס לבקר בפרוייקט כל הבדוגים הישראלים.

לבדות המלהמה נמשך היה־ רים, לא עזב אף אחד מהמשת־ תלמים את הקורס. ברסו בטקס ד"ר ה. ויק, המנהל הכללי ע. סונרפלה, נציג קרן הפיתוח של האו"ם י. ליפשלד ויו. בורר כמבוד החוץ, ג. איצמבה מנהל ביה עם המכון במסגרת הבחלים.

3 צעירים בבנית היום 20 נעצרי בנקן תל־אביב כאשר נשאו ב־ כיסיהם 12 כדורי מגניב. אנגדי בחלק הכביש של בקשה כהה הוא עצרו גם בעקבות תלולה של גברים אחרים, החשודים בהחזיקו כלים.

בבין בוצרה, [illegible] שיפוצם במועדון המנהל למבקר שיחוק שירה, הוקך בטרנה הכר פתיס של "אילני ברכתיה", ב־ קלב ראשין בטלים בסבגרת ה־ הוג ההנהלה למפלה מ־40 בני יהודי ב... [illegible]

אושרו העלאות מחירים

ועדת המחירים המיניסטריאלית אישרה, בישיבתה השבוע, את העלאות המחירים הבאות, בשל התייקרות חמרי־גלם שונים:

● חבילה במכאיות — אישרה העלאה של 1.9 אחוזים — בנוסף להעלאה של 8 אחוזים שאושרה בנובמבר 1973. העלאת מחירים של הפריפי ההובלה במכאיות, על בסיס המחירים שהיו נהוגים לפני המלחמה, תוספת בהתאם לכך, בלא יותר מ־28.5 אחוז.

העלאה איננה חלה על בחדריק בלבד — תחבורה והובלת הלכידה להתבסת בעמית חירות.

● מחירי מיזה ב"אורקה" — הועדה המחירים הבדילה את הנור שא להכרעתו של הממונה על הי מחירים בבשרד התחבורה.

● לבני נשים ("טריוקו") אישרה העלאה של 13 אחוז בעוד שהמפעל ביקש לאשר העלאה של 18.8 אחוז.

● פקקי אלומיניום ("כפעלי כובראקן") — אישרה העלאה של 19.3 אחוז בעוד שהמפעל ביקש לאשר העלאה של 28 אחוז.

● "אנ" יהלון בתוצאת מוצרין קודאי "במרינה" — אישרה העלאה של הצי לירה בגחור הגליון יען יכן העלאה של 15 אחוז בתעריף המודפלה.

● ציוררת ברזל ("צינורות ה־ ביזה התולק") אישרה העלאה בשיעור של עד 3.7 אחוזים.

הקלות במתן הלוואות לעצמאים מגוייסים

מאת סופרי הכלכלי של "דבר"

חלק נכבד מההקלות, שד־ זו קרבות בקרן תקציר ההלוואות לעצמאים מגויי־ סים שמקור פרנסתם נפגע, הוכנו במגמה להקל על מתן ההלוואות — על כך מסר אתמול במסיבה שבה השתתפו שר־העבודה יוסף אלמוגי, נגיד בנק ישראל משה זנבר, מנכ"ל המשרד לביטוח לאומי ראובן דול־ קיב, והממונה על התקציבים באוצר אליצור גבעון.

בעבירה נוכח, כי צרבות הד מפלה להלוואות הוגדל כדי כי הבנקים יורידו באופן משמעותי את הערבויות הבטחונית הנד

רשים בעסקם זהכן ההלוואה. כן הוחלט, כי מקבל הלוואה יהיה חייב להביא ערב אחד בלבד, במקום ארבעה עד כה. מבידן יאפשרו קבלת הלוואות לפי הר קריטריונים החדשים גם לעצמאים המגויסים עד 10 עובדים ועד כה היתה תגבלת של עד חמישה עובדים בלבד. עצמאים שי הכנסתם עלתה על 2,500 ל"י לחודש, יוכלו כעתה ליהנות מהלוואה זו למימון הוצאות קבועות ההכסכות בעסק במשהלותם הר ערכיון לספעל בתקופת גיוסם.

כלבות לשירות עסקים במטרים קודים

קרן ההלוואות לעצמאים עד לסכום של 10.000 ל"י — הסוביך לפעול. עם זאת נערכים עתה בעבים בין נציגי האוצר וקבודיר המסחר והתעשיה להקמת קרנית לעצמאים לכש סיקום עסקיהם שנפגעו בסכנים גדולים הרבה יותר.

יוסף שניידר שוחרר בערבות

הואשם בקשירת קשר לעשות פשע, בגניבה ובהחזקת נשק באורח בלתי־חוקי

בקשתה של התביעה הכללית לעצור את עציר הליגה להגנה יהודית, יוסף שניידר, עד לסיום ההליכים המשפטיים נגדו נדחתה אתמול על־ידי בית המשפט בתל־אביב.

שניידר נאשם בקשירת קשר לעשות פשע, בגניבה ובהחזקת נשק באורח בלתי חוקי. עם דחיית הבקשה לעצור קבע השופט דב לוין, כי יש לשחררו בערבות של 10,000 לירות.

בפרטי העובדות שהובאו נגד שניידר נאמר, בין היתר: הנאשם הוא חבר בליגה להגנה יהודית ושימש בעבר כמזכיר הליגה. הד היל אלכסנדר ליפשיץ הוא חברו של הנאשם ואף הוא חבר בליגה להגנה יהודית. כאשר שוחרר הד אלכסנדר משירות צבאי ב־4 בפברואר השנה, אז סמוך לכך, ניסה שניי־

דר לקדול לאזור יהודי התרבות בצאה, לפציק ביה. אך בהבר סך עיחתם קשרו ביניהם שניידר והברו להפיל הזה הצבא, לכבוד ישיבת, באותו כהנה צבאי, ונגב הניל וכסר לידי הנאשם חזה, רמש צה"ל. ההביעה הכללית כבר דירה חפץ זה כגבה, כאשר שבר דובר בנפיק הבוהו להזיק לאדם. לדברי התביעה הוציא הנאשם את החזית מהמחנה והחזיק ללא רשות חוקית בתחמושת בשם הריבית לה. בחוות זו הוצאה שלידי שניידר בין בפברואר לדירתה של בעפה רייק ברמת־גן, מכלי של שניידר נלה לבכלי הדירה את הוכן הבהוזה.

בעוד שההקשה לעצור את שניידר עם סיום ההליכים נדהתה, הרי החייל נכנא בעצור צבאי ויחזוק בו עד גמר ההליכים הד משפטיים. בפסיקה בית־הדין הצבאי המחוזי, החלט בצוק, כי החייל צפוי לעונש הגלוי להגיע עד 10 שנות מאסר.

פרקליטו של שניידר טען בבית המשפט המחוזי, כי המטפרה והב התביעה הכללית רודפים את מרשו וכי על אף כל מאפציותם "החוד אליד עכבר".

לעומת זאת התייחסה התביעה לרקע הפוליטי של הנאשם. המקי שה לראות מקרה זה בחמור יותר באחורים. הוא הזכיר גם את כבר בוהו בפרשת עמוקי פנלין (הבר רות נשק בהארץ), בעטה של הקהלת בלתי חוקית ופרשה של פגיעה במיסוק. אשר לפרשה הי אחרונה אבר, כי "אני רואים בי הוברה רבה ביותר את הגזבה שהמשגר ניסה להחזיק הבבל נשק וכסיכון עדי פיתוי חייל בצה"ל".

השופט לוין קבע בהחלטתו, כי מקריאה כתב האישום ולאור הד דברים שהובאו נראה לי שבקרה זה איש נבדיה פרוין את ההזיה הברים בעצור עד הגמר הדיון. עם זאת החזיר את הנאשם, כי כל בעיה ניכה בצירת פרט בי ביטים פגיעה בהוה, ואפילו דר כבדליכי, סלל הגנים את הבאה עד כדי כך כלא תהיה עוד אפי שרית לשהרתו.

בינואר כאילם בית המשפט נתקבל שניידר בהתרגשות ע"י רעייתו, רעיה שניידר, ועצירים בי אחרי הליגה. (עת)

תיקון

● בידיעה הבתל במסירות מוצי בת פועלי תל־אביב־יפו, שהופיעה בגליון אתמול, הוכנס בטעות שבר של "הושע כצבון", הבר מזכירות. שבבחר בודה בין יתר 19 חברי המזכירות.

בנימין וולפוביץ — ראש מועצת רעננה

בנימין וולפוביץ מהמערך, נבחר הבכה מהאחד לכהונה נר כפת כראש הכועצה המקומית ב־ רעננה.

לבחירת שהמצורך זכה ב־6 צירים (מבוקעים 5 במועצה היוצאת) כהוך 13 הברי המועצה, הרכבה קואליציה בקרו אל ליה. החדר אליצה כוללת 6 צירים בן הבר צרה, 3 — ליכוד, 3 — ההזית הדתית, ואחד — ל"ע.

ההלויה של אחינו

ארתור גרוס פולניצוק ז"ל

תתקיים ביום ראשון, כ"ה בשבט תשל"ד 17.2.74 בשעה 2 אחה"צ.

בבית הקברות הישן.

המשפחה

בצער רב ובינמן יהוד הבני מודיעים על פטירת

יוסף גיסט ז"ל

הלוויה — הוגה

ההלוויה התקיימה ביום רביעי 13.2.74

המשפחה המתאבלת

יקירנו חברנו

מיכאל (מיקי) לדרמן

נפל במלחמת יום הכפורים

יובא לקבורה ביום א' 17.2.74, כ"ה בשבט תשל"ד בשעה 2.00 אחה"צ בחלקה הצבאית בקרית שאול.

אוטובוס יצא מבית משפחת לדרמן רח' גלבוע 28 גבעתיים בשעה 1.30.

המשפחה

וקיבוץ צרעה

במלאות 30 לפטירת יקירנו

יהודה רוזנשטיין ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין הישן בראשון לציון.

אוטובוס יצא מבית הכנסת רח' ההודה 4 בשעה 4.30 בדיוק.

בשעה 6 בערב תתקיים אזכרה בבית התרבות בשיכון הפועלים.

המשפחה

אנו מודיעים בצער על פטירתו של חברנו

יעקב הלפרין

(עובד הבנק בגימלאות)

ומשתתפים באבל המשפחה

בנק הפועלים

בנין גבעתיים

ההנהלה והעובדים

לגדי ומשפחתו

משתתפים בצערכם

במות אמכם האהובה על פטירתה של האם

סוניה ז"ל

ההנהלה ומורי בית הספר המקיף

תלמידי י"ב נבית עין

להבר בוכובזה משה

המשתתפים הנכה באבלך הכבד על מות

בתך תמר ז"ל

אגודה צרכנית שתופית הנגב בע"מ

ההנהלה והעובדים

הכנסת

יושב ראש הכנסת וחבריה

אבלים

על פטירתו הבא על עת שה

עבד אלעזיז זועבי

חבר הכנסת וסגן שר הבריאות

ממשלת ישראל

אבלה

על מות

עבד אלעזיז זועבי

סגן שר הבריאות

הלוח החדש דרושים דבר

מכוניות

● מרכז למכוניות מחודשות בע"מ, סוכנות אוטוקרס בתל־אביב, מציעה לקהל רוכשי המכוניות המשומשות במיוחד בהלם, כרמל דוכס, סוסיתא, כסהרויות, וסנדרים. — חדשות — בהספקה מיידית, וכן מחודשות באחריות בית החרושת. תנאי רכישה נוחים. לפנות: מרכז למכוניות מחודשות בע"מ, רח' בן שמן 10, טלפון: 251580 (ימינה מכביש נהלת־יצחק).

● למכירה סימקה 1000, שנת 1964. בגרז 1969, חדש, טסט יולי. צבע הדר. טל. 852780.

חקלאות

● אנו מייצרים כלי מלמדה אוטומטיים לפרות. פרטים, מסגריית קיבוץ אייל טל' 03־923344 מ־7.00—20.00.

שידוכים

משעבניק (גרוש 44) מעוניין בחשבונאית אלמנה או גרושה לנשואין. ת. ד. 1334 ת"א למס' ד/65466.

לוח נתניה

דירות למכירה

● מודל בונה נתניה בונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים במקומות היפים בנתניה ליד השרון. פרטים במשרד רח' הרצל 51. טלפונים — 053־23958, 053־28954.

מכוניות

● ב„פיאט" נתניה תמצא כל מכונית חדשה או משומשת. תנאים מיוחדים למשכנים וקיבוצים. רח' הרצל 44. טל. 053־23453.

הצעות עבודה

● דרושים פועלים לעבודה בקרור. נא לפנות לשטראוס שיווק, רח' תוצרת הארץ 13 פינת גיבורי ישראל בין השעות 8—9 בבוקר רק — 4 אחה"צ.

משרד התקשורת

שרות התעסוקה תל־אביב

למרכזת הטלפון הבין־לאומית („18")

דרושים/ות עובדים/ות למשרות שלמות

(משמרת היא בת 7 שעות כולל שתי הפסקות של ½ שעה כ״א.)

העבודה היא במשמרות כולל שבתות וחגים.

הכישורים הדרושים:
ידיעת השפות עברית ואנגלית.
השכלה תיכונית.

תנאי השכר:
שכר יומי של 27.86 ל"י ברוטו.
עובד היודע שפה זרה נוספת (כגון: צרפתית, רוסית, רומנית וכו') יקבל שכר של 29.63 ליום.
עבור משמרת אחרי הצהרים תשולם תוספת של 20%.
עבור משמרת לילה 50%.
משמרת חג ושבת 75%.
המשכורת תשולם כבר בתקופת ההדרכה.
על המעונינים/ות לפנות לשרות התעסוקה בתל־אביב, רח' יבנה 12, חדר 21 — לגב' חיגדה — בימים א', ג', ה', משעה 08.00 עד 09.00 בבוקר ולהצטייד בתעודת זהות ובפנקס יוצא צבא.

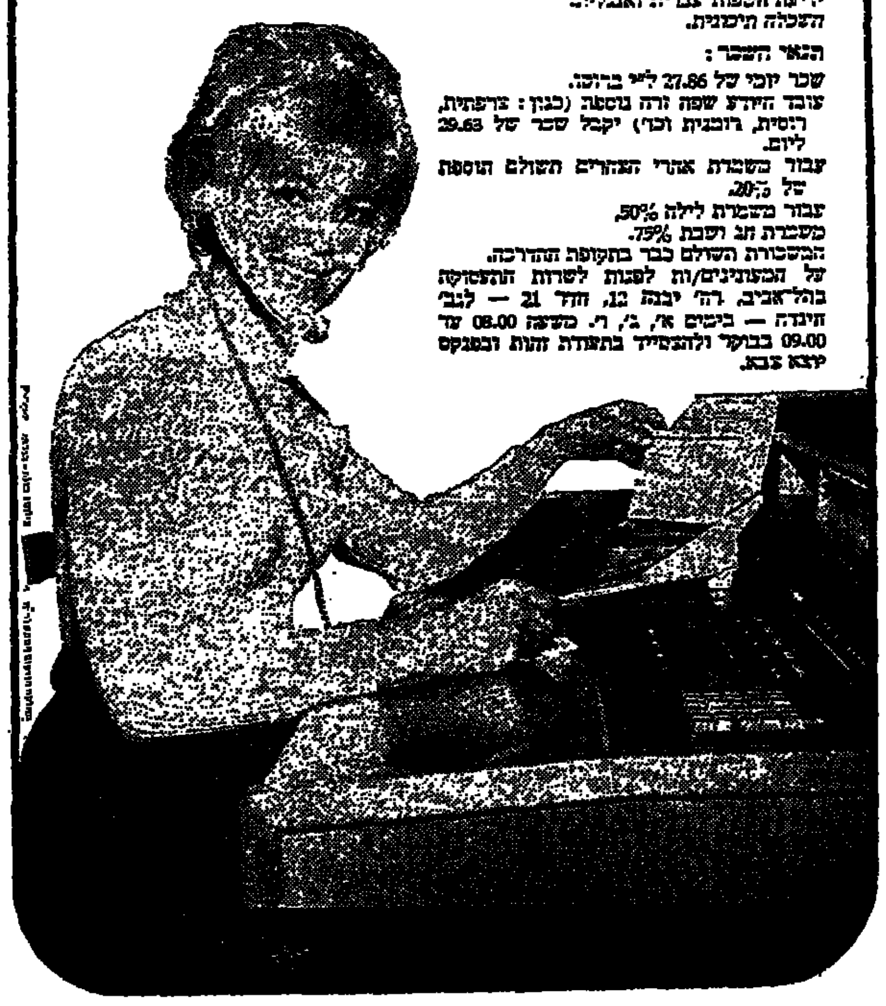

דרושים לצה"ל

לעבודה באיזור תל־אביב

לתפקיד ארגוני פיקודי

בעלי הכישורים הבאים: —

1. **השכלה תיכונית.**
2. **קצין/קצינה במילואים.**
3. **גיל עד 30 שנה.**
4. **ידיעת השפה העברית על בוריה.**
5. **יועדפו בעלי נסיון בפיקוד ומנהלה.**

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 33411 ת"א 61330 עבור ר'.

עירית אילת

מודיעה על משרות פנויות

1. **מזכיר עיר**
דרישות התפקיד: השכלה תיכונית מושלמת רצוי אקדמאית בשטח המנהל. נסיון אדמיניסטרטיבי מוניציפלי.
2. **מהנדס אזרחי (בנין)**
תאור התפקיד: אחראי על מחלקת הבנוי ואחזקת מבנים.
דרישות המשרה: רצוי מהנדס בנין בעל נסיון של 3 שנים בפקוח.
3. **טכנאי א הנדסאי**
תאור התפקיד: פקוח על ביצוע בנית מבני ציבור.
דרישות המשרה: רצוי בעל נסיון של 3 שנים בעבודה מקצועית ובעל ידע בשרטוט טכני.
4. **עובד סוציאלי כשיר**
עזרה בדיור תינתן. את ההצעות נא לשלוח לפי הכתובת: עירית אילת, ת.ד. 14, לידי האחראי על כח אדם.

מדינת ישראל

שירות התעסוקה

דרושים מתנדבים לעבודה בשכר

המקצוע	באיזור
● מכנאי כלים; מכנאי אלקטרוניקה	— תל־אביב
● רתכים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, באר־שבע
● חרטים; כרסמים	— תל־אביב, ירושלים, פתח־תקוה, חיפה
● פחחים	— תל־אביב, פתח־תקוה
● מסגרים	— ת"א, ב"ב, חיפה
● מכנאי גנרטורים; טרקטורים; כפניים	— רחובות
● מכנאי תעשיה ורכב	— פתח תקוה
● מכנאי קירור או דיזל	— חיפה
● מפעילי כלי קיטור; נהגי רכב	— פתח־תקוה
● מפעילי תעשיה	— באר־שבע
● חשמלאי בנין; להנות מקרה; רכב;	
● חשמלאים עם רשיון חשמל	— תל־אביב
● חשמלאי תעשיה; רכב	— פתח־תקוה
● חשמלאים; מכשירנים	— חיפה
● צבעים	— תל־אביב, חיפה, פתח־תקוה
● אלקטרונאים	— תל־אביב
● עובדות אלקטרוניקה (הדרכה בעבודה)	— חיפה
● נגרים	— תל־אביב רחובות
● פועלי בנין מקצועיים ובלתי מקצועיים	— תל־אביב ירושלים, רחובות, פ"ת
● כתבניות 2 שפות	— חיפה
● כתבניות עברית	— תל־אביב
● נשים לאיסוף נתונים ממשיים (עבודה חלקית)	— תל־אביב *
● עובדי תברואה	— רמת־גן
● תופרות	— ירושלים, תל־אביב, חיפה
● חייטים; תפרים; מגהצים	— חיפה
● פורנים	— תל־אביב, רמת־גן
● אורזים לכרטיס ולמכונה ענולות	— תל־אביב
● נשים לעבודה במפעלי פרינה וגזוזים (עבודה חלקית, גם בערב)	— רמת־גן
● מלצרים; חדרניות; כביסות וכו'; קצבים;	
עוזרי מטבח; עובדי מטבח	— תל־אביב
● פועלות לבתי אריזה	— רחובות
● עובדים ועובדות בלתי מקצועיים לתעשיה	— תל־אביב, רחובות, פתח־תקוה, ר"ג, חיפה
● פועלים בלתי מקצועיים לתעשיה מתכת	— תל־אביב, חיפה, ירושלים, פתח־תקוה, רמת־גן
● עובדי שירותים במשתלות	— פתח־תקוה, רמת־גן
● מכונאים; סבלים; פועלים	— חיפה
● נהגים; סבלים; פועלים	— אילת (לפנות ללשכת עבודה אילת)

* לפנות ללשכת עבודה: תל־אביב, בת־ים, חולון, ראשון־לציון ובני־ברק.
ברשות מדורי ההתנדבות לעבודה בשכר בלשכות העבודה המנות רבות נוספות לעבודות שונות. מתנדבים כשרים מתבקשים לפנות לסניף הקרוב למקום מגוריהם כמפורט להלן. העבודה היא בשכר בהתאם לתעריפים המקובלים בהסכמי העבודה.

כתובות מדורי ההתנדבות לעבודה בשכר

★ ירושלים, רח' מסילת ישרים 16	— טל. 02—231181
★ תל־אביב, רח' יבנה 12	— טל. 03—625281
★ חיפה, רח' דבורה 3	— טל. 04—666101
★ רמת־גן, רח' ארלוזורוב 14	— טל. 03—720111
★ פתח־תקוה, רח' אוסישקין 16	— טל. 03—914835
★ רחובות, רח' יעבץ 8	— טל. 03—950467
★ באר־שבע, רח' העצמאות 33	— טל. 057—4386

שעות קבלת קהל: בימים א'—ה' מ־8.00—15.00; ביום ו' עד 12.00.

תן ידך למאמץ המשקי
התנדב לעבודה בשכר!

מוסד למחקר ופיתוח

מעוניין

באקדמאי בכיר

לטיפול בסגל האקדמאי

העבודה הינה מעניינת ובלתי שגרתית
מקום העבודה — באיזור חיפה

הכשורים הדרושים: **בעל תואר שני או תואר שלישי במדעי ההנדסה, עם נסיון בנושאי כח־אדם.**

המעונינים מתבקשים לשלוח קורות חייהם, השכלתם ונסיונם המקצועי הקודם לת.ד. 9757, חיפה 31096 (עבור 12), ולציין מס' טלפון להתקשרות.

סודיות מובטחת

דרוש מדריך חברתי

לבי"ס פנימייתי לגילאי 18 (כיתות י"ב)

מועמדים מתאימים יפנו אל הנהלת בית־הספר „ידי־נתן" ליד עכו. טל. 04־910082.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה להקלאות ברחובות
מודיעה על משרה פנויה של

טכנאי במחלקה לבוטניקה

מכרז מס' 53/74

תיאור התפקיד — פיקוח ואחזקה של מערכות אלקטרוניות, מתקני קירור ומכשירים מדעיים שונים. אחריות לאינבנטר של המחלקה.
כישורים דרושים — בוגר בי"ס מקצועי (רצוי ארבע־שנתי), או בוגר בי"ס לטכנאים, בעל כושר ונסיון הדרושים לביצוע התפקיד הנ"ל. רצוי רשיון רכב ונסיון נהיגה של שנתיים לפחות. שפה — עברית ורצויה ידיעת השפה האנגלית.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
הערות — העבודה כוללת תורניות, כולל שבתות ומועדים. רצוי כי המועמד הגר ברחובות או בסביבה.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד לתאריך 28.2.74 אל מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות מיקוד 76.100 ולציין על המעטפה „בעמד לשרה מס' 53/74".

לחוות „הזרע" יבור

דרוש רכז חקלאי

עם נסיון מתאים בגידולי שלחין ו/או ירקות, להפקיד בכיר.

לפנות לפי הכתובת: חוות יבור ד.נ. אשרת. טלפון: 04־910152 (עד שעה 15.30).

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

ועדת המכרזים הכוללנית - אזור תל־אביב

מכרז מס' 6/74 — הא, ביצוע שרותי שמירה במרכזי קליטה ו/או במעונות של הנהלת הסוכנות היהודית לא"י

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעה לביצוע שרותי שמירה במרכזי קליטה ו/או במעונות של הנהלת הסוכנות היהודית לא"י.
2. את פרטי העבודה תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א' 17.2.74, במשרדינו בתל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438.
3. את ההצעות יש להגיש בשני העתקים, לציין בספר המכרז ולהכניסן לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדנו הנ"ל, או לשלחם בדואר רשום אל:
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב
רח' קפלן 17, חדר 438 תל־אביב
4. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות לא יאוחר מיום ה' 28.2.74 שעה 12.00.
5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא הפעל לפי שיקול דעתה הבלעדי המוחלט.

עיריית חולון

משרה פנויה

כלכלן

(בגזברות העיריה)

הכישורים: השכלה אקדמית מתאימה או סטודנט בשנה אחרונה ללימודיו.
ידיעת השפות עברית ואנגלית עד בוריין.
הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.

המעונינים יפנו בכתב־יד אל מזכיר העיר עד 28.2.74 ויצרפו תעודות והמלצות.

סודיות מובטחת

למפעל מתפתח בירושלים
של משקיע חוץ

דרושים

● **מנהל חשבונות עצמאי**
עם נסיון של 3 שנים — למשרה מלאה.

● **מזכירה כתבנית**

נא לפנות בכתב עם פרטים מלאים לת.ד. 1016 ירושלים 91000 עבור „מפעל מתפתח"
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול במרחב ת"א

דרושים עובדי אחזקה למכונות בעבוד שבבי.

● מעונינים בעלי הכשרה מקצועית ונסיון בעבודה מתבקשים לפנות לת.ד. 6397 ת"א בציון קורות חיים.
סודיות מובטחת

למפעל בטחוני בסביבות חיפה

דרוש מדפיס אופסט

★

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. — 1874
בציון פרטים אישיים (גיל, שרות צבאי קודם הנסיון בעבודה)

סודיות מובטחת

בעלי בתי מלאכה לעבוד שבבי

עתה הוא העת להשתלב במשפחת יצרני המשנה של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

בדבר פרטים נא לפנות:

למשרד רכש וקבלנות משנה — החטיבה לייצור כלי טיס ליד נמל התעופה הבינלאומי בן־גוריון, טלפון: 04־972513, 973270.

למפעל טכנולוגי

דרושים:-

- ★ טכנאי מכונות
- ★ שרטטי מכונות
לביצוע שרטוטים איזומטריים ושרטוטים בטוש
- ★ שרטטי אלקטרוניקה
לסכימות חשמל ואלקטרוניקה
- ★ גרפיקאים
לעימוד והכנה לדפוס כולל לטרסט

משרה קבועה
תנאי שכר ותנאים סוציאליים טובים

לפנות: ת.ד. 827 גבעתיים, טל' — 746681.

דרוש פוטוגרף

אורך עבודה 50 פ"ב.

נא לפנות ת. ד. 16540 ת"א. עבור מס' 1.

למשרד רואי־חשבון

דרוש

בוחן ראשי בכיר

בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתפקיד זה בביקורת חברות גדולות.

תנאים טובים — סודיות מוחלטת מובטחת
המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 29523 ת"א למספר 1017.

מלווה מצפון

רכוש מלווה מלחמה מרצון

פיתוח ותיעוש באשקלון · 25 שנה

מדור זה מוגש על ידי חברות ומפעלים לציון 25 שנות פיתוח ותעשייה באשקלון. הראיונות והכתבות מאת שמואל נפתלי

אברהם ציגל יו"ר הדירקטוריון של חברת עמיגור –

זכותם של העולים הוותיקים להיטיב את תנאי דיורם

אברהם ציגל
הממונה על מפעלי הפיתוח בסוכנות היהודית ויו"ר הדירקטוריון של חב' „עמיגור"

אברהם ציגל, האיש שבשורות העם למעלה מארבעים שנה

שיחה עם אברהם ציגל על פעליו בנתיבי הקליטה והפיתוח

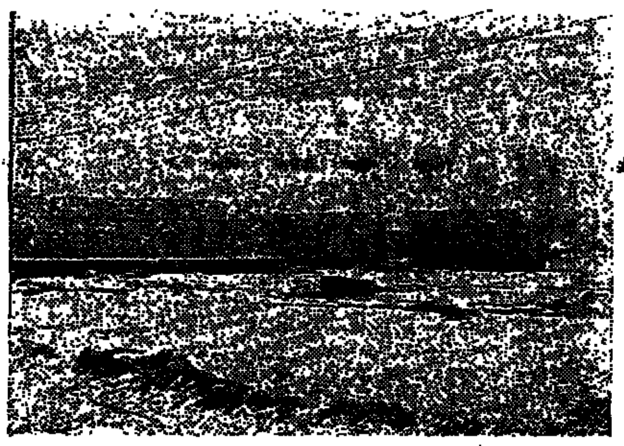

עמי-גור — בניינים חדשים שצצו כפטריות אחרי הגשם ואוכלסו בעולים

מעברת אסבסטונים בבעלות עמי-גור — כל בית שמתפנה, נהרס מיד עד היסוד. המפונים מועברים לדירות מתאימות

גם בבתים הישנים שבבעלות עמי-גור נעשית עבודת גינון ושיפוץ

האתגר של חברת עמיגור – שיפור ושכלול תנאי הדיור והסביבה

לנדאו משה
מנכ"ל חברת „עמיגור"

יוסף רזיאל
דובר חברת „עמיגור"

המשימה האפשרית של חברת „עמיגור"

כך קמה חברת „עמי-גור"

להלן המקומות בהם אחראית חברת עמיגור באופן בלעדי על כל יחידות הדיור בהן איכלוס עולים:

1. ירושלים
2. כרמיאל
3. נהריה
4. מגדל העמק
5. רמת ישי
6. קרית אתא
7. קרית ביאליק
8. קרית ים
9. קרית מוצקין
10. נתיבות
11. אשקלון
12. אשדוד
13. שדרות
14. אופקים

גינון בשכונות שבבעלות עמי-גור, עובדה קיימת

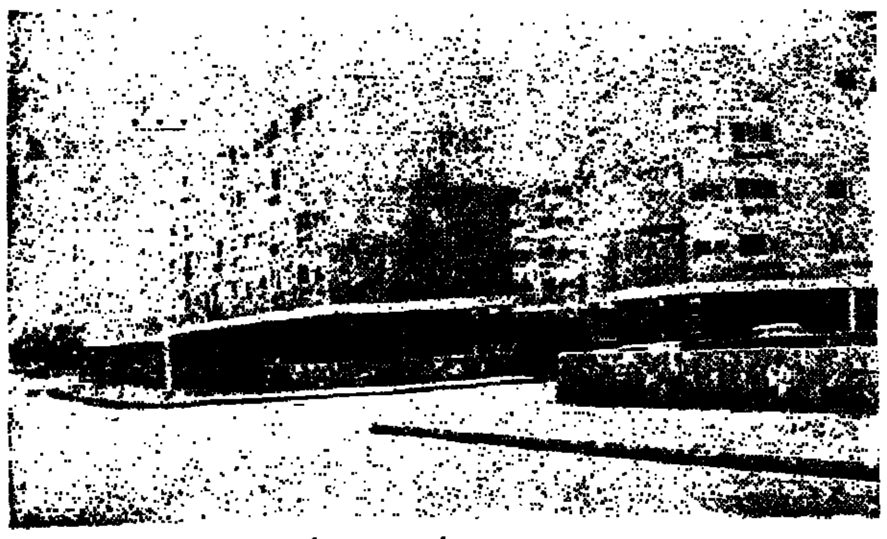

בניינים חדשים שאוכלסו ע"י עולים חדשים

„אפרידר" — 23 שנות פיתוח ובניה באשקלון

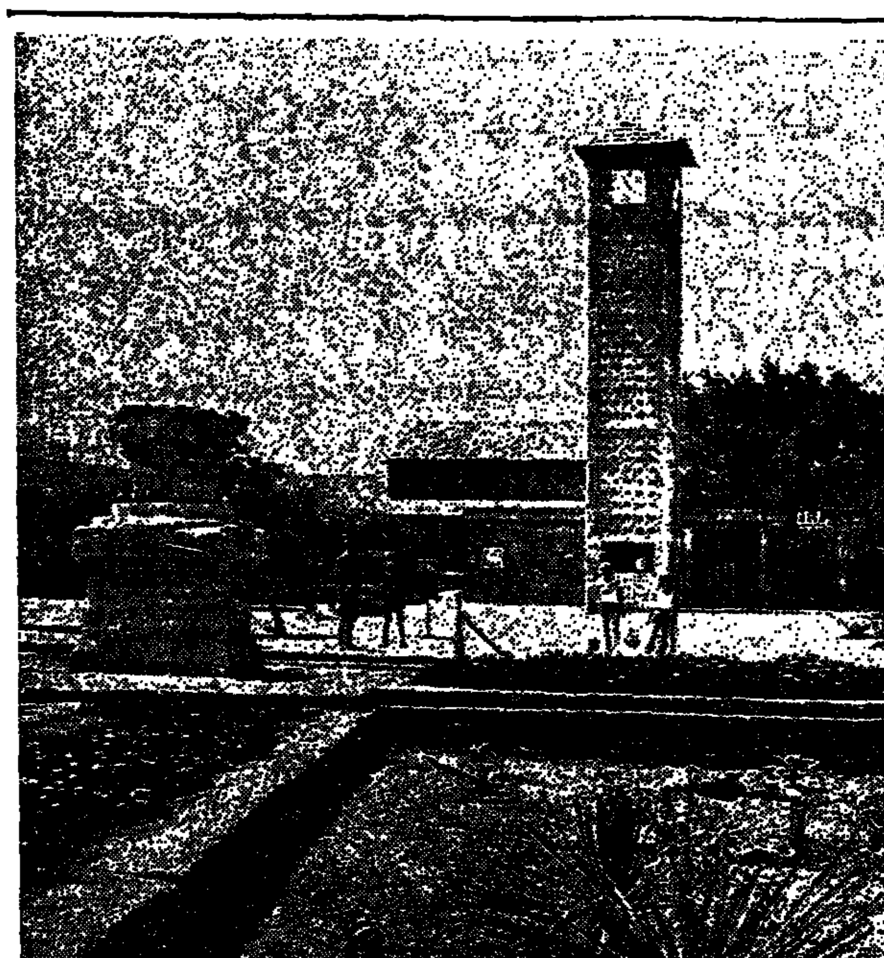

מגדל השעון בשכונת אפרידר — סימן ההיכר של העיר אשקלון

[illegible] שכונה זו היא הראשונה מבין השכונות שהוקמו על ידי חברת „אפרידר" [illegible] אשקלון, שמאז 4,000 שנה ידעה עליות וירידות רבות [illegible]

את סיפור המעשה על ההחלטה להקים שיכון באשקלון לפני 24 שנה, שמענו מפי ידידיה גוטפלד (68), מנכ"ל החברה כיום [illegible]

על קבר השייך העתיק בחולות אשקלון — דיון על הקמת שכונת אפרידר לפני 24 שנים

בתים בני קומות מוקפים בגינות ועצי נוי, אשקלון כיום

[illegible]

כפר קיט על חוף הים ומוטלים – אתגר שניתן לעמוד בו

[illegible]

אשקלון לפני 4000 שנה

[illegible]

פורטצ׳סטר – מפעל מבטיח בענף הטכסטיל בארץ

מיכון מודרני ומתוחכם, שיטות ייצור בדוקות ומתקדמות, לרבות הנהלה צעירה ודינמית — כל אלה יחד, מבטיחים את הצלחתו של מפעל „פורטצ׳סטר" הישראלי הנמצא באזור התעשיה באשקלון. מפעל זה נחשב כיום כאחד ממפעלי הטכסטיל המודרניים ביותר בישראל. ההתפתחות הגדולה שפקדה את ענף הטכסטיל בעולם בעידן הסיב הסינטטי, חדרה גם לישראל אשר גם בה התפתחה תעשיית טכסטיל ענפה שהנציחה אותה במפת הטכסטיל העולמית.

[illegible]

דיוקנו של מנכ"ל צעיר

[illegible]

יוסף קנטור
מנכ"ל פורטצ׳סטר

האטה בקצב העבודה בתקופת המלחמה

[illegible]

ממפעל בעייתי — למפעל מצליח

[illegible]

סיור מרשים ומאלף באולמות כור היוצר

[illegible]

תשומת לב מיוחדת ליחסי אנוש

[illegible]

מחלקת השזירה במפעל פורטצ׳סטר — מיכון מודרני וחדיש

מחלקת הסריגה במפעל פורטצ׳סטר — אולמות רחבי ידיים, מכונות מכונות בלי סוף

מירומית — חלוץ תעשיית ציוד לאחסנה ודודי שמש

במבואה של אזור התעשיה באשקלון, בין עשרות מפעלי תעשיה מגוונים שהוקמו באזור זה במרוצת עשרים וחמש שנות קיומה של העיר, נמצא גם מפעל „מירומית", המשמש כחלוץ תעשיית דודי השמש בארץ ובעולם, ושהיה גם החלוץ ביצור ציוד לאחסנה.

אמנם כאן שוחל במפעל זה לייצר ציוד לאחסנה, הרי החל אך לפני שנים אחדות, והפרסום בחוגים רבים גם בזכות היותו חלוץ היצור של ציוד זה. הביקור של ידי על פי ידע והיכרות בתוקרבות, שהן בבחינת ידיעות בהפעלה בכל האמור באחסנה זה גוף. הציוד לאחסנה שהוא פריט היצור ב„מירומית" כיום, הולך בשנים האחרונות מיפנה גדול בשטח זה בחוגים רבים בארץ. החל מודעות הביקוש וכלה בתעשיה ובמסחר. כאשר בצד זה, עושה הנהלת המפעל גם בשטח ההדרכה תודעת האיחסון השיטתי הנכונים בקרב ציבור הצרכנים בארץ. השימוש במוצרי האחסנה של „מירומית" — כשרתם לייעל באופן מירבי את האיחסון, כאשר המפעל מוצא מכך — הוא חיסכון בזמן, בכוח־אדם, בשטח ובכסף.

לצורך עבודה מקרוב על תכנית בתחום זה, נפגשנו עם יצחק מצא מנכ"ל „מירומית" במשרדי החברה שברחוב מונטיפיורי, ושמענו הסברים על הנושא. יצחק מצא (41), עלה ארצה ממצרים בשנת 1950. עם עלותו ארצה הצטרף לנהלת עובדי חברת הביטוח „ארגוס" ועסק שם בבד הפיננסי לציוד של פילים בוקר־כן מנכ"ל „ארגוס". בתקופה מאוחר יותר עם ביחד עם פ. ציקרמן ואילן — בת הברת המתסיב בע"מ את רכישת מפעל „מירומית" בידי התיכונים שהם היו לבעלים יחד והקימו המפעל בשנות החמישים. עד שנת 1967 ניהל את המפעל איש מדרום אפריקה ששמו עליו קפי נה הנצר שהיו שותפים במפעל. לאחר מכן עבר הניהול לידי מיכב תיכורים. בשנת 1970 עבר המפעל סופית לרשות אנשי „ארגס" ואילן — גת חברה מתמחרים בע"מ. הרכישה של המפעל נעשה עם העברת כל ההכנות שהצטברו והתגייסו לבעלים — בלתי סליון לידיה ואילו העברת היו בחזור מידה. עם העברת המפעל לידי הבעלים החדשים בשנת 1970 נתמנה יצחק מצא למנכ"ל „מירומית" ומכהן בתפקיד זה עד היום.

פיתוח ציוד אחסנה ושינוע חמרים

כאמור, עיקר היצור במפעל זה בשנותיו הראשונות היה ייצור דודי שמש. אך מסיבות אובייקטיביות שונות עבר המפעל לייצר בעיקר ציוד לאחסנה בתעשיה, ציוד לתצוגה, לספריות, ריהוט משרדי, ארונות בלתי לתעשיה ועוד.

לפיתוח ענף האחסנה והחדרת ההודעה בשימוש בציוד זה נדרשת הכשרה רבה מצמצם עובדים. כי לתעשיה זו יש הפלגה ישירה לבכי שאלת המחיר של מוצרי היצור. כיום, רבים עניין המפעלים אשר בהתחשב יצורו של פריט זה או אחר, אינם לוקחים בחשבון המחיר את נושא האחסון הזוקקים אותו לקרן זווית. בכך הם עושים שגיאה גדולה. איש שיהיה קופל על כך. כי בארץ כמעט ואינה קיימת תודעה מיגהלית לנושא של האחסנה ושינוע החומרים, לפרות שבהרבה המחיר. יש צורך חיוני חשוב לקחת את הדבר בחשבון, וזו למעשה חשיבות ההלכה במיבנה התהליך של כפסל ימוקד או כומד הוקיק לאחסון, כאשר בארץ קיימים כמעט. כל המשך מיכום של רמיכת הציוד, הומר הגלם, הארזים, כיתקיארים המוצא בזה. איש איננו נותן את דעתו על ניצא האחסנה התקיבונית אינה מחויבת בכל כיכום אחד של הכפסל. כאשר המפעל מתחיל לפיתח בקצב ההדרים ומגמם לשלב יעוד נוסף, רק אז מתעוררת בעיית האחסנה הנכונה בדרך כלל באופן מאולתר. אילו דאגו לכך בראש ובראשונה לרוחה היצירה, הדבר היה הריס רבית לרווחה של המפעל.

לפיתוח זאת, בתקופה האחרונה הודה במידה רבה הודעת האיחסון זאת עקב פעילותה של הברת „מירומית" בין הגורמים הנוגעים. למעשה, הברת „מירומית" כאשר היא מקבלת על עצמה להתקין ולייצר את הציוד לאחסנה צריכה זאת לפני תיכנון ביחד ומקדים, מגישה את התוכנית להתקין ואחגה פיתוח של את בעיית המסופקיבית עד אשר הציוד מוכמב במקום שיעוד לו בתיכנון. כיום נבנים על לקוחותיה הגדולים של החברה זאת, כיצד המיכסון על ברבית שלהתקנה, התעשיה האווירית, התעשיה הצבאית, רשות הנמלים — חיפה, אשדוד, אילת, מוסדות ציבוריים, במפעלי תעשיה וגוד גופים אחרים.

הציוד לאחסנה ומטרותיו

כאמור, במפעל „מירומית" שבאשקלון, מייצרים סוגים שונים של ציוד המתחלק לארבעה ענפי ייצור המיועד למטרות שונות: לשימוש במפעלי תעשיה, בסופרמרקטים, בספריות, בארכיונים, בית הרוקחות ועוד.

ענף א': שיטה לאחסנה קלה — ה„סופאסלוט" ומרכיביו

שיטת „סופאסלוט" היא שיטה לאחסנה קלה ומורכבת מ־: זויתנים מחוררים, מדפים, משולשים להצמדה, ברגים ואומים. הזויתנים מחוררים על פי מבנה בתך לאורך המאפשר הארכתם או קיצורם לפי רצון האחסון. שילוב מרכיבים אלו ביחד מהווה את התכנית לאחסנה המתאימה לצרכיה לכל מטרה. מרכיבים אלה מיוצרים ממתכת בעלת איכות מעולה ועוברים תהליך צביעה של בונדריזציה כאמצעי נגד חלודה, וצבועים בצבע מיוחד עם קליה בתנור. „סופאסלוט" — הוא רב שימושי: למסחר, לבית מלאכה, לחנות, למחסן ולבית. אצלנו הוא מקובל כפיתרון לכל בעיית איחסון.

ענף ב': שיטת איחסון „אקרומית".

שיטת איחסון „אקרומית" היא בהתאם לבסיס ידע של חברה „פלטר" — שלל". שיטת איחסון זו בנויה מבני אלמנטים יסודיים: מסגרות אנכיות וקורות אופקיות, היוצרות, הנך שילוב כזה יוצר זה אחסנה חזקה ויציבה המורכבת ללא ברגים או אבזרי עזר אחרים. המסגרת של האקרומית: המסגרות האנכיות אינן לבאורך מוגבלות בגובהן, בהיכסן ובמרכיב העמודות. החיזוקים האופקיים האלכסוניים מרותכים, בהתיב מסגרת חזקה ובעלת יציבות מירבית. בלוחית החפש לאחד דפנות המסגרות ביוצרות ללא הרחקה חבור וכאפשרות שימוש גבוה במלסי האיחסון במיקבצים של שבעים המיכה בילימטר. (בי מסגרת קלה המיקבצים — המיכים כילימטר) המסגרות מבופקות בגבהים, באופקים ובגבהי המסה סטנדרטיים שונים. היתרנות למסגרות „אקרומית" הב: רגליות ניתנות לפירוק — דבר המאפשר מסגרת בסיסית היום כדי שתהיה ניתנת להארכה בעתיד. מסילה חיבור מיוחדת — מסילה זו מיועדת להארכת המסגרות, אותה על השניה ללא ריתוך או שימוש בברגים וכן מבלי לפגוע ברציפות המיקבצים. דבר המאפשר להגיע לכל גובה שנדרש על ידי צירוף חיבור של המסגרות. כמגרות במידות ובכושר העמסה מעבר המצויין לעיל מיוצרות לפי דרישת הלקוח.

הקורות — קורות „פיבכה": התך הסיכמה הוא המאפיין היכמבן של הקורות האופקיות — התך הקרוב ביותר לצינור האופטימלי של פרופיל „I". התוצאה: כושר פירבי ותמורה קשבה יותר. קורות אופקיות — הקורות האופקיות ניתנות להאריכה ולהגברת כושר העמסתן בשעת הצורך יתרונות אלה מאפשרים קליטת ציוד והומרים בעלי ממדים ומשקל גדולים יותר. בד בבד עם תנודות ושיכוים בתנאי האחסנה. קורות אופקיות מסופקות בזוגות במפתחים סטנדרטיים לכל עובש דרוש.

קורות הארכה — הארכת הקורות האופקיות ניתנת על ידי שימוש בקורות הארכה. קורות חיזוק — הגברת כושר העמסה ניתן על ידי שימוש בקורות החיזוק. נצרת ביטחון — נצרת ביטחון מיוחדת זו, הטובה כחלק בלתי נפרד מפינת השיניים, כונעת שליפה מקרית של הקורה ובכך נמנעות תאונות והסחורה אינה נפגעת.

לאחרונה צושת הנהלת המפעל גם בשטח האיחסון בהוך (בהצרות). איחסון סחורות בחצרות של המפעלים היה נהוג עד עתה במצב עגום ביותר, כאשר מאחסנים סחורה כבדה בחצר המפעל או בשטח מיוחד לאחסנת חומרים קלים או כבדים. אם אין סידור מתאים לאחסן את הסחורה, נוצר מצב בו המחסנאי אינו מוצא את ידיו ורגליו. מה גם שהשטח אשר הסחורה תופסת הוא גדול, ומי כמונו יודע בכמה צילה אדמה כיום? „מירומית" עושה גם בכיוון זה על ידי הקמת ציוד אחסנה כבד בחוץ עם כיסוי גג. באמצעות ציוד זה ניתן לאחסן את הסחורה בגובה ועל ידי כך לחסוך בשטח, בכסף ובכוח אדם. שלא להפעים בסדר אשר נעשה במחסן כאשר משתמשים בשיטת איחסון זו.

ענף ג': ריהוט משרדי

ב„מירומית" מיוצר גם ריהוט משרדי. המבנה של ריהוט זה הוא פונקציונלי עם מראה מהודר ובאה. מבנה המתכת מקנה ליחידות מראה נקי, עמיד ויציב. הריהוט עובר תהליך קפדני של פוספטיזציה כאמצעי נגד חלודה. הצביעה מבוצעת בצבע סינטטי שרוף בתנור. בין המוצרים המיוצרים במפעל זה כצאנו: ארון תיק משוכלל ונוח לשימוש. ארון משרדי מצויד ב־4 מדפים נידים המותאמים ליתר מרכיבי המערכת. הדלת כוללת ידית עם מנעול צילינדרי. שולחן כתיבה — שולחן הכתיבה מיוצר מיחידות מודולריות המאפשרות בחירת שולחן בהתאם לכל דרישה ודרישה או שילוב מספר שולחנות. השולחן מיוצר ממתכת עם משטח פורמאיקה נאה.

ענף ד': דודי השמש של „מירומית"

— בהמשך דבריו, עמד י. מצא גם על נושא ייצור דודי שמש, ענף שבזמנו נדחק הצידה. לאור המצב שההתיה כיים בארץ ובמילים בתחום האנרגיה, בדעה המפעל להחזור ליצור של דודי שמש בקנה מידה גדול. לדברי איש שיחנו, עיקר הייצור יהיה מיועד לארצות חוץ וביחוד ארצות מפותחות כגון ארה"ב שלא מכבר בוחן מצל דפי העתונות שם, דבר הביקוש הנרחב של דודי שמש בישראל הניצול הנאות שישראל עושה מאנרגיה המופקת מהשמש לחימום מים לשימוש ביתי ותעשייתי. למעשה, אומר י. מצא, „מירומית" היתה בין החברות הראשונות שפיתחו את דודי השמש ורכשה את איכון המיכסור. כל זאת תודות לטיב ההשחרה של הפלטה שמתפקידה לקלוט את קרני השמש, ותן למעשה המפנה לדוד שמש טוב בעל תפוקה מירבית של חום ושמירתו להקרפה ארוכה. אנו נייצא למעשה את הפלטות המיוצרות במפעלנו בשיטת השחרה סלקטיבית ואשר להן היתרון על המצב: בידוע, מבוצע פלטה והשחרה הסלקטיבית הוא פרופסור תבור מהמכון לחקר הנגב. בהיותו עובד המדינה המצאתו היתה. רכוש הממשלה והזיכיון על המצאה בידה. היות והברת „מירומית" היתה הראשונה והגדולה בין החברות שייצרו דודי שמש, ניתן לה הזיכיון על המסגם של הפלטות הסלקטיביות פרי המצאתו של פרופסור תבור ומכאן שבידי „מירומית" המפתח לייצור פלטות השחרה מהסוג הטוב ביותר הקיים עד כה בתחום זה. ערכנו נסיון במפעל, אומר איש שיחנו. התקנו 2 דודי שמש אחד עם קולטים רגילים והשני עם קולטים סלקטיביים, כשנבדקה הטמפרטורה של המים, מצאנו כי הדוד בו מותקן קולט סלקטיבי, הטמפרטורה שבו היתה גבוהה בהרואה לשני ולא רק זאת, הטמפרטורה שהיתה בקולט הסלקטיבי נשמרה זמן רב יותר כי פליטת החום כמעט היתה מינימלית. כמו כן יצויין, כי אני גם סיפקנו פלטות השחרה סלקטיביות למכון לחקר החלל של ארה"ב אשר בין היתר הן נמצאות בשימוש מכון זה בחלליות ומשמשות את מצבריהן. דודי השמש מתוצרת „מירומית" נמצאים בשרות בתי חולים, במפעלים תעשייתיים ואצל צרכנים פרטיים רבים. אנו על כל פנים, בטוחים כי הדוד מתוצרתנו יערך נכון והסיכונים כעדים אכן על כך.

בעיות כוח־אדם

י. מצא עמד בהמשך דבריו גם על נושא יחסי העבודה בין ההנהלה ולבין העובדים ומועצת הפועלים. לדבריו, קיים הווה עבודה מסודר, המתחדש מדי שנה ויחסי העבודה בין ההנהלה ולבין העובדים לרבות מועצת הפועלים הם טובים ויעילים. הקושי היחידי הוא במחסור בידיים עובדות. הנהלת המפעל מנסה מזה זמן רב להתגבר על בעייה זו. כיום עובדים ב„מירומית" אותו מספר עובדים שהיה בעת שההנהלה החדשה קיבלה לידיה את המפעל לפני 3—4 שנים אך עם זאת התפוקה עלתה לפי 3. כ־20% מכלל הפועלים הם ערבים מעזה המועסקים בעיקר בעבודות פשוטות. במקצוע המחות והרתכות אין ביניהם בעלי מקצוע והעבודה המקצועית נעשית בידי פועלים יהודים. המנכ"ל מציין בסיפוק, כי קיימת הרמוניה בעבודה בין יהודים וערבים ולדעתו היא ברוכה.

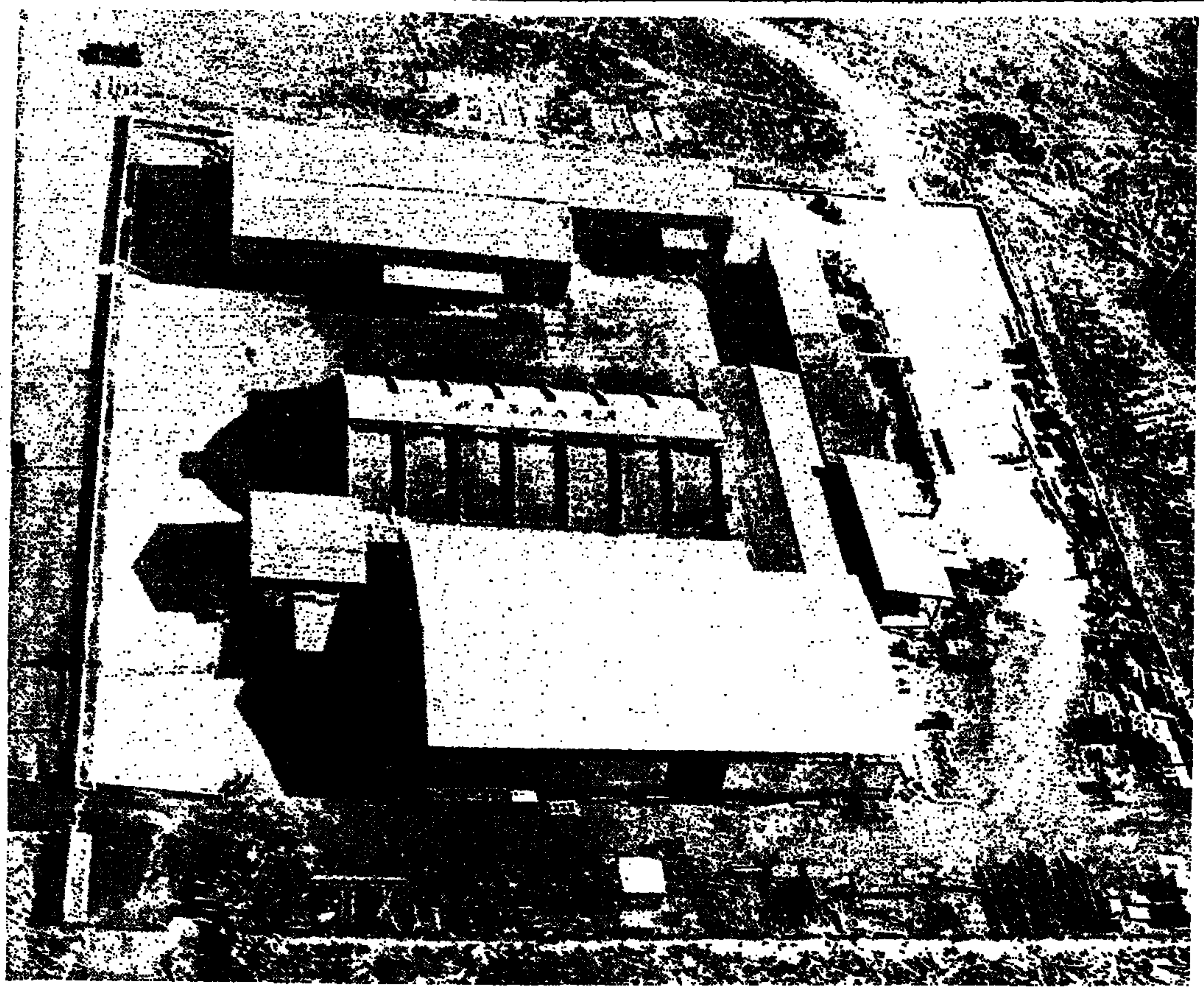
מראה כללי של מפעל „מירומית" באשקלון

קונסטרוקציות לאחסנה במחסני ענק בשיטת „אקרומית"

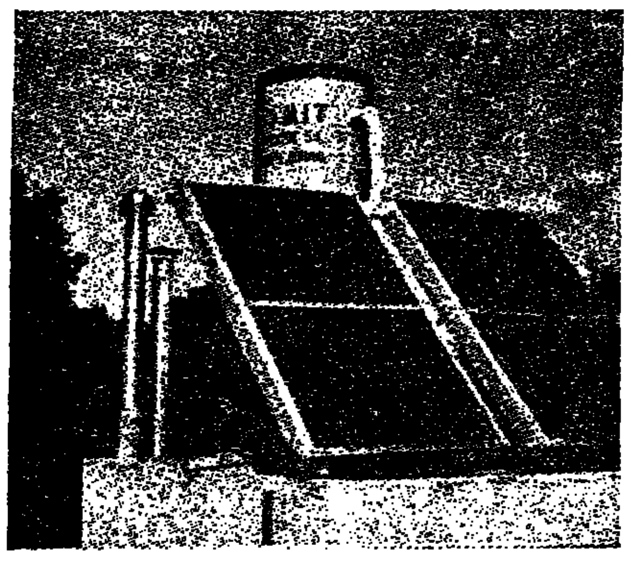
פלטות השחרה סלקטיביות לדודי שמש מתוצרת „מירומית"

תצוגת מוצרי „מירומית" בתערוכה

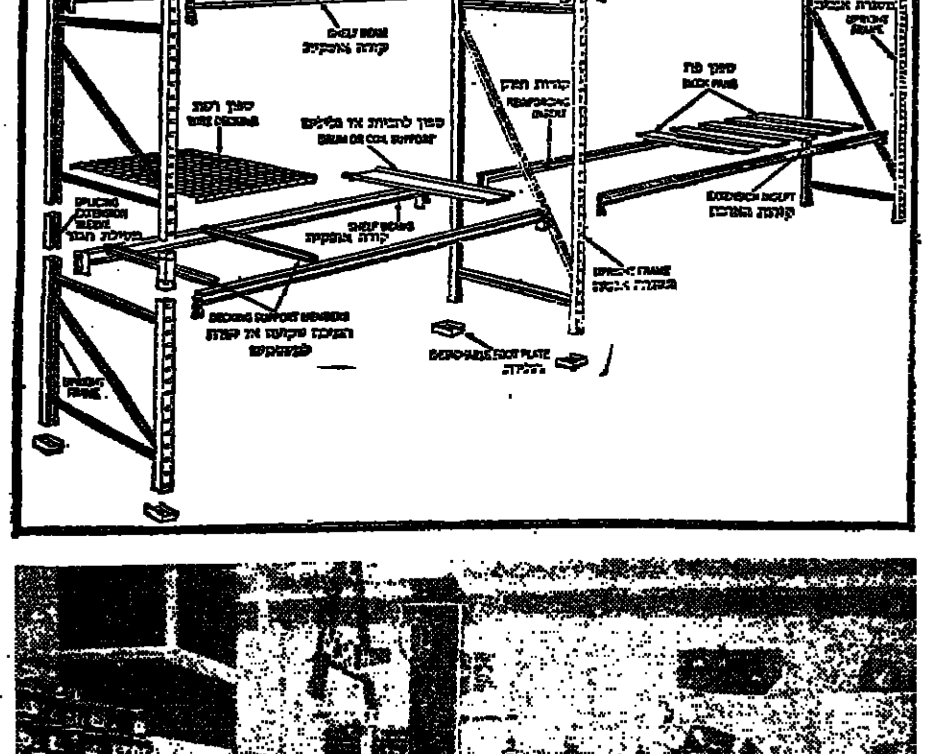

ציוד משרדי יעיל מתוצרת „מירומית"

מיבנים לאחסנה בספריות

ציוד לאחסנה ולתצוגה של „מירומית" בשרות הסופרמרקטים והנויות הכל בו

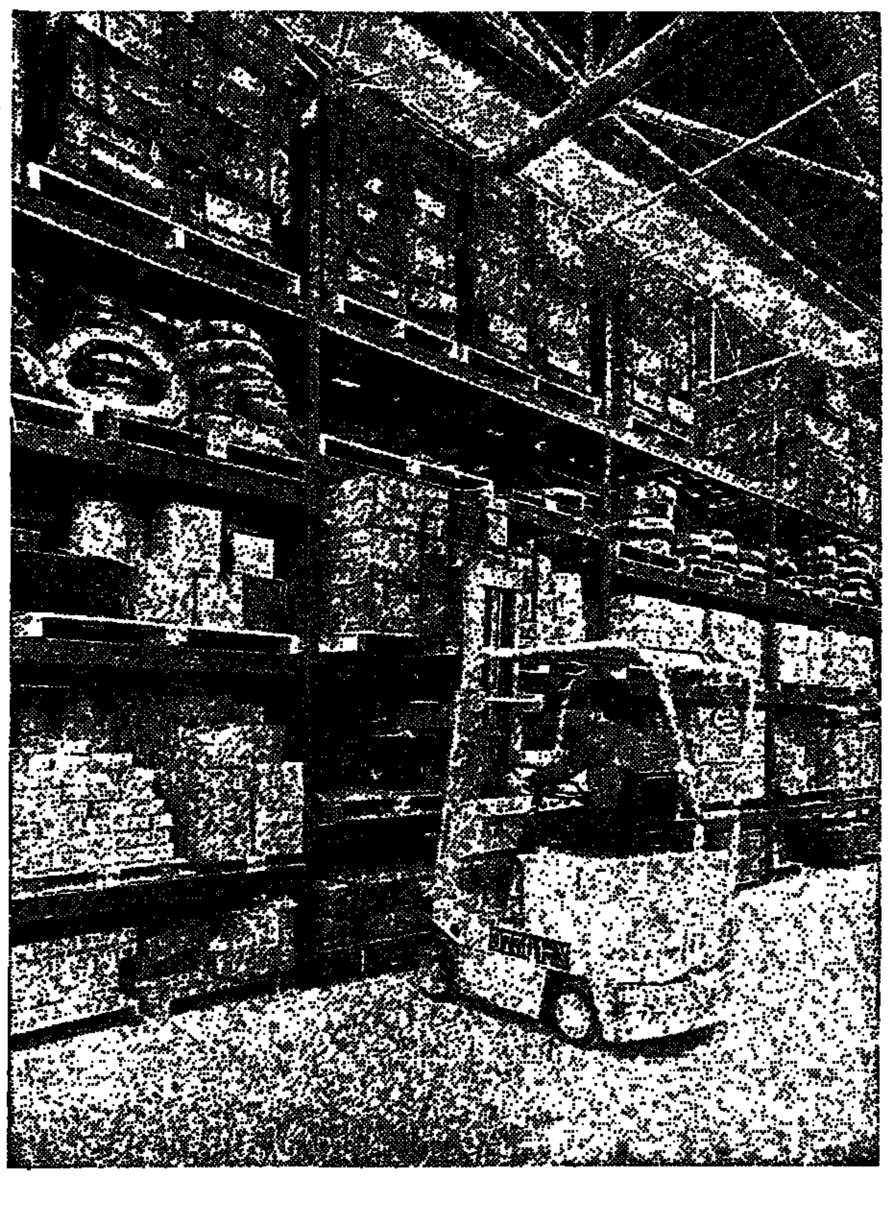
שיטת האיחסון בציוד מתוצרת „מירומית" הונהגה גם במרבית מחסני צה"ל

מדפים לאחסנה בשיטת האיחסון הקלה — סופאסלוט

מפעולות שיכון עובדים באשקלון

את חברת שכון עובדים כמעט "אין צריך להציג", כי מי לא יכיר כל חברה זו? שלטי הפר־סומת המשמשים המצויים בבנייני הבנייה בית המרכב בראשי היומת שם החברה, פזורים ברחבי הארץ ואנו פוגשים אותם במסעי הדרכים, ליד אתרי הבנייה והכלימלים ושם בברכוי אנרגיה.

פרסומת זו מלווה אותנו גם בלכתנו לקולנוע, שם היא כיפנה על המסך, ובהזדמנו הטיבה שלבשים אותה בכל גני האתר. בפרס את העיר שהפך לפופולארי בציבור — "אנו שיכון עובדים — בית טוב לך בונים". על כן, נראה שלכאורה יהיה להציג חברה זו. כי באמת, מי לא שמע עדיין עליה? אך לבנן אלה לפררם שמעו על חברה זו, נציג אותה בפניכם בקצרה.

חברת שכון עובדים נמצאה בבעלות חברת העובדים של ההסתדרות. בראש החברה עומד ה"ה אברהם צפור, אשר לו חלק רב בקידומה ובפיתוחה. שיכון עובדים בונה ובשכנות ב־60 ערים וישובים בכל רחבי הארץ — בצפת וטבריה בצפון ועד ערד ואילת בדרום. חברה זו בנתה במשך למעלה מ־40 שנות קיומה, למעלה מ־120.000 יחידות דיור, בהן גרים כיום כחצי מיליון נפש.

שיכון עובדים בשירות העיר אשקלון

היות ואנו דנים בעצם הזה בעיר אשקלון, נפגשנו עם יצחק כן המנהל האזורי של מפעלת שכון עובדים בדרום. האזור צפוכו באשדוד, וכן עם אודי אליאב המנהל האדמיניסטרטיבי של החברה הבכיר לאיזור של יצחק כן בסניף, ושמענו מפיו על פעולות שכון עובדים באשקלון, כאן החלה חברה זו בבנייתה הבנייה והשכון בעיר. אך בתחילה נציג את סארחינו: יצחק כן (62) יליד ליטא, בן שלוש עשרה עלה ארצה עם הוריו. בוגר גימנסיה הרצליה, למד בטכניכון בפריס והוסמך להנד' המתמטיקה והפיסיקה, סיים בית־ספר להנדסה לעבודות ציבוריות. היה מנהל סולל־בונה ברחובות ובהיותו שנבחר בקיץ 1955, עמד בראש רשימת מפא"י ונבחר לראש העיר רחובות ושימש בתפקיד זה תקופת כהונה שלמה עד שנת 1957. בשנים 1968—9 ייצג את סולל־בונה בהפסקה באוגוסט 1969 הצטרף לצוות עובדי שכון עובדים ונתמנה לתפקיד האחראי והממונה מטעם החברה לאיזור הדרום שמרכזו נקבע באשדוד. כממונו בסניף המרכזי של החברה וכמנהל האדמיניסטרטיבי שלה באזור הדרום, נתמנה אודי אליאב למנהל מועצת פועלי אשקלון לשעבר ואשר בבחירות האחרונות נבחר כסגן ראש העיר אשקלון.

יצחק כן ואודי אליאב מספרים: פעילותה של החברה בבנייתה הבנייה באשקלון החלה בשנת 1968 כאשר הפעולה הראשונה היתה תכנון שכונת ברנע. למטרה זו הוחלט לבנות בשכונה כמעון כ־80 דירות להוגות צעירים. דירות אלו הוצעו בשנת 1970 למכירה בשוק החופשי. 32 דירות מתוכן אכלס. נמכרו בשוק החופשי אך 48 הדירות הנותרות משך ה־80 שהוקרבו, קנה אותן משרד השיכון כבוזה לפתרון בעיית הדיור שבתכניותיו. עוד לפני שהסתיימה עבודה זו, אומר י. כן, התחלנו לבנות בקרבת מקום 88 יחידות דיור לזוגות צעירים. כמו כן בנינו באשקלון 64 דירות בה שבקראות דירות רווחה בנות 3 חדרים. חלק מהל מדירות עמית אלו (דירות צבאיות) נמכר והחלק האחר יימסר לאנשים אשר משרד השיכון יפנה אותם אלינו לשם רכישתן בהמלצתו. עד עתה נשלחו אלינו כ־30 מועמדים לרכישת דירות לזוגות צעירים ומשפחות גדולות. ביתתיים החלה העבודה גם בשכונת ברנע, ואנו בונים שם 55 דירות חד ודו־משפחתיות שחלק הגדול מהן כבר נמכר. דירות אלו באו לענות על הדרישה הגדולה באשקלון בצד הפקידות הבכוססת. מבנים אלה נבנו כבו שאומרים על ידי לקח הדרישה הצורך של הפקידות המבוססת שהיעשה דרך להיטיב את מצב הדיור שלה. זה נעשה גם בתיאום עם מועצת פועלי אשקלון.

בקרבת מקום לשכונת ברנע, מקימים אנו כעת עוד 160 דירות בבתים בני 4 קומות אשר מהן 48 דירות מיועדות לזוגות צעירים, 80 דירות בנות 3½ חדרים כ"א ועוד 32 דירות גדולות יותר. גם כאן, אומר איש שיכון — הסתבר שהבנייה עלתה על הכמוצע, מכיוון שהיענות הציבור היכיוות שהחברה ממלאת צורך חשוב בהקימה מיבנים שם. לשנת 1974 תוסיף לבנות החברה עוד 26 יחידות דיור ועוד 113 דירות רווחה לזוגות צעירים. לפעמים, חברתנו היא חלוצת הפיתוח של שכונת ברנע מדגים בפנינו כן. לאחרונה הגשנו כבר לאישור, תכניתה של מרכז מסחרי בתוך שטח הבנייה שהוכרנו ואשר בנוסף לשטח המסחרי אפשר יהיה להוסיף במידת הצורך מיבנים למוסדות שרות הציבור.

כחמישים מיליון לירות היקף הבניה של חב' שיכון עובדים באשקלון

כאשר נרצה לסכם את בכסף יחידות הדיור שבנינו ואשר נבאות בשלבי בניה, או בתכנון בידי חברתנו, נגיע לסיכום נכבד של כ־450 יחידות מחוץ ליהיחידות המתוכננות שכבר הוברנו והיקף עבודות הבניה של שכון עובדים באשקלון יגיע לכחמישים מיליון לירות, אומר בגאוה לא מוסתרת י. כן; אנו מנהלים מו"מ עם משרד השיכון להגדלת הבניה הציבורית בשכונת שמשון ואף הוקצתה לנו קרקע לצורך בניה ציבורית לכ־200—300 יחידות. לא נותר לנו עתה יותר מאשר להכות לקבלת הקרקע. לידות, מרית אשקלון מטוגת בכבוד העיכון בפיד פיתה, דבר זה מזמת גם את היוצאי דירות הרווחה בעיר (לאו דוקא הזוגות הצעירים) להלוואה בשיעור 40% מערך הדירה, הניתנת בתנאים נוחים ולתקופה ממושכת. דבר שללא ספק מקל על רכישת הדירה.

לנו כחברה, אומר י. כן, יש הרגשה שבזוגנו לפתרון בעיית דיור באשקלון, גם של אותם אנשים הבאים לגור בעיר זו, זא רק לבני המקום. אנו רואים את ההתקדמות של הבניה באשקלון כמעודדת ועל כן נבצא עיר זו על מפת הבניה שלנו במקום חשוב יותר לפיתוח. לאחר הפסקה של כחודש וחצי בבניה בעת המלחמה, החזרנו לפי דרישת משרד השיכון בעבודות הבניה כדי לסיים בתים יותר נמצאים בשלבי גמר הבניה.

במשרד השיכון הכפיה את עובדתנו בבניה, דבר שאיפשר לנו לגמור דירות בבביל העליה, בתקופה שלאחר יום הכיפורים, נעשתה עבודה בהיקף של 40—45% לעומת העבודה שנעשתה בתקופה שלפני המלחמה. עכשיו בעבודה הגבוה מגיעים במכוצע לכ־70% — כן, בגלים אחרות, פעולתה הבניה של החברה נמצאות במצב של התארגנות ומקווים כי בקרוב, עם חזרת המצב להיות נורמאלי במדינה, תחזור העבודה בשלא היקפה ויושלמו כל התכניות הללה לביצוע.

שר האוצר פנחס ספיר בעת ביקור באחד מאתרי הבניה של שיכון עובדים

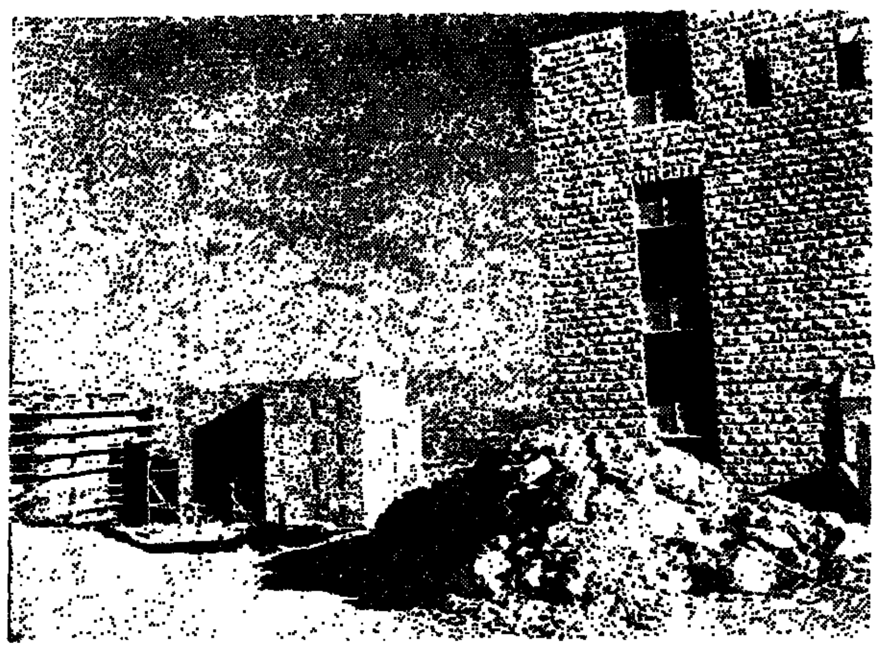
שיכון עובדים בונה מטבריה וצפת בצפון ועד ערד ואילת בדרום — בתמונה, אתר בניה ליד ארמון הנציב בירושלים

בתים בני קומות — שיכון לתפארת בצפון הארץ

קרית הרים לוין — עוד מפעל בניה של שיכון עובדים

אחד מאתרי הבניה של שיכון עובדים בחיפה

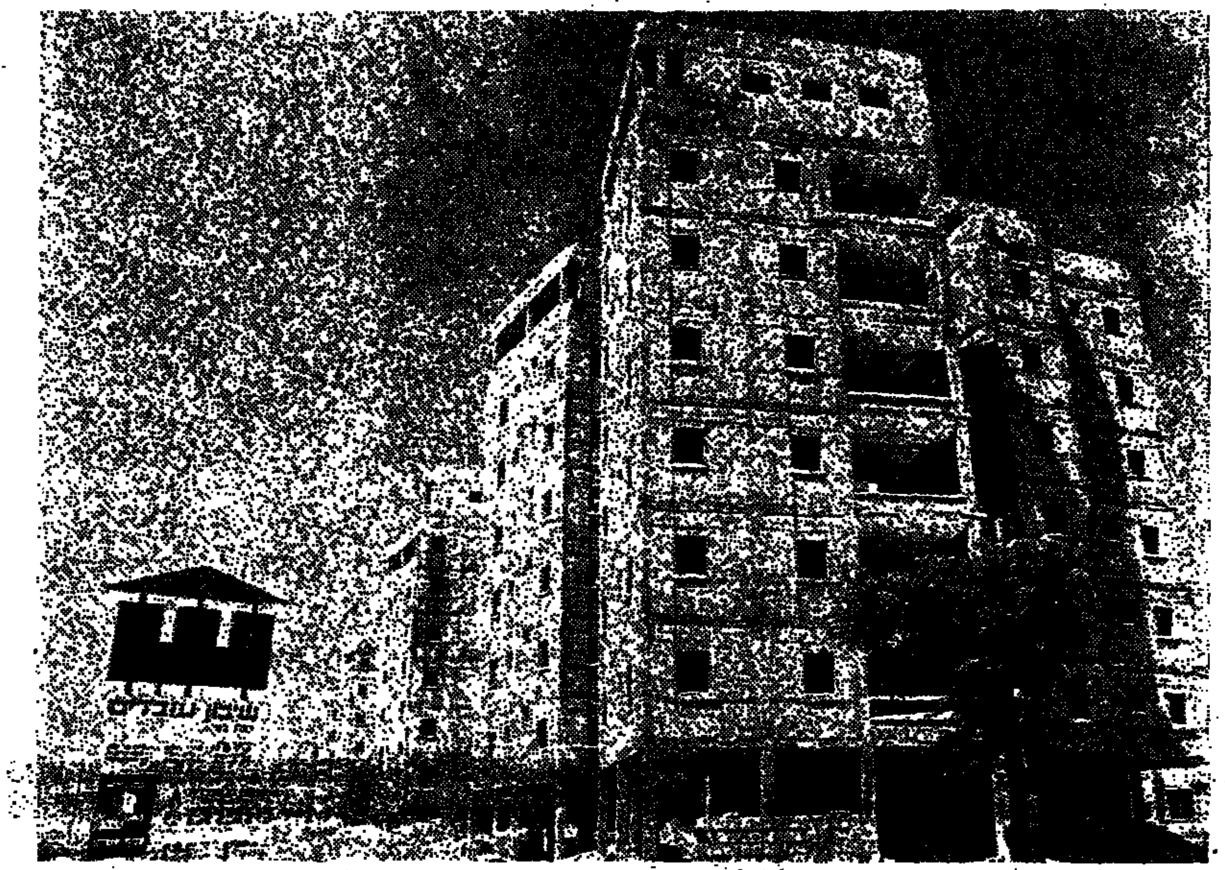
שיכון עובדים במלוא תנופת הבניה. בניה לגובה באשדוד, מסממני עיר גדולה

לעירית אשקלון, למועצת הפועלים,
לציבור תושבי העיר ולכל עובדי המפעל וב"ב

במלאת כ"ה שנה לעירנו
שלוחה ברכה נאמנה
להמשך שיגשוג העיר ומפעליה

בית לבידי אשקלון
אשקלון, ת.ד. 84, טל. 051-2271

אחת ממחלקות-הייצור במפעל לבידי אשקלון

אמא, קראי לי ספור...

הקריאי לילדך מתוך
טוביה בעל הנס
ספורו של טוביה החולב במהדורה מצויירת לילדים
או מתוך
רחלי והאישון
מאת נעמי פרנקל
ותגרמי לו קורת רוח והנאה מרובה
להשיג בסניפי „דבר" ובחנויות הספרים.

בית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו
תיק עזבונות 730/74
בענין עזבון המנוח פון כהה ז"ל מכפר־סבא, שנפטר באשקלון ביום 29.12.1973.
המבקשת פון רוזה משכ' גבעת אשכול 69/13 כפר־סבא.
להודי ידוע כי הוגשה לבית משפט זה בקשה למתן צו הבנירן על ירושת המנוח הנ"ל. כל המתנגד לבקשה הנ"ל יגיש, תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו, את טעמי התנגדותו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כאמור.
דוד זהר, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בלוח החודש דבר

העקר הבריאות בריאות המשפחה
הופיעה מהדורה חדשה מורחבת ומעודכנת
אנציקלופדיה לבריאות המשפחה

שי נאה לידידים וגם...לעצמך!
רכוש את האנציקלופדיה לבריאות המשפחה, שהותאמה במיוחד לתנאי הארץ.
בספר מאות עמודים, המסבירים את סימני המחלות, אופן ריפויין והדרכים למניעתן.
פרק מיוחד על האם והילד.
להשיג בסניפי „דבר" ובחנויות הספרים — המחיר 42.50 ל"י.

לכבוד
ספרית „דבר"
ת.ד. 199 תל־אביב.
נא לשלוח לביתי את האנציקלופדיה לבריאות המשפחה.
רצ"ב המחאה ע"ס 42.50 ל"י.
שם . . . .
כתובת . . . .
חתימה . . . .

הופיע זה עתה:

"עת לספר"

פרשיות-עבר מסעירות ובעיות ההווה

בספרו המרתק של אמן הסיפור

דוד הכהן

הוצאת עם עובד

המסים ברשויות המקומיות יועלו ב־8—10 ל"י לחודש

משפחות מעוטות יכולת ישלמו תוספת של 2—4 ל"י בלבד

הנהלת מרכז השלטון המקומי החליטה אתמול פה אחד על העלאת המסים ברשויות המקומיות החל ב־1 באפריל 1974.

לדברי יו"ר המרכז לשלטון המקומי פנחס אילון, צפוי בשנה הקרובה גרעון של כ־640 מיליון ל"י מתקציב כולל של שלושה מיליארד לירות בקירוב. העלאת המסים נובעה בעיקר בהתייקרויות הבלתי־פוסקות ועליית השכר.

תוספת ההכנסות מהעלאת המסים ומהעלאה של אגרות שונות תסתכם, על־פי האומדן, ב־300 מיליון ל"י, אולם גם אחרי הכנסה זו יוותר לשלטון המקומי גרעון של כ־340 מיליון ל"י.

אילון סקר לפני הנהלה מרכז השלטון את אומדן ההכנסות וההוצאות ברשויות המקומיות לשנת 1974/75. כה"כ ההכנסות יגיעו, לדבריו, ל־2.286 מיליארד ל"י, וההוצאות הצפויות ל־2.925 מיליארד ל"י — מזה מילוות, בעיקר מילוות עבור מוסדות החינוך, מבני בריאות וכו'.

אילון אמר עוד שההעלאה המוצעת למשפחה במיסוי העירוני תתבטא בסכום חדשי של 8 עד 10 ל"י - בערי פיתוח, ריכוזי עולים ושכונות עוני — 2 עד 4 ל"י לחודש ובאזורים של אוכלוסיה עתירת אמצעים ההעלאה במיצע תהיה הרבה יותר גבוהה.

כן החליטה ההנהלה על העלאה ניכרת בארנונה הכללית של עסקים, העלאה בסוג כם זה וכן באגרות אחרות תהיה משמעותית הרבה יותר בהעלאת מסי הארנונה על מגורים.

הנהלת מרכז השלטון המקומי החליטה לפטור מהעלאת המסים הקרובה את כל המשפחות שהכנסתן החודשית הכוללת אינה עולה על 600 ל"י.

מנכ"ל משרד הפנים חיים קוברסקי עמד על ההכרח בהעלאת המסים ברשויות המקומיות לשם מניעת התמוטטות השירותים העירוניים, לדבריו, האמצעים הכספיים שיתרמו השנה יושם הממשלה לא יעמדו ביחס מתאים להתייקרויות ולהעלאות השכר.

אילון אמר, שהנהלה המרכז תובעת מהממשלה לעשות מאמץ עליון כדי לעזור לרשויות המקומיות באיזון תקציביהן ובראש וראשונה ע"י החזרת ההוצאות הריאליות של הקיצוצים הממלכתיים. יחד עם זאת פונה המרכז לממשלה בבקשה להיכנס לדיון מזורז לשם מציאת פתרון יסודי לבעיות התקציב והיכולות המקורות.

דובר מרכז השלטון המקומי יצחק שולמן הוסיף, שגם אחרי העלאת כל סוגי המסים והאגרות לא תהווה כלל ההכנסה מהארנונה הכללית, אלא ממוצע ארצי של כ־12—15% בלבד מההוצאות הכלליות של הרשויות המקומיות.

פירוט העלאת המסים במקומות — יפורסם בשבוע הבא.

למשחררי ירושלים

המסמך האוטנטי על שחרור העיר שנכתב בידי

האלוף מוטה גור

"הר הבית בידינו"

יימצא למכירה בריכוזי השחרור בהנחה מיוחדת

הוצאת עם עובד

נהרג בתאונה

תגר ברכב בית קפה נפצע קשה בתאונת דרכים שאירעה אתמול בבוקר, וכעבור כמה שעות מת מפצעיו במרכז הרפואי ע"ש ברזילי באשקלון.

המנוח, רפאל זסלאיי, בן 60, נהג בעגלה רתומה לבהמה בדרכו להצק המקומי עם תוצרתו. הוא נפגע על־ידי משאית שבאה מאחוריו מכיוון עזה. נהג המשאית, תושב עזה בן 42, נעצר לחקירה. (ע)

פורסמו שמות ההרוג והפצוע בתאונה

שמותיהם של ההרוג והפצוע בתאונת־הדרכים שאירעה ביום ד' בערב בעמק הג"א — הותרו אתמול לפרסום.

ההרוג הוא פאול בלום, בן 36, מבאר־שבע, והפצוע — רפאל פרגן, בן 46, מחולון. הפצוע אושפז בבית־החולים "הדסה" בירושלים. מצבו נמסר כי הוא יצא מכלל סכנה. (ע)

עד סוף המאה יש להקים בארץ 16 תחנות־כוח גרעיניות

מאת דוד משיח, סופר "דבר" לענייני פיתוח

נציגי חברה זרה, המייצרות כורים לתחנות־כוח גרעיניות, ביקרו באחרונה בישראל ובקרוב יגיעו מהחו"ל נציגי חברות אחרות בקשר להקמת תחנות־כוח גרעיניות ראשונה בארץ — אמר אתמול פרופ' שמעון יפתח ביום עיון בנושא: משבר האנרגיה בעולם ובישראל, שהתקיים מטעם הסתדרות המהנדסים בבית המלון בתל־אביב.

פרופ' יפתח הזכיר כי במשך שעבר החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה על הכנת מכרז בין־לאומי לרכישת תחנת־כוח גרעינית בכושר ייצור של 600 מגאווט — במחיר של 250 עד 350 מיליון דולאר — וכבר הוחל בביצוע בשלבים המוקדמים.

לדבריו, כל התחנות־כוח שיוקמו בארץ משנת 1980 ואילך יהיו גרעיניות ובמשך הקמתה של תחנה כזו 6 — 8 שנים. בעשור הבא יש להקים שמונה תחנות־כוח גרעיניות, מהן ארבע בכושר ייצור של 600 מגאווט כ"א וארבע של 900 מגאווט כ"א. שתיים מהן יכולות להיות דו־תכליתיות — לייצור חשמל ולהמתקת מי־ים.

לפיזן הגרעין — הטעים פרופ' יפתח — משמעות חשובה על התפתחות התעשיה והמשק בישראל, משום שחלק מהדרוש להקמת תחנות גרעיניות ייוצר בישראל.

לדעתו, על המדינה להיערך לשם גיבוש ועיצוב מדיניות אנרגיה לאומית לטווח קצר, בינוני וארוך הדרוש מכון לאנרגיה לאורית שיטפל בנושא זה בהרחבה.

פרופ' י. חמנת מהטכניון אמר, כי העליה התלולה במחירי הדלק גרמה לכך, שהיום זול יותר לייצר חשמל מתחנות־כוח גרעיניות מאשר מתחנות־כוח קונבנציונליות. לדעתו, חשוב להקים גורם מרכזי לכל נושא פיתוח האנרגיה ושהממשלה תקציב הכספים הדרושים לצריכה. תבוי־ראב בשטח האנרגיה ופיתוחה, לרבות ניצול אנרגי השמש ופיתוח השימוש במימן. במקביל יש להגביר את חיפושי הנפט ולבחון הימצאם של מקורות בירדרוביים וניצולה הכלכלית של אבן בישומינית הנמצאת בארץ.

המהנדס נ. ציקרמן הצביע על מצבנו הקשה מבחינת האנרגיה ועל תלותנו הרבה ביבוא נפט.

פרופ' ד. כץ מהטכניון אמר, כי תוך 35 השנים הקרובות ינוצלו רוב מאגרי הנפט והגאז הידועים. לכן חשובים הנסיונות לשיפור תהליכי הפקת אנרגיה מנפט; חיפוש אחר מאגרים נוספים; עיבוד טכניקות להפקת נפט מאבן ביטומינית ומחולות רוויי־זפת וכן בסינתזה על נפט מפחם. במקביל נעשית, לדבריו, עבודה יסודית, במטרה לנצל מקורות אנרגיה חדשים.

חולצה אניית־המשא היוונית "אליזבט"

מאת סופר "דבר" בחיפה

אניית־המשא היוונית "אליזבט", שעלתה לפני כחודשיים על חוף קריית־ים בליל סערה, חולצה אתמול על־ידי גוררת יוונית לים הפתוח. סוכן החברה בישראל, הציע לבעלי האניה לתקנה בישראל. אם לא התקבל הצעתו, יגררו את "אליזבט" לתיקונים לחו"ל.

חברת "צוגי", אשר זכתה בדרגה בחוזה לחילוץ האניה ונאלצה לחדול מעבודה זו בעקבות חילוקי־דעות עם בעלי האניה ר' קברניטה, עומדת להגיש תביעת פיצויים לבית־הדין הימי בחיפה.

שוחררה הספינה המצרית שנתפסה בחוף הכרמל

מאת סופר "דבר" בחיפה

תשעה מלחים מצריים, שהודרו בתחילת השבוע עם ספינתם לימים הריבונתיים של ישראל מול ראש הכרמל ונתפסו על־ידי חיל־הים — שוחררו אתמול בתום חקירה והורשו להפליג בספינתם מחופי הארץ.

ספינת משמר־החופים ליוותה את הספינה המצרית לים הפתוח ומשם המשיכו המצרים בדרכם לביירות.

מעצרים נוספים בפרשת הצתת מוסדות־הדת הנוצריים בירושלים

שתי צעירות כבנות עשרים, ביניהן סטודנטית באוניברסיטה העברית בירושלים, הן בין 16 חשודים הנחקרים במשטרת מרחב ירושלים בקשר להצתת שלושת מרכזי־הדת הנוצריים בראשית השבוע.

שתי הצעירות ועוד שני גברים נעצרו אור ליום ה'. לאחר מעצרם של 13 חשודים ראשונים. מבין אלה שוחרר אחד העצורים, כיוון שחקירה לא הצליחה נגדו דבר. עם זאת נודע, כי צפוי מעצרם של שני חשודים נוספים שזהותם כבר ידועה למשטרה.

החשוד הצעיר ביותר, נער בן 15 חוצי, הובא אתמול לפני שופט הנוער אברהם בדהודר בירושלים. השופט נענה לבקשת המשטרה והוציא נגדו פקודת מעצר לעשרה ימים לשם השלמת החקירה. נציג המשטרה, המפקח מרדכי נטורה, מסר לשופט, כי הצעיר חשוד גם בהצתת מרכז דתי נוצרי לפני כשלושה עבור שנה באשדוד.

מן המשטרה נודע, כי החוקרים מניחים שידועה להם זהותם של מבצעי ההצתות, אשר רובם כבר עצורים ונחקרים. מסתבר, כי ההצתות בשלושה מרכזי הדת הנוצריים בוצעו בידי שלוש חוליות, שכל אחת מהן שלחה איש באחד מן המוסדות. החוקרים מנסים עתה לברר ולקבוע את הקשר בין שלוש החוליות הללו, אשר לחלקן של שתי הצעירות החשודות, נודע כי החוקרים מבררים שהן היו שותפות פעילות בהצתה. (ע)

עיריית ירושלים

איום לרצוח את ראש עיריית ירושלים, על הודעתו כי יגיש עזרה כספית לתיקון הנזקים שנגרמו בהצתת רכוש מוסדית נוצריים בבירה — מסר אלמוני, אשר התקשר אור ליום ה' טלפונית לביתו של כתב עת"ם בירושלים.

האלמוני שדיבר בשם "הארגון למהפכה בישראל" אמר, ש"אם ראש העיר יבצע את הבטחתו לשלם את הנזקים למוסדות המיסיונרים, הוא ימצא את מקומו בעוד כחודש קבור בבית־קברות נוצרי". בתשובה לשאלה אמר האלמוני, כי ארגונו מתנגד לרב כהנא מכיוון שהוא "שוחר פרסומת". (ע)

קולק נגד פעולות אלימות

שיחות טלפוניות אנונימיות, בהן הובעה תמיכה בהצתת המוסדות הנוצריים בבירה, התקבלו באחרונה בעיריית ירושלים. בתגובה על כך הביע ראש העיר את סלידתו מדרך האלימות בה נקטו חוגים קיצוניים נגד מוסדות נוצריים.

נודע כי ט. קולק קיבל מכתב ממנהל המכון התיאולוגי השוודי בבירה, וכו הובעה תודה על הזרתמותה המהירה של עיריית ירושלים לתמוך במוסדות שנפגעו. (ע)

מזכירות חדשה למ. פ. חולון

מליאת מועצת פועלי חולון, בישיבתה הראשונה, בחרה במזכירות חדשה למועצת הפועלים. המזכירות מונה 17 חברים ובבחירה בקולותיהם של חברי המערך, ליע והפועל הדתי.

מזכיר מועצת פועלי חולון י. צדוק סקר בקצרה את התפקידים והמשימות המצפות לחברי המזכירות החדשים בעיקר בתחום קליטת החיילים המשוחררים והעולים החדשים הבאים ללא הפסק לעיר חולון.

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

מחוז הדרום — תל-אביב

הודעה לקבלנים

ברצונה של החברה למסור עבודות בניית והקמת קו מתח עליון בסביבת פארן — אילת. החברה עורכת רשימת קבלנים, אשר כושר ביצועם מתאים לעבודה הנ"ל ולעבודות דומות.

הקבלנים המעוניינים להיכלל ברשימה מתבקשים לפנות למשרדי החברה ברח' החשמל 16, לצו"ד א. פרלצ'יק על מנת למסור את הפרטים הדרושים.

על מותו ללא עת של

עבד אלעזיז זועבי

סגן שר הבריאות

מתאבל מרה ומשתתף בצער המשפחה

שר הבריאות
ויקטור שם טוב

הנהלת משרד הבריאות ועובדי המשרד

מודיעים בצער רב, על מותו ללא עת של

עבד אלעזיז זועבי

סגן שר הבריאות

ומשתתפים בצער המשפחה.

בשעה 10.00 יוצא הארון מבית המנוח, שליד המעיין ויוצב במסגד השלום.

הקהל יוכל לחלוק כבוד אחרון למנוח עד שעה 12.00 בשעה 12.00 יחל הטקס הדתי ומסע הלוויה יצא לבית הקברות.

במלאות 18 שנים בהלקח בננו היקר והבלתי נשכח שנפל על הגנת המולדת

חיימקה מילר ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ה בשבט תשל"ד (17.2.74) בבית העלמין בקריית שאול. קרובים וידידים ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער בשעה 3.30 אחה"צ. בשעה 6 בערב תתקיים באולם התרבות על שמו בבית "הנוער העובד והלומד", רחוב טשרניחובסקי 22 (ליד גן מאיר), תל־אביב, אזכרה בהשתתפות חברי ונציגי הנוע"ה, חבריו ומוקירי זכרו.

ההורים השכולים
שמחה ויוכבד מילר
והסתדרות הנוער העובד והלומד
סניף תל־אביב

מצטערים על מות

ח"כ עבדול עזיז זועבי

סגן שר הבריאות

תנחומים למשפחה ולמפלגת הפועלים המאוחדת (מפ"ם)

ההסתדרות הכללית
של העובדים בא"י
הועד הפועל

הננו מודיעים בצער רב על פטירת אמנו וסבתנו

רבקה תמיר ז"ל

הלויה תתקיים היום, יום שישי כ"ג שבט תשל"ד 15.2.74 בשעה 11.30 לפנה"צ, בבית העלמין בחולון.

החבורה תצא בשעה 10.30 מבית אבות ברח' ברודצקי 68, רמת־אביב.

המשפחה

במלאות שנה לפטירתו של חברנו

מאיר פנס ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון כ"ה בשבט תשל"ד, 17.2.74 בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה
ובית קבוצת כנרת

לצפורה, נעמי ואבי

אתכם ביגונכם במות

אביכם

יוסף הלפרין

משפחות
פורמן, דכבי, ע"ית, בורושק

לאילנית

במות

אביך

משתתפים באבלך

בית משגב עם

ביום ראשון, כ"ה בשבט תשל"ד, 17.2.74

יום השלושים למות חברתנו

זהבה בת יצחק (בירשטיין) ז"ל

נעלה לקברה בשעה 3 אחה"צ.

בית יגור

ב"גלי צה"ל" - הערב

"יום השישי הקצר"

בשעה — 19.00.

דידי מנוסי מראיין את עוזי ברעם.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית מדרש להכשרת עובדי הוראה
סמינר הקיבוצים תל־אביב

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מסלולי ההכשרה

מסלולים תלת־שנתיים:

- גננות
- מורות — גננות (לגן ולכיתות א'—ב')
- מורים לבית הספר היסודי — מגמות: כללית, חינוך מיוחד
- מורים לחטיבת הביניים
- מורים לחינוך גופני

כל תלמיד במסלולים התלת־שנתיים פרט לחינוך הגופני — חייב להשתתף בשני חוגים מהמפורטים להלן, לפי בחירתו, נוסף על החוג לחינוך ולימודי יסוד. החוגים האקדמאיים מתנהלים בשיתוף ובתיאום עם החוגים באוניברסיטת ת"א, והם מעניקים נקודות זכות לקראת התואר הראשון.

החוגים: ספרות עברית, לשון עברית, היסטוריה, גיאוגרפיה, ביולוגיה, אמנויות

חינוך קיבוצי: בכל המסלולים תתקיים מגמה קיבוצית מיוחדת בלימודי החינוך.

מסלולי הכשרה חד ודו־שנתיים:

- מחנכות לגיל הרך (מטפלות) — בקיבוצים ובמעונות יום
- חינוך יצירתי — למורים, גננות ומדריכי נוער
- קורס הסבה לגננות עולות

קורסים עצמיים של סמינר הקיבוצים

קורס למשחק ולבימוי — דו־שנתי (שנה שניה חלקית)
בית הספר לתנועה — בהדרכת נועה אשכול

פרטים נוספים והרשמה בסמינר הקיבוצים, תל־אביב, דרך חיפה, רמת אביב. טל: 412111־03. שעות הקבלה: כל יום משנה: 9.00 ועד 15.00 (פרט ליום ו').

ציון חולי

ז"ל

חלפו 5 שנים ואתה אינך עמנו
הצער לא ימוג מלבנו,
ודמותך האהובה תישאר
בכל ימי חיינו.

במלאת 5 שנים
לנפול בננו
בעת מילוי תפקידו
ביום יולדתו ה־19

נעלה לקברו
להתייחד עם זכרו

ביום ראשון, כ"ה בשבט 17.2.74 בשעה 10.00 בחלקה הצבאית שבבית העלמין בקרית שאול.

המשפחה

על מותה הפתאומי של

סוניה חסיד

לבית דרבקין

אבלה המשפחה

הלויה התקיימה ביום ה' בנצרת עלית.

המשפחה

ארבע אפשרויות שכולן קשות

אם לא יימצא מוצא של הרגע האחרון עם המפד"ל תידרש ה"עבודה" להכרעה מכאיבה

מאת דניאל בלוך

ביום רביעי בלילה נכנס המשא־ומתן הקואליציוני למבוי סתום, עם פרישתה המפתיעה של המפד"ל מן השיחות. כתבתי "במפתיעה", משום שבעל יסוד מגעים בלתי רשמיים וגילויים בלתי פורמאליים, היו אצל ראשי מפלגת העבודה ציפיות שהרגע התקוממות לקראת פשרה בבעיית "מיהו יהודי?". אולם בתברר, כי התסבוכת הפנימית במפד"ל, איננה מאפשרת להם להתקדם לקראת פשרה. למעשה קרה דבר מוזר במפד"ל. הרוב בתוכה מעוניין להיכנס לממשלה, רוב זה לא התייחס ברצינות יתירה לסיסמא של "ממשלת חירום לאומית". ובבוא העת אף אינו מתכוון לעמוד בתוקף על אי־נסיגה מוחלטת מיהודה ושומרון. אך כדי שיוכל להכנס לממשלה היה עליו להצביע על הישג עקרוני ממשי. ומשום כך התביעה האולטימטיבית בשאלת הגיור כהלכה. לעומת זאת דווקא אותם חוגים במפד"ל, חוגי הצעירים, אנשי ההתנחלויות ואנשי רוח, המתייחסים ברצינות לרעיון של ממשלת ליכוד, ומאמינים כי יש לעשות כל מאמץ כדי שלא לסגת מיהודה ושומרון, דווקא הם אינם רואים בשאלת הגיור כהלכה עניין כה עקרוני בשעת חירום זאת. אלא שבהעדר מנהיגות ראויה לשמה במפד"ל, מפחד כל איש מרכזי מפני חבריו מסיעה אחרות, ואין המפלגה הדתית יכולה לצאת, לפי שעה, מן הסבך.

ראשי המערך החליטו אתמול לעשות עוד מאמץ אחד של הידברות עם המפד"ל במגעים בלתי רשמיים. אם ייכשלו המאמצים — וזאת נדע כבר הבוקר — תיאלץ הנהגת מפלגת העבודה להכריע בין ארבע אפשרויות:

- נסיון להקים קואליציה לשעת חירום עם הליכוד;
- הקמת קואליציה מצומצמת של 61;
- הקמת ממשלת מיעוט של המערך בלבד;
- עריכת בחירות חדשות בהקדם.

כל הברירות הללו הן קשות. הרבה תלוי בהכרעה האישית של גולדה מאיר, ובשאלה איזו אפשרות היא תעדיף. קיים חשש רציני אצל ראשי מפלגת העבודה, כי גולדה מאיר תרצה להסתלק מכל הנושא של הרכבת ממשלה.

בבחינה פרלמנטרית־אובייקטיבית האפשרות הטובה ביותר היא קואליציה עם הליכוד. ויש אף מצדדים בקואליציה עם הליכוד בלי המפד"ל. אולם מרבית ראשי מפלגת העבודה מתנגדים לכך. מפ"ם מאיימת במקרה זה לפרק את המערך. בין ראשי מפלגת העבודה סבורים רבים, כי קואליציה רחבה לא תוכל להחזיק מעמד זמן רב, ותתפוצץ כראשית. לפי יחסי הכוחות הקיימים תורכב קואליציה רחבה מ־13 שרים מהמערך, 9—10 מן הליכוד, 2 מפד"ל ו־1 ל"ע. רבים מתקשים להאמין כי ייתכן משטר יציב בהרכב כזה, שבו חילוקי הדעות כה עצומים, לא רק בשאלות מדיניות־בטחוניות. לעומתם יש הסבורים, כי רק קואליציה כזאת תוכל היום לבצע צעדים בלתי פופולאריים הן במישור הכלכלי והן במישור הבטחוני, ומציינים כי עד שתגיע שעת דיון והכרעה בגורל יהודה ושומרון, חילוקי הדעות אינם כה קטנים. יצוין כי גם בתוך הליכוד וגם בתוך המפד"ל רבים המרכזים המסכימים, כי בבוא עת הכרעה בעניין יהודה ושומרון יש לקיים בחירות חדשות או משאל עם. חוגים אלה אינם פוסלים מגעים ושיחות עם ירדן קודם לכן, כשם שהתקיימו מגעים שונים עם ירדן, גם בתקופה שגח"ל השתתף בממשלת הליכוד הלאומי. בממשלת ליכוד תאפשר גם ביצוע עקב יותר של הרפורמות הדרושות בצה"ל, ואף תאפשר תהליך של בדק־בית פנימי במפלגת העבודה.

אולם, כאמור, הרוב הבכיר בהנהגת מפלגת העבודה מתנגד, לפי שעה, לכל רעיון כזה, אם כי גם כאן שינוי בעמדתה של גולדה מאיר יכול לשנות את יחסי הכוחות. אם לא יחול שינוי בעמדת ההנהגה בנושא זה, ואם לא יושג כל הסדר עם המפד"ל, הרי שנותרות רק האפשרויות של קואליציה מצומצמת או בחירות חדשות.

על פי כל ההערכות המקצועיות קיום בחירות חדשות עתה יהווה צעד של התאבדות מבחינת המערך. שהרי יש לזכור, כי ירידה של מנדט או שניים יכולה להביא להחלפת השלטון במדינת ישראל. המערך במצבו הנוכחי, המתפורר והבלתי אמין, אינו יכול לקוות לשום ישועה בקלפי. אין ספק, כי הליכוד יחזור ויופיע בסיסמת "ממשלת ליכוד לאומי", ויאשים את המערך בסירוב אנוכי להקים ממשלה רחבה, ועל־ידי כך הטיל את העם למשבר ממשלתי ממושך ולהגרה בבחירות חדשות שלא לצורך.

קיימת עוד האפשרות של קואליציה של 61 (המערך, סיעות המיעוטים, ל"ע ור"צ), כשבמסגרתה גם תתבונן של מאיר פעיל. האפשרות זו אפשרית סבירה, לא פעם ממשלות התקיימו בעולם הדמוקרטי על רוב של אחד, אבל קשה להאר קואליציה כזאת במצב הרודם הנוכחי ובמציאות הישראלית. ההרכב של 61 הוא רופף ביותר מבחינת ההרכבת הסיעתית והקואליציונית. קיים כל הסיכוי, כי מול תתייצב אופוזיציה מלוכדת של לפחות 49 (ליכוד + מפד"ל), ואולי 54, יחד עם החזית התורתית. בהצבעות מדיניות בסוגיות הערך הממשלה לא פעם לסמוך על ה"רצון הטוב" של רק"ח או, להבדיל אלף אלפי הבדלות, של החזית התורתית. כל שרי המערך ועסקניו יצטרכו לשבת כל העת בכנסת, ולוותר על הרבה עיסוקים אחרים ושליחויות הסוכנות, או שייאלצו להתפטר מן הכנסת. הרי ניתנים, אבל ספק אם יישאר לממשלה ולשרים זמן מספיק לנהל את ענייני המדינה החיוניים. הוא הדין לגבי כל קומבינאציה של ממשלת מיעוט. אפשר גם להכריז על בחירות חדשות בעוד הפגרה, ובינתיים לקיים ממשלה מצומצמת בלי המפד"ל. אך שוב תהיה זו הצעה קשה ומרה בבחינה פנימית, אלא אם יושג תוך החודשים הקרובים הסדר מדיני יציב עם מצרים ויימצא פתרון להפרדת כוחות עם סוריה ושחרור השבויים. כלומר כה, יהיו בידי המערך הישגים ממשיים. אם לא יהיו הישגים כאלה, צפויה למערך מפלה בבחירות מוקדמות לכנסת.

הברירה העומדת לפני מפלגת העבודה אינה קלה. אין כל אפשרות לקבל את כל דרישות המפד"ל, גם מבחינה פנימית וגם מבחינת היחסים עם יהדות ארצות־הברית. הצעת הפשרה האחרונה שהוצעה למפד"ל היתה סבירה ביותר: דחיית הבעיה לשנתיים, תוך מאבק להשג פתרונות מוסכמים לכפיית הגיור תוך זמן זה. יש לזכור, כי בשלוש השנים האחרונות היו בסך הכל ארבעה מקרים של ספק ברישום המתגייר כיהודי. הבעיה היא, איפוא, לא בעיה של ממש. אבל אין שום דרך לאנוס את המפד"ל לקבל פשרה כלשהי. אפשר להקים קואליציה מצומצמת, תוך השארת תיקי המפד"ל פנויים, בתקווה שבינתיים ימצאו דרך להצטרף לממשלה במועד מאוחר יותר, הרי כבר היו מוכנים להציע למפד"ל ארבעה שרים ואחד בלי תיק, כדי לפתור את בעיותיה הפנימיות.

באין מוצא במהלומת עם המפד"ל נותרות רק ברירות קשות. השיקול חייב להיות רציני, כי כל הכרעה שתתקבל יכולה להיות הכרעה גורלית למדינה ולתנועת העבודה הישראלית. מי שישקול את העניין מזווית הראייה שלפיה טובת המדינה קודמת לטובת תנועת העבודה, חייב להרהר פעמיים באפשרות של נסיון להדברות עם הליכוד. אם ייכשל נסיון רציני כזה, ניתן אולי להגיע לקואליציה עם המפד"ל ללא הדרישה האולטימטיבית של גיור כהלכה.

פער האמינות ואגדה שהתנפצה

מאת אליהו אגרס

בין החידושים הצפויים בממשלה העתידה לקום — כך אנו מקווים — בימים הקרובים, יהיה כנראה הקמת משרד הסברה, אם כמשרד נפרד שבראשו יעמוד שר ואם כתת־משרד שחוזק במשרד ראש הממשלה, שבראשו יעמוד סגן שר. בהקשר זה מזכירים את שמו של יצחק רבין כשר הסברה (במקרה שיוחלט על משרד נפרד) או של אהרן יריב כסגן שר הסברה (במקרה שענייני ההסברה ייכללו במסגרת משרד ראש הממשלה).

מאחר שאני מעריך ומוקיר מאוד שני אנשים אלה ומשוכנע, כי כן הראוי לנצל את כשרונותיהם, ניסיונם, את הידע שלהם ונסיונם בצורה הטובה והיעילה ביותר — אצטער מאוד אם אמנם יוטל עליהם הטיפול בהסברה. שכן ברור לי, כי הסיכוי להצליח בתפקיד זה הוא אפסי. יותר מדי תקוות אנו תולים בהסברה, יותר מדי הן הציפיות שלנו מן ההסברה; וכגודל הציפיות — גודל האכזבות. שום אדם, יהיה הוא רב־תושיה וכשרוני כפי שיהיה, לא יוכל לעמוד במשימה זו למלא את התקוות ולספק את הציפיות של הציבור. מכל התמורות במצב־רוחו המעבר מאיגרא רמא לבירא עמיקתא לעתים באור הכופית.

בקורה של תופעה זו נעוץ בכך שאצלנו מאמינים, כי ההסברה היא בבחינת תרופת־פלא לכל המדווים. ולכן בכל מקרה של כשלון מדיני בעולם או של תגובות לא רצויות בקרב דעת־הקהל בישראל המצביעות על ירידת המוראל בציבור — מדברים על כשל ההסברה. קשה להסביר בישראל, כי כשלון מדיני הוא תוצאה של מדיניות ולא של הסברה, וכי הסברה היא רק שירות־עזר למדיניות ולפעולות והיא יכולה להצליח רק במידה שהמדיניות כשלעצמה והפעולות עצמן מצליחות. שום הסברה לא הצליחה להפוך כשלון להצלחה, ודווקא מי שעוסק בהסברה חייב לראות את הדברים בפרופורציות הנכונות.

דברים אלה נאמרים בהקשר לשאלה המעסיקה רבים וכן טובים, והיא: מדוע נוצר פער האמינות במלחמת יום הכיפורים ולאחריה: מה הקשר בין ההסברה של צה"ל וגורמים אחרים במדינה לבין פער זה? מה גרם לשינוי בתדמית של צה"ל בעיני הציבור? מהו מקור האכזבה מצה"ל בקרב הציבור?

ועדת אגרנט חוקרת עתה את מחדלי מלחמת יום הכיפורים ואין ספק, כי היא גם עוסקת בנושא המוראל, האמינות, ההסברה, הלכי הרוח, הציפיות והאכזבות, ותסיק מסקנות מתאימות. אולם עוד לפני שהוועדה סיימה את עבודתה נפגעו שני אנשים: אלוף שמואל גונן שהיה מפקד חזית הדרום ותת־אלוף פנחס להב שהועבר מתפקידו כדובר צה"ל. גונן פתח במלחמה כדי להוכיח את צדקתו ואת אשמת אריק שרון. הוא אינו נוהג כבוד לכל הגורמים הנוגעים בדבר ומותח בלי הרף נגד העוול שנגרם לו ונגד הדחתו ללא כל בירור. להב שותק, אינו נאבק על צדקתו, אינו מנסה להוכיח, כי האשמה בפער האמינות, בירידת המוראל ובירידת תופעות שליליות איננה בדובר צה"ל אלא בגורמים צבאיים ואזרחיים שמחוץ לסמכותו, ביניהם גורמים רמי־מעלה.

ציפיות מול עובדות

מדינת ישראל וצה"ל הופתעו במלחמת יום הכיפורים. הפתעה זו גרמה ליצירת פער בין הציפיות מן המלחמה לבין ההתפתחויות בהלכה. בימים הראשונים של המלחמה הוכחשו הציפיות האופטימיות מפי ראשי המדינה. לאמור: אמנם הופתענו במלחמה, אולם אנו ערוכים לקרבות בבלימה, ולאחר שיושלם גיוס המילואים — ישתנה המצב מן הקצה אל הקצה ונכה את האויב שוק על ירך. אמנם דובר צה"ל פרסם הודעות קצרות, יבשות ועניניות שתיארו נאמנה את המתרחש, אולם הדיווח בעתונים לא שיקף את הודעות דובר צה"ל. עורכים וכתבים שהשתתפו בתידרוך־רקע עם ראשי המדינה הסתמכו יותר על ציפיות והנחות מאשר על עובדות. התחזיות האופטימיות לא שיקפו את הנעשה בזירות־הקרב אלא את הדברים שנמסרו בפגישות־רקע. וכך חי הציבור, בימים הראשונים של המלחמה, באווירה של אופטימיזם, קוצר־רוח וציפיה לנצחון מהיר וגורף.

בכלי־התקשורת — שלוחיהן, רדיו ועתונות — התערבבו יחד הודעות דובר צה"ל והכתבות של הסופרים הצבאיים — דבר שגרם לטשטוש מוחלט בין הודעות לפרשנות.

עיון בעתונים מהימים הראשונים של המלחמה הוא הוכחה טובה לפער שבין הודעות דובר צה"ל לבין הכותרות. כאשר הודעת הדובר מוסרת על הרמת שריון מצרי לגדה המזרחית, העמקת החדירה של המצרים — הכותרות בעתונים הן: "צה"ל בולם את האויב ועומד לעבור למתקפת־נגד". "בעפים שהמלחמה תימשך יום־יומיים". "הקרב הגדול יתנהל בקרוב" ועוד כותרות שהקשר ביניהן לבין מה שהתרחש בזירות הקרב רופף ביותר.

הוועדה שנתמנתה לבדיקת פעולות ההסברה של דובר צה"ל (חבריה היו: אלוף (מיל.) נחמן קרני, ד"ר ירושלמי יובל ודוד פוחצ'ה) ציינה בדו"ח שלה, כי הגורמים העיקריים לפער האמינות היו: הצהרות אופטימיות של ההנהגה המדינית והצבאית, קיומן של ציפיות למלחמה נוסח ששת הימים, היעדר מידע מספיק בשלושת הימים הראשונים למלחמה, דיווחים מבצעיים לא מדויקים של צה"ל שיצרו תמונה ורודה כדי על־כי ההלויכה ביום ב', 8.10, דיווחים מוטעים של כתבים מגזרות שונות בחזית הדרום, הלישה מספר קים מדפים קרביים המיפתם לה הדשות, ערבוב תאונים בין דיווח על הנעשה בגיזרת תעלת בקומית לבין תיאור תמונה כוללת של החזית, ועריכת חדשות לקויה בשידורי ישראל. הוועדה הצביעה על תגובתו של אלוף יריב במסיבת עתונאים ב־9.10 שאמר: "בסמך של דובר צה"ל אינו נבוך", בתשובה לשאלת כתב־חוץ לגבי מהימנות סיפורו של צבי קסלר. (קסלר כתב כן החזית וקבע, כי כוחות צה"ל שולטים בגזרה הצפונית על כל קו המים, כי הכוח המצרי הושמד בחלקו הגדול, וכי לכרות. החורבות במספרים לא היה שום מקרה של נסיגה — דבר שהוגדר ע"י יריב כ"לא נבוך").

תדמית בלתי־מציאותית

ואשר לתדמית של צה"ל בעיני הציבור. אין לשכוח כי כל השנים הקיפה חומה של סודיות את עניני הבטחון במדינה. בתוך חומה זו נוצרה תדמית מסולפת של צה"ל כגוף המנותק לחלוטין מהחברה הישראלית. לעומת חברה אזרחית מושחתת, חברה שאין בה תום, ההרגשה בציבור היתה שצה"ל הוא כליל השלמות. ברור, כי העובדה שצה"ל היה ונשאר צבא טוב בעל חיילים לוחמים מעולים לא הפכה אותו לחבורת "סופרמנים". תדמית בלתי־מציאותית זו קיבלה ממדים מסוכנים אחרי מלחמת ששת הימים, בעיקר, אמורים הדברים לגבי המפקדים הבכירים. ההישגים המזהירים של מלחמת ששת הימים גרמו להרגשת כוח ובטחון עצמי מופרזים מאוד, דבר שבא לא פעם לידי ביטוי בהכרזות של מפקדים בכירים בצה"ל.

במלחמת יום הכיפורים התנפצה האגדה. הימים הראשונים של המלחמה הותירו משקע כבד. אמנם צה"ל נלחם טוב יותר בתנאים קשים יותר מאשר בכל המלחמות הקודמות, רוחו של הפרט הלוחם הוכחה במלחמה זו יותר מאשר במלחמות הקודמות — אולם כל זה לא הועיל. המעבר מאווירת השכרון שלאחר מלחמת ששת הימים לאווירה זו היה חד מדי וגרם לרגשי אכזבה מצה"ל — ואף לאווירה אנטי־צה"לית, המתבטאת בדברי רכילות והשמצות שבעבר היו גורמים להשגבות חריפות, ואילו עתה יש להם מהלכים בציבור.

צה"ל — מוסד סגור?

איך לתקן את הדברים? דומה, כי הצעדים שננקטו עד עתה מעידים רק על מבוכה ולא על מאמץ לפתור בעיות. מינוי תת־אלוף אבנן לפני חודשים ומעלה כממונה על ההסברה תוך הזיקת דובר צה"ל — היה צעד ראשון בכיוון הלא נכון. ואמנם עבר רק זמן קצר ואבנן נאלץ לנטוש את התפקיד שמראש הובטח לו כשלון, והדובר פנחס להב הודח. את תפקידי ההסברה של צה"ל נטל על עצמו שר הבטחון. אמנם נתמנה דובר חדש, תת־אלוף אפרים פורן, אולם מדיניות הפרסום נקבעת עתה ע"י שר הבטחון. מדיניות זו רצופה משגים כתחילתה. דיין מנסה שוב להפוך את צה"ל לחברה סגורה ואטומה. "צה"ל הוא מוסד סגור אלא אם החליט מי הוא הרכן לפתוח אותו" — אמר. ולכן נסגרה חזית הדרום לפני עתונאים בימים הראשונים לביצוע הסכם על הפרדת הכוחות ונסיגת צה"ל. סגירה זו מזיקה ופוגעת בסופו של דבר בתדמית של צה"ל.

וכאן אנו חוזרים לעניין ההסברה. שום הסברה לא תוכל לפגוע בהצגת מידע המתבסס על שמועות ורכילות. כאשר קיימת מדיניות של סגירה ואיטום, משמע הכהנה כאן מלחמת יום הכיפורים — וצריך להסתגל למציאות החדשה שנוצרה.

לא קומיסר ולא שטיפת־מוח

מאת אריה ל. אבנרי

מאחר שהמשא־ומתן הקואליציוני התנהל סביב עניינים שוליים ורק לא על הבעיות החיוניות והדחופות שיעמדו לפני מדינת ישראל בתקופה הקרובה, מתעורר הספק אם יש טעם להעמיד בעיה מסוג זה לדיון ציבורי, שבא אינך אלא טרדן שאיש לא ישים לב לדבריך?

אחת השאלות הצריכות ליבון יסודי עוד לפני שמרכיבים ממשלה היא — האם נחוץ לנו משרד־הסברה. אבל רבים מתעוררות אסוציאציה על תעמולה, על קומיסרים, על שטיפת מוח ועמעום ההכרה, בה שמתחילים מבינים: זיבול השכל.

אפשר, כמובן, להפוך משרד הסברה למוסד שיהיה ראוי לפרודים כאלה, ומדינות טוטאליטריות עושות זאת, עם ובלי משרדים בינ־טוטאליים. הבעיה שלנו איננה "למבורד" שקל שיראה כאבה, אלא איך לחשוף את האמת הפשוטה על שאיפותיה הלאומית, על אופיו ומעשיו של המפעל הציוני במישורים השונים האחרונים, על המלחמות וההתפתחויות המדיניות בהירנו מסובים בהם. חדלנו כמעט להורים מידע שקול ומבוסס בכל הנוגע לצ־ל, ובאילו התחלנו להתריע ראש מול בלי התעמולה הערבית המכזבת, הכביאה את העולם המתחילה גם לשטוף את המוחות שלנו. ולא זו בלבד, לא אחת דוברינו ובאי־כוחנו בבמות בין־לאומיות נופלים בפח שמטמינים להם יריביהם, והם מתחילים לדדל על הבל שלהם, ומשאים מטא־תהגונות של מבצים שלא המאנו, במקום להיערך בכל הכלים במתקפת־נגד ההגנה.

באחת המערכות ההסברתיות המבריקות ביותר נחלנו תבוסה מוחלטת בגולה. ולאט לאט אנו מתחילים להיות מובסים בתחום זה גם בארץ. הכוונה היא ל"תוקפנות ישראל ביוני 67", שבעקבותיה היה ההתרבה חסיפה "היהוד היקפנות ישראל". מה שהיה במ־הדיבוהים אחרי מלחמת ששת הימים מיסבת דביוה לכסות את חרפת התבוסה של התוקפנות הערבית, הסתרים בהרצאת הצנים האחרונות והפך ל"אמת היסטורית" שאין עליה עוררין. תחילה קיבלו "אמת" זו המדינות הקרובות בלתי־מחויבות. אחריכן קיבלוה מדינות אפריקה שקיימו אתנו יחסים ידידותיים ועכשיו מתחילה אירופה לאמץ לה "אמת" זו. כאשר שבהמפל את מדינת החסמה כבעינו גם שטחים, נקפמו עבדת התנצלות וההתגוננות והבלענו בעיקר את המיטשל ההרבני בשטחים, כדי להוכיח עד כמה הגונים אנחנו. הרפינו מהתקפת־הנגד ההסברתית שבעצם יצאנו למלחמה כדי להחזיק בגול ובחרמות היטל.

בהל הביצת איבינו "היטל הת־צאת התוקפנות" לא הצמדנו הביטוח־נגד כמו: "הסקפת בוקדי המלחמה מידי התוקפים". כאשר שמתנו לאמת הפשוטה להישבת, כי אנחנו והתקפנו, נהפכה תביעתנו לגבולות בטוחים לדרישה הציפה, המצביעה על יצר התפשטות כשר היא מופנית כלפי שכנים שלומים שהותקפו על לא עוון בכפם.

ואין זו שאלה של הפרחת סיסמאות אלא של הורות בידע בדוק ונמן בכל הפיטודות האפשריים לברציפות, ולפי המעבדה הממ־בויה חייב ליהול המסע ההסדי־מל בימה בין־לאומיות ובקרב קמפוסים וחוגים ציבוריים אחרים.

אם בדברים על תוקפנות הערבים נגדנו — היא לא באה לידי ביטוי רק בין 15 במאי ל־4 ביוני 1967. ולא רק בסגירת מצרי טיראן ואבב. בדי הוכיח שגרה הפרח זו לאחרונה?) כי, לדעל. זיכר או בזכר מרבים, כי מדינות ערב החלו להסדיר את מקורות הירדן, בשגנה להביא לגבי ולגייול מאתנו את מקור המים החיוני ביותר?

כידוע, אנו "מתביישים" במבצע קדש, באוקטובר 1956. אישיינים בקרבנו הסתייגו מן "הקנוניה" עם צרפת ובריטניה. מי עוד זוכר שבטבע קודם לאוקטובר 1956 התהלכו הפדאין, בהכלתה המלאה של מצרים, ורצחו הרס והרג בארץ? מי עוד זוכר שבשנות החילים הראשונים של 1956 נהרגו בארץ 74 יהודים ונפצעו 200. והמון רב נהבל ונהרס? איני יודע אם זה אותנטי, אבל אריק דיול כצטט את מתי פלד שאמר לו בין היתר "...בסך 25 שנים היה מדינת ישראל בבוחן בלא בגבולותיה הישנים, בשר ששבינותיה ניהלו נגדה מלחמה מוס־זהה..." (לפי מאמר שהודפס ב"הארץ", בתורגם ב"להיטנדר"). אם "מלחמה כושית" משמעה מאות חללים ופצועים ורכוש הרוס במיליונים, קשה לדעת מה פירוש חיים בבטחון מלא.

בכל שאנו חוזרים אחורה, עוד אחרי גבה, במלחמות המבצע הבציר נו, אנו מקלים יותר ויותר בממ־רשותה־הסברה האמתיות. ואין פלא — אם בארצנו שא"ל לבני שנים אחרות נמחלף עד אין הבר. ואנחנו לא השקענו את המאבק הרש להחזיר לו את שבי האמת — סביר מוחלט שבדרך "ביבבר בקבלתה שהה כמעט אך ורק במחבל התעמולה הערבית — ולא רק בחוץ, אלא גם בקרבנו?

בעיית מספר הפליטים. המספר הזה מצא סליידי הערבים כמצבה להשה היא בקודת המבור להרבית. איך לאיזה צורך ניגצו את המספר, בשרא זה הרבה ידיים ואנחנו נוהגים לחזירין הערבי המפרט לשחוד, במספרים באותו נפקה, להתהל אותה גם לראשים ערבים לעצמותם לגורמין האידיאולוגיה הקבאליה והאנטי־ישראלית. ולא זו בלבד — אפילו מספירות ועירות דבגות זיקמיצו המסרבים את ירדה מה ואנחנו לא הסכנו את גירוסתנו אנו. יתרה מזו: כל מה שאנו יודעים כבחיקים שלנו ידריבים כי...ית בעצם, לא נקלט גם אצלנו. במודעה הצבירים שלנו. שבהם בה היהודית היא להם פרק ג. "פקודיות, לא סוגל נקב כדי־הבמתין בבסגת בספרי פלסים הקרב יותר לשכנת הערבים שאחר לעובדות היהודית בקרוקות שלנו. כמתבר לאת המספר הזה המצאו לסדר הבמתן הבוכחים במשרד העוסקים בכך, וגם אצלם הטיפין חברים הכוזב תסביע את השפעתו.

ואם צריך יותר בגולודות התיישבתנו להבסל הציוני בארץ ובהחקה על מקור הפרישם — האם הצלינו אי־פעם א... כי חלק גדול באחד — אם לא לשבילה מבחבית התושבים הערבים — שבהוה כן השטחים אשר בשארו בידי מדינת ישראל, הם צאצאי מהגרים אשר זה הקרוב באו מלבנון, מעבר הירדן וממצרים?! אם אנחנו מהגרים בארץ הזאת וגם הם אינם אלא מהגרים או בני מהגרים, הרי כל "אנונס" הוא בבך, שאנחנו לא נתנו להם לבכל איתנו: בעולם לא אמרנו, וגם בקול רפה לא אמרנו, כי הערבים רובם ככולם אשר היו בהתמפי השטחים שבהם התבססה מדינת ישראל, באו לבקועות חלולי צפקנות ההתיישבות הציונית, וכי בבקועות האלה (להוציא גב הזה) מצאנו ארץ ריקה מבצם, ריקה ושוממה.

הפלגתי קצת להיסטוריה, כי כאן נשבר הממצל בין הסברת־חוץ להסברת־פנים. על מה שלא אמרנו בחוץ גם לא אמרנו בפנים, וכל מה שאמרו יריבינו בחוץ, והחייבה הגזמות ויצירות דמים, מאחר שלא הזמנו אותם ולא העמדנו אמיתות במקום שקרים, הם נהפכו בהרצתה העצים לנשפות עוברים לסחור. גם אצלנו. מאחר שישוב הרפתנו במצב של מלחמה על קיומנו, הצריך התהצני שלנו התחזק באחרונה. אבל בפנים עוד מכרסם הספק בליבם של רבים: אולי היינו גנבים? אולי באמת גירשנו עם ישב על אדמתו? אולי באמת אנחנו נגועים על־ידי יצר ההתפשטות ואנו מבטים אדמה זרים בתיאבון?

מה שהיה בגוד כסתבמת הוגכר בסיכונקבאלה גם בקרב חוגים רבים בארץ, ולכיבוצה הפאשיסיה להתעמולת האויב בחוץ יש חלק רב בכך.

במשרד־ההסברה, אשר שיפקיד אך ורק באירגון הרצאות וחלוקת עלונים וכל כיוצא באלה, המשרד צריך ליזום הקמת צוותי חוקרים, היסטוריונים וכותבים — לחשוף, להורת המדינה ולהיהודי־ציבור, אשר הקרו ויגנו את הבעיות שנזכרו לעיל ורבות אחרות, ויפיצו את המסקנות בצורה עדנית לבצורה פופולרית, בכתב ובעל־פה, כדי שהיזיקה העובדות לאברתן המהזר את סיסבת התעמולה הוגבובת המוינית.

אם נהיה מצוידים, שאנו בנינים לבל באדעת את המדע הבדוק והבהור־בהויה, אבל לבל הל פעולת הסברה בפנים במעסקן בקס, ובבעק האמת והאמינות מחדר גם לבבות הנוער — רציונית וציבוריות.

אם נמבנר בהסברת יחסי ישראל—ערב, חלילה לנו לשאוף לכך שתצא במנה איבה ורגשות נקם — להיפך: הכוונה צריכה להיות קירוב עמים, לאשפה לשלום ולהקמיית־ניגודים. זו צריכה להיות הפעולה התוצאה העיקרית של הסברת־אמת. שכן, אם להוביס בהבצלה אויב באמצעיים שלה, השנאה צובחת וגדלה, הניגודים מתחדים ואין קץ למלחמה. אם נצא למאבק הזה בנשק האמת, מן ההכרה שהאיבה תחולש, ההסקר ינמיך את קולו, ואולם הדבר החשוב ביותר: הסברת החוץ חייבת לצמוח ממודעות עמוקה בגוב, ואמר שבפנים לא נוכל לעקר לעצמנו (ואם יעשה נסיון כזה, יקרע כ. על המעט־הר מאוד!) יהיה להסברת החוץ היהודי־וחוזר בלתי פוסק, אשר יקיזה אותה ויגביר את האמון בה.

הקמת משרד־הסברה הוא, איפוא, צורך חיוני שאסור להתעלם ממנו.

להקים ממשלה בלי לבקש ארכה

החוק מאפשר לראש־ממשלה מיועד לבקש ארכה נוספת להרכבת ממשלה, אם לא הצליח לעשות זאת ב־21 הימים הראשונים מאז הוטל עליו התפקיד. מכאן שלהלכה יכולה ג. מאיר לבקש שהות נוספת למאמצים להקים ממשלה, אם לא יסתיימו הדיונים בתום המועד הראשון באמצע השבוע הבא. אולם אין הדבר רצוי, למרות התקדימים הקיימים בעניין זה. התקופה הזאת שונה מתקופות אחרות, גם עניינית וגם פסיכולוגית. לא זו בלבד שהמדינה זקוקה לממשלה סדירה בהקדם, אלא שקיים גם צורך ציבורי שלא למתוח את משך המשא־ומתן הבין־מפלגתי מעבר לפרק־זמן זה. נוכח כובד הבעיות המדיניות, הבטחוניות והמשקיות הניצבות לפני ישראל רווחת בציבור הרגשה מוצדקת, כי הבעיות המהוות אבן־נגף להקמת קואליציה הן משניות המעיקות עליהן יוצר רושם קשה.

מכאן שהמערך חייב לעשות בימים הקרובים ביותר כל מאמץ על מנת לגבש את ההרכב הסיעתי האישי של הממשלה החדשה. אנו נשארים בדעתנו, כי הקמת קואליציה במתכונת הממשלה הקיימת היא לא רק הפתרון הטוב ביותר בתנאים הנתונים אלא היא גם פתרון אפשרי — מאחר שכבר הושג הסכם, הן עם המפד"ל והן עם ל"ע, בתחומים החשובים ביותר של העשייה הממלכתית: בעניינים מדיניים־בטחוניים וכלכליים־חברתיים. הפשרות שהוצעו בשאלת "מיהו יהודי" הן סבירות — ואם יתברר, כי סבירותן העניינית אינה מספקת כדי ללכד סביבן את כל הגורמים, הרי יש להעדיף ממשלה על בסיס פרלמנטרי צר יותר על פני משא־ומתן ממושך יותר. אם יש סיכוי, כי הזמן יעשה את שלו — הרי יעשה אותו גם לאחר הקמת ממשלה ויוכלו להצטרף אליה השותפים הבאים־בחשבון במועד מאוחר יותר.

אין זה המוצא הטוב ביותר, אבל הוא עדיף מסחבת נוספת. אך אנו מאמינים, כי ההכרה, שצרכי המדינה בשעה זו הם צו עליון לכל שאמון על אחריות ממלכתית תאפשר לסיים את המו"מ המשולש באורח חיובי לפני תום 21 הימים, בלי לבקש ארכה נוספת.

חוסיין מנסה לתפוס מרובה

הנאום בו הציג המלך חוסיין את תנאיו להסכם הפרדת־כוחות לא היה בלתי־צפוי. תביעות־השכר בחטיבות־השריון שלו, שאילצו אותו לשוב מלונדון ולבטל ביקורו בוואשינגטון, חייבו הופעתו באיצטלא קיצונית לבל תתפשט התסיסה לתחום הפוליטי מחוץ לצבא — ומכאן הדרישות המפליגות שהמלך עצמו בוודאי אינו מאמין בממשותן.

דרישתו שהסכם־ההפרדה יתבסס על תחילת נסיגתו של צה"ל "לכל רוחב החזית, מים־המלח עד לעמודת בצפון", נועדה להוכיח לשומעיו, שהוא חותר להשיג לא פחות מששהשיגה מצרים ויותר משיכולה סוריה לקוות לו בשלב זה. לכן לא בלבד ששלל השארות צה"ל על קו נהר הירדן, אלא דרש ערובה לאלתר לנסיגות נוספות לקווי ה־4 ביוני 1967 והחזרת "ירושלים הערבית כולה". בלי כל אלה, כך הצהיר, תהיה הפרדת־הכוחות "מהתלה". אלה מלים כדרבנות, והמלה "מהתלה" היא אכן במקומה — אך בכיוון הפוך.

ירדן השתתפה במלחמה בתחום סוריה, ואילו בגבולה עם ישראל לא קמה שום "חזית" המחייבת הפרדת־כוחות: נהר הירדן מבאר הקו המפריד, וחוסיין ידע היטב את הסיבה לכך. הוא ידע, מה היתה להיבה בקו זה מביאה על צבאו, ובשל כך בחר בתרומה ה"עקיפה" למלחמה — בתחום סוריה ולא מתוך שטחו. הוא ידע, כי שיתוף המחבלים ובעלי־חסותם הסוריים במתייאת החזית המזרחית מתוך שטח ירדני יאיים על משטרו־הוא; ויש להניח, כי גם הודעתו הנוכחית, שהוא "מזמין את המחבלים לדו־שיח", נאמרה לצרכי השעה בלבד, בפרט לאחר שרוב המחבלים כבר דחו מראש את הזמנתו. מה שנוגע לירושלים והצעתו לדון — אחרי החזרת "העיר הערבית כולה" — בדרכים להבטחת חופש הגישה למקומות הקדושים, הרי זוהי בהחלט מהתלה, נוכח המציאות בעבר.

נאום המלך הוכיח רק זאת, שהסדר עם ירדן יוכל להיות רק האחרון בשורה, ונראה מתוך הגזמותיו שהכרה זו היא גם מנת חלקו.

פשרה הוגנת

ההסכם בין ההסתדרות ובין הממשלה, שלפיו תשולם לעובדים מקדמה של ששה אחוזים על חשבון תוספת־היוקר, אשר חישובה הסופי ייעשה במועד הרגיל — באמצע השנה — הוא פשרה הוגנת והוא צריך להתקבל גם על־ידי המעסיקים האחרים כהסדר מחייב.

עליית המחירים החלולה למדי, הנובעת מצמצום הסובסידיות על מצרכי־היסוד, שיבשה את התקציבים המשפחתיים במידה ששוב לא איפשרה להמתין למועד הרגיל של חישוב תוספת־היוקר לשם פיצוי העובדים. שר האוצר הכיר בכך כאשר הציע, בעת ובעונה אחת עם צמצום הסובסידיות, לשלם לעובדי־המדינה מקדמה של ארבעה אחוזים. מזכ"ל ההסתדרות בפועל טען מיד, כי לא יהיה בשום פיצוי ממשי בשיעור זה ואכן ממדי ההתייקרות הראו, כי הערכתו היתה נכונה. המאבקים, הטבעיים כשלעצמם, שהתנהלו בעניין זה, בין ההסתדרות לבין הממשלה — התנהלו הפעם בצורה מאופקת בסגנונם (בכל אופן, בחלקם הפומבי). אבל הם היו נוקבים והסתיימו במילוי דרישות ההסתדרות. אמנם שיעור המקדמה יהיה באחוז אחד פחות ממה שהיא דרשה. אולם אחוז זה "מתוקן" על־ידי הסכמת האוצר להחיל את "תוספת הילדים" מן הילד הראשון והשני.

שר האוצר אינו צריך להצטער על הסכמתו בעניין זה. היא מוצדקת לגופה ואיננה פוגעת ברוב המטרות שהיו לצמצום הסובסידיות — כגון מניעת בזבוז והעמדת המחירים בארץ על בסיס קרוב יותר למציאות הבין־לאומית.

לא ייתכן, כי הממשלה כמעסיק תסכים לשלם את שיעורי תוספת־היוקר, ואילו מעסיקים אחרים במשק יתחמקו מחובה זו, כפי שהם מנסים לעשות זאת. החזקה על ההסתדרות שהיא תדע לסכם את המו"מ גם אתם ברוח זו, פן תיאלץ לנקוט אמצעים.

מכון ויצמן למדע

מכריז על פתיחת ההרשמה ל־

אולימפיאדה לנוער במתמטיקה – תשל"ד

בשיתוף עם הכנייה ההסכון לנוער של

בנק הפועלים בע"מ

המנצח באולימפיאדה יזכה במילגת לימודים מטעם בנק הפועלים בסך 2000 ל"י לכל אחת מ־4 שנות לימוד במוסד להשכלה גבוהה לפי בחירתו, וסך הכל

8,000 ל"י.

נוסף לכך יוענקו 3 פרסי עידוד בסך 250 ל"י כל אחד.

ההשתתפות

ההשתתפות פתוחה לבני נוער תושבי ישראל או אזרחיה בתנאי שהם: —

א. לומדים בכיתות י', י"א, י"ב (או מקבילה להן), בבית ספר בישראל;

ב. אינם לומדים בבית ספר (או במוסד להשכלה גבוהה) וביום 1.1.74 טרם מלאו להם 18 שנה.

ההרשמה

1. המבקשים להשתתף באולימפיאדה יפנו בכתב אל: הלשכה ליחסי ציבור, מכון ויצמן למדע, רחובות.
2. טופס הרשמה יישלח לכל פונה בדואר, בצירוף תמצית מתקנות האולימפיאדה.
3. הטפסים יוחזרו כשהם ממולאים לפי ההוראות המפורטות בהם, אל מכון ויצמן למדע. יובאו בחשבון רק טפסים שיגיעו עד יום ו' 22.2.74.

מהלך התחרות

1. משתתפים שבקשותיהם תאושרנה, יוזמנו להשתתף באחת מהתחרויות האזוריות שתתקיימנה ביום ג' 12.3.74.
2. מנצחי התחרויות האזוריות ישתתפו בתחרות הגמר במכון ויצמן ברחובות, ביום א' 21.4.74.
3. החלטות ועדת השופטים, הממונה על ידי נשיאות האולימפיאדה, הן סופיות ואינן ניתנות לערעור.

מה אמר דיין בישיבה המפורסמת של ועדת העורכים

פרוטוקול הדיווח של שר הבטחון לעורכי העתונים הישראליים ביום ג׳, היום הרביעי למלחמה

הדיווחים על מהלך הקרבות בימים הראשונים של המלחמה עוררו אופטימיות. על רקע זה נפלה הודעתו של שר הבטחון לעורכי העתונים על סיכויי המלחמה בחזית הדרום כהפתעה שבהלם. מאחורי הקלעים וגם ברמזים עתונאיים שנתפרסמו דובר על ישיבה זו ומה שנאמר בה. אך בעיקר עלו הדברים לכותרות הגדולות לאחר שסופר „לה מונד" אריק רולו פרסם ציטאטות מן הישיבה ואלה הוכחשו על־ידי שר הבטחון. להלן אנו מביאים את הפרוטוקול המלא של הישיבה, כפי שנמסר על־ידי דובר משרד הבטחון. נערכו בו השמטות קלות על־ידי הצנזור הצבאי בעניינים אופרטיביים.

„דיווח מעניין"

מוטי אשכנזי ומשה דיין

מאת חגי אשד

חלוקת ערים – המרשם הבלתי־נכון

ראיון עם ראש עיריית מערב־ברלין קלאוס שיץ

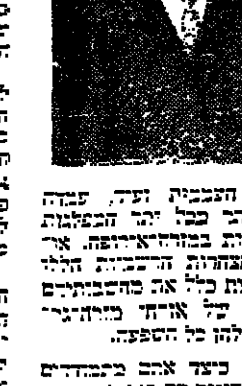

מאת שלמה שפיר

יונות אחרי
לחמת יום הכיפורים

**עיון הציוני מנצח, אך המסגרת מפגרת. – הוויכוח על "מיהו יהודי"
יפגע בעליה, אך מסכן אחדות העם בתפוצות. – מצבנו הבטחוני
וי לעודד עליה, אך גם לדחותה. – מפגינים נגד ההסתדרות הציונית
רגנטינה עלו ומשרתים בצה"ל. – איכות החיים בארץ והציוניזציה
ישראל ישפיעו על העליה מהמערב. – ללא חינוך יהודי לא יהיו
ידים ולא ציונים**

רבי ריצ'רד הירש

פרופ' צ'רלס ליבמן

משה קרונה

משה ריבלין

אברהם שנקר

ערב פתיחת מושב הוועד־הפועל הציוני נועדו חברי ההנהלה הציונית רבי ריצ'רד הירש, משה קרונה, משה ריבלין ואברהם שנקר וכן פרופסור צ'רלס ליבמן מאוניברסיטת בר־אילן בבית "דבר" עם חברי המערכת והשיבו על שאלות לגבי הציונות, יחסי ישראל והתפוצה, עליה, חינוך ועוד. בשיחה השתתפו מטעם "דבר" העורכת חנה זמר, אליהו אגרס, אריה זיו, דן פתיר וד"ר שלמה שפיר (מנחה).

: מהי למעשה ציונות כיום, ד זה עתה היינו עדים ל־ת התפוצות לעזרת ישראל ג יום הכיפורים. מה ההס־ שיצאה בכך התנועה הציו־ אם משמעות היא מנוף ל־ת זו? האם היא פועלת ל־ הקשר בין התפוצות ליש־ הצבתה של ישראל במרכז יהודים?

הם שנקר: עצם מצבה דינה הביא להתעוררות ר זות העם היהודי והצבת במרכז החיים היהודיים, ב־ ובלא יודעים, ברצים ובלא אבל נדמה לי שיש איזה של הציונות. אם מבעירים עיה כך, שהלי הציונות לא מנוף להתגייסות העם היהודי וכשיר להצבת ישראל במר־ ים היהודיים, כי אם לע־ ל הבעיות של העם היהודי בתפוצות. בבידה שהעם ה־ מודע לכך, שיש לו בעיות זהות עצמית, של הת־, של קיום, של המשך, יכות יהודית, של כל מה בענין זה — ואני מבר בר על בעיות של אנטי־ וסכנות לקיום הפיסי — ושר לומר שההתגייסות ל־ ראל, להצבת ישראל כמרכז היהודיים, באה לענות על האלה.

: אולי יש צורך בקונקרטי־ ה השאלה. לפני שנים מס־ י בקיבוריה, שהציונות היא נבנת, כלומר, ברגע שהכיו־

ר: הוא לא אמר שהציו־ יא פיגום אלא ההסתדרות ה.

: נכון, ההסתדרות הציו־ בזמנה שלו הרי היתה ברורה. המון לזכר, כי ברגע שהו־ גנה, הוקמה המדינה, צריך את הפיגום. השאלה היא: הפיגם הלוקחים, של השלבים האם הדברים שאמר בן־ זכו לאישור או שמא הופ־ מה הוכיחה המציאות?

ה ריבלין: בקונגרס אמר יבורים במאי 1960, בדיון ב־ מפלגת פועלי ארץ־ישראל. י יסוד סביר להגיד, שבך התכוון על ביטוי זה. אני זאת מתוך שיחות שלי עם יון על הנושא וגם מתוך בית אתו. יכולות להיות הר־ מענות למעשיה, למהלית, ל־ עשיותה של ההסתדרות ה־ג, אבל לזכרי שמדינת ישר־ ך בכל אופן גרסו כל גדולי ית, היא מנוף, מכשיר, ולא כשלעצמה.

ה לי, שבן־גוריון היה צריך ראש וראשון, לפי כל כיווי־ ציונות. לבוא ולהגיד ב־ כאשר היינו רק שני מיליו־ בבנין עוד לא שלם. המלאכה לא נגמרה וטרם הגיע הזמן את הפיגום. דבר אחד צריך ברור: ציונות פירושה רוב היהודי בארץ־ישראל. לפחות יונות פירושה עם אחד. ציו־ ירושה ישראל כמרכז העם ה־ גם כמרכזו ההיסטורי. גם חייו היום. וזאת בלי להז־ לשתי תודות. האחת שנתן בן קרא לה "ניו פומבדיתא", בבל וירושלים כשני מרכ־ והאחרת ההפרדה בין ארץ־ ההיסטורית למדינת ישראל וויה.

עבר שמאותה ישיבת מרכז בהורה לירושלים עם מי אז יו"ר הנהלת הסוכנות. שזר. שזר נפגע מאוד מה־ "פיגום". אמרתי לשזר: "אר סביר לי למה אתה נפגע? ושב שאין כבוד גדול יותר להיות פיגום לבנין מדינת . היכוח הוא אם נגמר הי־ ו לא נגמר. לא נגמר הבנין יש מקום להסתדרות הציו־

ם כדי לענות על השאלה ש־ כאן — הציונות היא הרבה מבנוף. ציונות פירושה בנין כאן וריבוי הצב היהודי ל־ לבנין שם. ציונות פירושה ת המשך קיומו של העם ה־ על־ידי מתן חינוך יהודי. במרכזו ישראל והרצף ה־ ידי היהודי. ודאי שאין ציונות תביעה לעליה. ציונות פי־ מלחמה בהתבוללות. שכן אין ית של מלחמה בהתבוללות ישראל. בלי ישראל כמושג, שראל כמרכז.

'י תתפלאו לשמוע זאת דוו־ פינו. חברי ההנהלה: סבורני 'בה בחינות האידיאה הציו־ יוצאת מנצחת; הארגון ה־ אינו מדביק את הנצחון הזה.

ר: [illegible] בתפוצות וזה הדי־משבר? ודוקא באחרונה שוב רבו ה־ רים מצד ארגונים שונים על יחסה הבלעדית של ישראל. היכוח במושב הקונגרס ה־ העולמי כאן בקיץ אשתקד. , בהחלט יש לדעת שהמשבר [illegible] ? יהיה הגבהים מצד שראשי ירות הציונית היו מוכנים ל־ ת. האם אתם פועלים לבליסה זה אלי?

בי ריצ'רד הירש: קודם־ הדבר תלוי בהגדרת המונח זה. אינני גורס כלל. שהרעי־ בארה"ב, למשל, שאותם אני , קיבלו את האידיאה הציו־ הגדולי לציונות היא קבלת גם בדבר מרכזיותה של מדי־ ישראל. אולם הרוב המכריע היהודים האמריקאיים מעלים שמבע את המלים מרכזיותה בדינת ישראל.

רכתי פעם כשאל לא־מדעי בין קבוצות שהרציתי בפניהן. ש־ תי את האנשים האם שמעו על בית ישראל. אולי חמישה יים השיבו בחיוב. כששאלתי כמעט על הרעיון של מרכ־ ת ישראל, היה האהוד גבוה ב־ נת.

לדעתי, יש להבחין בין שני מישורים: האידיאולוגי והאמוציונלי. הנשמה היהודית קשורה קשר הדוק לישראל. אך יש מרחק רב בין רגשות אלה לתפיסה אידיאולוגית. לדעתי מסוכן הדבר. כל זמן שנשקף איום לקיום המדינה, אפשר לגייס את הציבור היהודי מסביב לרגשות. אבל בזמן שישרור שלום — והלוואי ויבוא בקרוב, במהרה בימינו — פעולה אי קבלת הרעיון הציוני לטמון בחובה סכנות.

פרופ' צ'רלס ליבמן: מרכזיותה של ישראל היא רק חלק מהרעיון הציוני ולאו דווקא החלק הראשון ביותר. אם תשרור הרגשה של עם יהודי אחד ויהיה חינוך יהודי — לא אהיה מודאג בביחוד גם אם ישראל לא תהיה במרכז. אבל אני מניח, שזה ממילא יהיה בא לו כל הדברים האלה היו קיימים במציאות.

אין אני מסכים גם עם ההנחה האחרת, שמרכזיותה של ישראל אינה מקובלת על התפוצות. נכון שיש קשיים להודות בכך מבחינה אידיאולוגית. כשאתה בא לישראל ושואל יהודים, כפי שעשיתי אני באחד הסקרים שלי, לגבי מרכזיותה של ישראל, התשובה תהיה שלילית. יהודי שחי בארה"ב אינו יכול מכמה סיבות נפשיות־פוליטיות להרשות לעצמו להגיד שישראל היא מרכז היהדות, שכן מה הוא עושה במקרה כזה באמריקה.

דבר: מה איפוא מבדיל בינו לבין ציוני אמריקאי?

פרופ' ליבמן: אין כל הבדל. אם מדברים, נניח, על "מונח יהודי" של הקדשה זמן. מחשבה ודאגה לנושאים שונים, אין ספק שאצל רוב היהודים ישראל תופסת את המקום המרכזי. מלבד זאת חוזרים פעם אחרי פעם ואומרים לנו, שללא מדינת ישראל כל היהודים היו מתבוללים. אינני יודע אם זה נכון או לא, אבל עובדה שרבים אומרים זאת.

לעומת זאת נכון שרבים ממנהיגי יהדות ארה"ב מסתייגים ממרכזיותה של ישראל מסיבות מובנות מאליהן. מרכזיותה של ישראל גרמה למהפכה באיזון־הכוחות הפנימי של הקהילה היהודית האמריקאית. זה הביא, לדוגמה, להפחתת חשיבותו של הרב בבית־הכנסת האמריקאי. אין הוא עוד האדם המרכזי. כן פחתה חשיבותם של מנהיגים רבים של ארגונים ומוסדות, שאינם קשורים באופן ישיר עם ישראל. שלישית, זה הגביל את עצמאותם של המנהיגים היהודיים. שבגלל חשיבותה של ישראל מקבלים, לא אגיד פקודות, אבל רמזים איך להתנהג.

דרך־אגב, ניסיתי פעם לבדוק, מי הם אותם מנהיגים המדברים בשנים האחרונות על חשיבותו של מרכז יהודי בארה"ב או על יתר מדי השקעות כספיות בישראל והזנחת מפעלי התרבות היהודיים בארה"ב. אלה הם בעיקר אנשים שנפגעו, בצורה ישירה או בלתי־ישירה, ממרכזיותה של ישראל.

ריבלין: בשבילי כל אידיאה וכל אידיאולוגיה קשורות במעשה ובהגשמה. צבת בצבת עשויה. אתם שואלים אותי היכן הנצחון האידיאולוגי הציוני. הנצחון הוא בזה. שאתה, ידידי דיק הירש, יושב בירושלים והמרכז העולמי של התנועה הרפורמית הוא בירושלים; לפני 10 שנים לא הייתי יכול לחלום על זה. לא הייתי יכול לחלום לפני עשר שנים, שהתנועה הרפורמית תנהל משא־ומתן עם התנועה הציונית על הצטרפות — ולגבי לא חשוב אם הם יצטרפו או לא. לא הייתי יכול לחלום מה שקרה לי לפני כמה שנים, כשהופיעו אצלנו הקונסרבטיבים וטענו: "איפה אנחנו? מה זה, מנהלים משא־ומתן עם הרפורמים ולא אתנו?"

ועוד דוגמה. ב־1959 או ב־1960 התקיימה בארץ ועידה עולמית של מהנדסים יהודיים. אמרו: הנה רנפתח איזה שהוא משרד לתיאום. אתם יודעים על מה היתה המלחמה? משרד — כן; אבל בשום פנים ואופן לא בישראל. עברו שנים. כאשר לפני כמה שנים ניסו להקים משרד, זה בכלל לא עמד לויכוח. הנצחון היה בכך שאותם החברים שהתנגדו לישראל קיבלו את זה אחר כך כדבר מובן מאליו.

זכור לי גם הויכוח במועצת הפדרציות וקרנות הסעד בארה"ב באוגוסט אשתקד, כאשר הועמד השנות לגבי חלוקה של ישראל כמבבית. אולם נכחתי בוועידת הפדרציות אחרי המלחמה בניו אורלינס. ואם זה לא נקרא נצחון הרעיון הציוני — אני לא יודע מה זה נקרא. 3000 הצירים שינו את כל ההכנות והכל היה ישראל.

באנגליה אני כציוני וכישראלי התחיל כבר להבסגר שרק הענין הישראלי קיים. המסגרת כוללת שם את הכל, וכל פעולה שאינה קשורה עם ישראל ושינוי־ראל אינה מרכזה — רישומה אינו ניכר.

דבר: מה מצבה של הפדראציה הציונית באנגליה?

ריבלין: בדיוק כמו שאמרתי: נצחון האידיאה וכשלון הארגון. ברצוני עוד להוסיף דבר. אף כי אין אנו מערבבים כאן בעיית היהדות הסובייטית עם בעיית יהודי המערב. אחד הדברים שבשנים האחרונות לכדו את העם היהודי היה המאבק למען יהודי ברית־המועצות. מאבק זה קשור קשר בל־יינתק בישראל. גם במאבק זה הודק את מרכזיותה של ישראל, שכן היא עשוייה לשמש פתרון לבעית יהודי ברית־המועצות.

משה קרונה: הייתי מציע שלא נדבר במושגים של נצחון וכשלון. ראינו שהם מושגים לא עבדים כל כך בהרבה שטחים חיוניים, וגם בענין הזה.

האידיאה הציונית הצליחה בעם היהודי בתהלך ההיסטורי והכריחה עצמה. אלא שהיא עדיין לא עבדה בכל המתחמים שהיא צריכה לעבוד בהם בתהלך ההתעוררות וההתחייה הלאומית — הממלכתית.

זה הולך לאט. חשבנו שהתקומה היא אקט חד־פעמי ושכחנו שהמדינה הציונית הם ענין מתהווה. זה לא נגמר. זה רק התחיל. אנחנו, היושבים פה בארץ המשוכנעים שהרעיון הציוני הוכיח את עצמו בחיים היהודיים, היינו רק בזמן האחרון עדים לכך, שאינטלקטואלים ונוער, חיילים ומפקדים ומדינאים התחילו להתלבט בכל מיני שאלות. כגון, הציונות לא פתרה את בעיית האנטישמיות בעולם, שזה היה מושכל ראשון שהיא תפתור; היא לא פתרה את בעיית הפזורה היהודית; וכן היא לא פתרה את בעיית המרכז הרוחני הגדול. אם־כי בכל שטח מהשטחים האלה יש הישגים גדולים כאן, שלא היינו זוכים להם אלמלא המדינה. זכינו הרבה אבל לא זכינו לכל. לא נפתרה בעיית האנטישמיות. לא נפתרה בעיית קיבוץ הגלויות. לא נפתרה הקמת המרכז הרוחני; וסכנות התבוללות ולבנטיניזציה אכן קיימות.

דבר: אולי הבהירו את הקשר זה שכבר הוזכרה — נצחון האידיאה וכשלון המסגרת, הארגון הציוני.

שנקר: תחילה אתייחס לויכוח האידיאולוגי כביכול בענין מרכזיותה של ישראל. ניקח את כל הארגונים היהודיים למיניהם, לאו דווקא כציוניים — ארגוני הנוער, הנשים, כאחוה ובתי הכנסת — הרי רוב התעניינותם ועיסוקם הוא בישראל. ולא עוד אלא שהדבר בולט אפילו אצל הסטודנטים. בתקופת השיא של השמאל החדש ולאחר מכן השתתפתי בוויכוחים רבים באוניברסיטאות. שאלתי את הסטודנטים לעתים קרובות: "אם ישראל איננה אומרת לכם דבר, אם היא כה פסולה ושחורה, — למה ההתעניינות שלכם בישראל, למה הדגש על ישראל. יש עולם ומלואו. אתם אומרים שאתם לא ציונים ולא יהודים ומתרחקים מהקהילה — למה איפוא ישראל?" אפילו בנטיות של גורמים אלו הענין של ישראל נעשה יותר ויותר המרכז של הכרתם העצמית.

ואשר להצלחה של הרעיון הציוני ולנכות הארגון, אני מוכרח להעמיד את הבעיה קצת אחרת. אינני אומר שהתנועה הציונית נכשלה. העולם שלנו היום, העולם היהודי והעולם הלא־יהודי — הוא בתהליך של התפוררות והתפצלות המסגרות הקלאסיות הקיימות. התנועה הציונית היתה תולדה של תקופה מסויימת בחברה האירופית והאמריקאית, והעולם הזה משתנה. התנועה הציונית היא היום בתהליך של התמודדות עם הבעיה הזאת. היא מוכרחה ללכת עם הזרם שרוצה לשנות מסגרות בכל העולם, לא רק בתנועה הציונית. אני דווקא אומר, שהתנועה הציונית היתה הרבה יותר גמישה מכל מיני גורמים אחרים. לא הצלחנו לדחוס את כל מי שרוצה להיות קשור אתנו בתוך המסגרת הקלאסית שלנו. השאלה היא, אם נדע בתקופה הבאה לפתוח מסגרות חדשות, שכבר התחלנו בהן, כגון הסוכנות היהודית המורחבת, הפדראציה הציונית בארצות השונות, המוסד הציוני האמריקאי לנוער, ארגוני הפרופסורים והאינטלקטואלים למיניהם.

דבר: האם לדעתכם יש מקום להמשך המפלגות הציוניות בחו"ל והבעות הנוער הנפרדות לפחות ארץ?

שנקר: דעתי היא פשוטה וברורה לגבי ענין זה. אינני רואה תנועה ציונית שלא תכלול בתוכה כל גוני הקשת של הזרמים האידיאולוגיים. אם אתה שואל אותי, אם אני בעד מפלגות או נגד מפלגות, התשובה שלי היא; אני בעד מפלגות שהן שוות בשהו. אבל אם המפלגה היא רק מסגרת ארגונית ו[illegible] זרם רעיוני בתוך התנועה הציונית, אז אין לה מקום.

רבי הירש: אינני יכול להסכים לכל מה שאמרו חברי עכשיו. אני חושב שיש התקדמות ניכרת, יש הזדהות בוקה בין יהדות אמריקה לבין מדינת ישראל וכל מה שקשור עם המדינה. אבל יש הבדל בין ההזדהות הרגשית לבין תפיסה אינטלקטואלית. אני חושב, שאסור לנו לשכוח זאת. אחת הסיבות להזדהות הבהורה הציונית היתה השכחת הצד האידיאולוגי. הכוונה היא שהציונים הפכו לצוד ארגון יהודי בתפוצה ולא התנועה הנבעת על־ידי אידיאולוגיה.

קרונה: אינני יודע לבה [illegible] זה נדבר בישוב, שהמסגרת מפגרת, שהיא לא הצליחה. המסגרת היא פונקציה כל הפסרה, של המדינה. גם המדינה לא הצליחה. העם המצפה [illegible] בעליה בה שהיא זורמת בארץ. כה לצבה בארץ זה דבר גדול. אבל זה לא הדבר הגדול שיכול באימון [illegible] להגיע ביהדות התפוצה. המכנה אינה בהתרבה הבמסגרת הציונית, אלא בכך, ברובו של העם, [illegible].

יתכן מאוד שבגלל דילול ערכים פה בארץ לאי ההתבלאות כל הציביה. [illegible] לא היתה המהפכה. כי בה זו במסגרת ציונית? במסגרה ציונית [illegible] הלשוה הציון פל הלדרוח של עם, של הכנים, הסבכרה אינה מוכרחה יהודה מגולסית. יש ביהדות אמריקה, כמו בחברה האמריקאית, פלוראליזם גדול מאד. סיכויי הציונות היו רצים הביר תלוים ביכולת שלנו להציג מיגוון גדול ככל האפשר של אידיאות. המתגבשות בארץ תהא גם גדול אחד. אחד כבפה בישראל תהיה המרכז הרוחני, הדתי הגדול. אחרים — הם חלק גדול — מצפים שבמדינת ישראל, בחברה העצמית שלנו, יתפתחו האידיאות הסוציאליות, המאורים הסוציאליסטים. אחרים סבורים שהתרבות, יצירה, ערכים ספרותיים — הם החשובים.

הכל מודים שבישראל יש יותר מרכז תורני, מרכז רוחני, מרכז של חיים סוציאליים, יותר פריחה של תרבות עצמית ישראלית. אבל זה עדיין לא אותו דבר שיכול להוליד את המהפכה הדרמטית הדרושה האישית אצל הכנסים במערב, בין נוער ובין אינטליגנציה, בציבור האורתודוקסי היהודי ובציבור הרפורמי ובכל ציבור אחר.

על כן זו לא המסגרת שהיא מפגרת. מה שמפגר הוא הענין. אילו שיפרנו את החברה שלנו ואילו היינו מפלים חורה על גם את הערכים הסוציאליים, הדתיים, הרוחניים, אילולא היינו מביאים את מדינת ישראל בפני יהדות הגולה רק בהקשר של חירום, של רהבגות או של סולידאריות לא היינו מגיעים לזה. המחדל הגדול הוא בזה, שרק 16 אחוז של העם נמצא עכשיו בישראל.

ריבלין: אין לי כל ספק, שהתנועה הציונית יכולה להתקיים רק כתנועה אידיאית. ודאי, כתנועה אידיאית מגשימה. אבל רק כתנועה אידיאית. שטות היא גם לחשוב, שאפשר לבנות תנועה ציונית בחוץ לארץ ובארץ הציונות תהיה במרכאות. זה לא הילך! איש לא יקבל את זה. כשאני אומר ציונות במרכאות, אני מדבר כרגע לא על המסגרת, אלא אם הארץ לא תהיה חיים של ערכים ציוניים, אל נבקש זאת מחוץ לארץ.

ועכשיו לגבי הדפוסים הארגוניים החדשים. אנו יכולים לדבר כיום כעל עובדה, שהנסיון של סוכנות יהודית מורחבת עלה על דרך המלך. זה נסיון הצולח יפה. למה? מכיון שהצלחנו להביא את היהודים העוסקים בכך למעורבות אמת ולשותפות אמת. וכאן קרה דבר מעניין. מתברר שמתוך שלא לשמה, באה הרבה לשמה: לגבי חינוך יהודי, לגבי נוער, ואף לגבי העליה.

דבר: כיצד ניתן להתגבר על הפער בין התביעה לעלייה שהיא אתגר מרכזי לבין ההדרה לחיזוק בתפוצה, להבטחת קיום העם?

שנקר: אינני רואה כל ניגוד. פעם הרבינו לדבר על שלילת הגולה וחשבנו שאם יהיה יותר רע בגולה, יעלו היהודים לארץ. למדנו לדעת שהיהודים תרגמו את המונח "שלילת הגולה" כבריחה מהקהילה, כהתבוללות. אם רוצים אנו להגיע לעליה, אם רוצים שיהיה מישהו שנוכל להסיף לו לעליה, עלינו לחזק את הקהילות בתפוצות. ואין לנו מנוס מלהתמודד עם שתי הבעיות בבת־אחת, בדיוק שבשבילנו כציונים לעליה נודעת עדיפות ראשונה. יחד עם זאת אנו חייבים לשלוח מורים, לחזק את המסגרות הקהילתיות, לעזור בבניית רשת חינוכית בכל מקום ומקום, מכורחים להביא נוער הנה. אפילו לזמן קצר בידיעה שהם יחזרו ונקווה שתהיה להם מסגרת.

קרונה: מן הראוי שיאוחר מלקשור את ענין הציונות, המסגרת הציונית והאידיאה הציונית, בהישגים בתואם העליה. מטרת הציונות היא להעלות יהודים לארץ. אבל המסגרת שלה והאידיאה שלה אינן יכולות להימדד לפי הסטטיסטיקה של כל שנה. שכן העליה היתה תמיד, תהיה ותהיה, פונקציה של הרבה גורמים ולחצים.

מי שמעמיד את זה על חולשת המסגרת הציונית טועה ומטעה. מי שמעמיד את זה רק על הקליטה הלא־טובה, על מטרים מרובעים של דירה, על רשיון לייבוא מכונית — טועה ומטעה. יהודים דתיים מסוג מסויים אומרים, שיש כפיה דתית בארץ ולכן אין הם עולים; מאידך גיסא שמעתי מאורתודוקסים קיצוניים בוויליאמסבורג, שבגלל ההפקרות הדתית בארץ אין הם עולים. מי שקושר את זה עם אחד הדברים האלה — [illegible] כשפה.

העליה הוא ענין אישי והיא תלויה בתהליכים שונים. הנה, ראינו לפני מספר שנים, כשהיה בתח אתני במדינות ובאוחדים — גדלה העליה. היא לא באה רק כתובאה במלחמת ששת הימים.

לעתים הכופות אנו פורסים את העליה לאסימונים. ודאי שצריך לקיים חודש עליה, כדי למקד את ההתעניינות. אך למעשה יהיו שנות עליה, לא חודשי עליה.

דבר: כיצד ישפיעו המצב הבטחוני אחרי מלחמת יום הכיפורים ונטל השירות הצבאי על העליה [illegible]?

רבי הירש: האכסם מפחדים אנשים לעלות בגלל סכנה מלחמה? דומני שבגלל המלחמה, בגלל מצב החירום, רבים דווקא יחשבו הנה. גם אחרי מלחמת ששת הימים באו רבים לאו דווקא בגלל כפע כלכלי כי אם מתוך עליית הסיבתה של ישראל בעבלים בשעת המבחן, כי מכאן אינני יכול להוכיח הנחה זו.

עכשיו בקשר לשאלה לגבי "מיהו יהודי". סבורני שאין זה קשור בעצם עם העליה. אני בטוח כמעט בכל מלה שאמר קרונה, עמיתי. אמר קודם, תיקון בחוק השבות לא היה משפיע על עליתי. אכנם יתכן שכמה אנשים שנוירו על ידי רבנים רפורמים וקונסרבטיביים יהססו במקרה כזה. אני מכיר כמה מקרים שעולים ירדו בגלל קשיים בקשר לדת. אבל, לדעתי, אין זה הדבר החשוב ביותר.

השאלה "מיהו יהודי"? קשורה גם באיכות החיים. איזו חברה אנחנו רוצים כאן בארץ. לדעתי, מה שקורה במדינת ישראל חשוב מאוד, מפני שהתדמית של המדינה משפיעה באופן ישיר על מה שמתרחש בחוץ לארץ ועל התדמית של היהודי בחוץ־לארץ. אם נוצר כאן מצב של מיעוט מקפח ושל זרמים דתיים אחרים בלתי מוכרים, תדמיתה של ישראל סובלת קשה. אני מעוניין בחברה עם ערכים יהודיים בארץ, אך כוונתי לחברה דמוקרטית פלוראליסטית ולא לחברה שצביונה נקבע על ידי זרם אחד בלבד.

קרונה: הוזכרה כאן איכות החיים. מעניין בהקשר זה דבר שסיפרו לי ידידי. לא מכבר היה ט"ו בשבט, וכאשר ערכו באותו ערב מסיבת קוקטייל ל־400—500 סוכני תיירות, איש לא טרח להגיש להם מפרי הארץ, וט"ו בשבט איננו חג דתי, כידוע. זה מעיד אולי התדמית של מדינת ישראל.

ואשר ל"מיהו יהודי", אני שמח שרבי הירש אמר שהדבר לא יעכב עלייה. חוק השבות עדיין לא שונה, ואי אפשר להגיד עליו שהוא מנע עליה. הוא מעניק גם לזוגות שבנישואי תערובת את הזכויות. למה איפוא העליה מארה"ב ומארצות המערב היא בסימן ירידה? כדי להמחיש את דברי, אני חוזר ואומר מה שאמרתי קודם: לי נדמה שבאו יהודים מארצות הברית לא רק כתוצאה מ"ששת הימים" אלא בגלל הסכסוכים האתניים, בגלל פחד מפני הכושים, ולאו דווקא מתוך הכרה ציונית.

יכול להיות שצריך לתקן את חוק השבות או לא לתקן; אני לא נכנס לגופם של דברים. זה משא ומתן ממשלתי. אבל עליה זו הכרעה אישית והיא קשורה בעומק ההכרה של האדם הרוצה למצוא בארץ־ישראל שלימות, שלימות רוחנית והסבור שבגולה לא ימצא יסוד זה.

ריבלין: אני רוצה לומר כמה דברים ברורים מאוד בשטח זה. לעתים אני שומע יהודים שבאים ואומרים: "מדוע לא מתנחלים בחברון ובשכם? יש בתפוצה מאות צעירים המחכים..." יהודי שירושלים לא מספיק קדושה לו והוא צריך לחכות לשכם — שיישב בניו־יורק. זה דבר משונה.

יהודי בא ואומר: "בדרך כלל רוצה אני להיות בישראל, אלא שיש ויכוח על חוק השבות וזה ידתיע את עלייתי". בענין העלייה אני מסכים גם עם דיק הירש וגם עם משה קרונה. אולם יש תחומים שבהם הויכוח הזה עשוי להשפיע.

אנחנו חיים בתקופה שהבעיה היהודית איננה מצוקה. יש בוודאי עניים יהודים, אבל לא זאת הבעיה היהודית. המצב שהזכיר נורדאו בנאומו המפורסם בקונגרס הציוני נשתנה תכלית השנוי. הקהילות עליהן הוא מדבר בעיינן נפתרה, בין אם על ידי הגירה ואידך באירופה, בין אם על ידי עלייה (של יהודי המזרח).

מבחינה לאומית יהודית לא רק שלא קיימת מצוקה. סימן ההכר של התפוצה היהודית הוא שהם לא בקשיבוריה של אוכלוסית המצוקה (הערת ביניים: גם לא בבריה הכעצות).

נוכל איפוא להביא עליה כאשר נדע (שוב פעם, כתנועה אידיאית) לעשות שני דברים: א. לשכנע את היהודי שתשובה למצוקתו הרוחנית היא כאן; ב) לשכנע אותו כי לא הכל טוב כאן, ובוודאי יש הרבה משגים, אבל כאן אנחנו במשותף עושים נסיון לבנות חיים יהודיים עצמאיים, חיים של ערכים, והוא מוזמן להיות שותף במעשה הבנייה.

אני חושב שהפנייה לעליה, אם היא רציונית, היא בעיקר לדור צעיר.

פרופ' ליבמן: בענין הבטחון, אני מניח שזה לא יביא לעליה. אם נצטרך לעמוד במתח בטחוני — חוששני שיהיו כאלה שלא יבואו בגלל זה. יהיו גם כאלה שיימשכו. אבל אני חושב שהמתח יהיה שלילי ולא חיובי. עובדה היא שאחרי 67, כאשר לא עמדנו במתח בטחוני העולה מארה"ב לא הרגיש בנטל, אף לא במשך מלחמת ההתשה. היום הוא כן מרגיש. ולא רבים יעלו. ביחוד כשיש אמתלה שזה לא אני; זה הילדים שלי. אני הייתי כמובן מוכן לשרת, אבל כיצד אני יכול להקריב את הילדים שלי?

לגבי איכות החיים בארץ אני חושש שהיא עלולה דווקא לגרום לירידה. אחרי שפוגשים את המציאות כאן, יש אכזבה גדולה.

בענין "מיהו יהודי"? — אני חושב שזו תהיה סטירת־לחי איומה לרוב־רובה של יהדות ארה"ב. אבל אינני גורס שיש לכך איזה שהוא קשר עם העליה.

שנקר: גם אני אינני רואה קשר ישיר בין כל הנושאים האלה לבין אפשרויות העליה. אבל במידה שיש לכך קשר לציפיות של בן־אדם, זה משפיע. המצב המידי לא תמיד קובע. הגעתי למסקנה, אחרי כל הנסיון שלי עם עולים והפעולה למען עליה, שבמקום ראשון עומדת הדאגה לילדים. במקום ראשון בכל הארצות. גם בשביל צעירים, גם בשביל הורים צעירים. הדאגה אם הילדים יישארו יהודים בעולם של היום — זה גורם קובע. זה קשור עם כל מיני בעיות. זה קשור גם עם הבעיה הבטחונית, אבל אם הציפיה היא שנגיע לשלום ולהסדר, אז מוכנים לבוא גם עכשיו, אפילו במצב מלחמה.

אותו הדבר לגבי טיב החיים. טיב החיים משפיע. הוא ישפיע אם נאבד את התקווה שאפשר לשנות משהו, לבנות חברה אחרת, שוויונית יותר, צודקת יותר, הרי מבנית יותר.

אגב, המחדל החמורי פוגע רק במידה שלא מתמודדים אתו. אסור לדוגמה את אותם היהודים שהפגינו בארגנטינה, בבואנוס־איירס, לפני יום־הכיפורים, על "למה מדינת ישראל לא דואגת לפלסטינאים, ולמה הציונים לא עולים" וכו'. אבל אלה עלו מיד. בזמן מלחמת יום־הכיפורים ומיד אחרי יום־הכיפורים. נכנסו לקיבוצים. הצטרפו לצבא...

דבר: אתה בטוח שאלה אותם האנשים?

שנקר: כן. אנחנו מכירים אותם. יודעים כי הם, איש־איש. הופתעתי לראות בשידור טלביזיה כאן בגולן, כמה בחורים מבואנוס־איירס, שרק שנה חדשים לפני כן השתתפו בהפגנה ברוכחותי נגד התנועה הציונית. כאשר שאלתי אותם "מה קרה?" השיבו: "כאן אפשר להיאבק על משהו. שם אין לנו אפשרות כיהודים להיאבק על חברה יותר צודקת, יותר שוויונית".

דבר: מכלול השאלות האחרון בהיותם לבעיות חינוך. האם יש סיכוי שההסתדרות הציונית, התנועה הציונית יתגברו על חולשתן בתחום החינוך היהודי כאמצעי להבטחת קיום העם? מה ניתן לעשות ל"ציוניזציה" של ישראל? הכוונה לא רק לגבי יצירת אקלים קליטה אלא להעמקת הקשרים עם אותם אלפי בני נוער, סטודנטים ואחרים, מבקרים ומתנדבים, הקיימים אצלנו בכל עת השנה?

קרונה: אינני רואה את הסיכוי בעתיד הנראה לעין; אני רואה את המציאות. אני רואה את המאמצים שהיא עושה. מאמצים גדולים, כפי היכולת המצויה בידה. אלמלא התנועה הציונית בשנים האחרונות התמונה היתה שחורה משחור. בשליחותה עובדים עכשיו 600 מורים ויועצים חינוכיים בגולה. אנחנו יודעים שזה מעט. זה כמעט המהדיק את המרעם. שכן הגולה נעשתה תלויה במדינת ישראל גם בתחום כחות אינטלקטואליים. בפרט בעניני יהדות היא מדולדלת.

אני חושב שאנו מהווים גורם מהמים בכל רחבי הגולה. גורם המעודד את עצם הצורך בחינוך. המספרים הם קטנים. אני מקווה שעכשיו יבוא שינוי. החינוך היהודי זה עניין של הרבה מאות ביליונים דולרים. דרושים אמצעים כספיים וגם אנושיים. הכוונה לעזרה, ליוזמה, לפתוח דחיפה, ליצירת הרצון לדבר. אין אנו באים במקום הקהילות. איננו יכולים לבוא במקום הקהילות.

רבי הירש: אני טוען, שהבעיה המרכזית של חינוך יהודי בארה"ב היא בעיית הבית היהודי. יש בתי־ספר, יש בתי־כנסת יהודיים, אבל הבית היהודי הוא ריק בתוכן יהודי. זאת היא הבעיה המרכזית. אם ילד הולך לבית־ספר טוב, הוא לומד שיהודי צריך לברך לפני הארוחה ולהגיד "ברכת המזון" אחרי הארוחה. אם הוא הולך לבית־ספר יוצא־מן־הכלל טוב, הוא לומד את הברכה. אבל מה? כשהוא חוזר הביתה אין הוא מוצא כל תוכן יהודי.

על כן הקמנו בכל הזרמים את מחנות־הקיץ, בהם תהיה לנער הזדמנות לברך, להגיד את הברכה, בהם ייתקל באווירה יהודית. השקענו הרבה מרץ ואמצעים במחנות הקיץ האלה. למעשה, ארץ־ישראל כולה, מדינת ישראל כולה מהווה מחנה־קיץ יהודי, מחנה של יהדות חיה. איננו צריכים לדאוג להשיג כאן את המדריכים, לבנות את הבריכה. זה הים התיכון. קצת מלוכלך, אבל הים התיכון. הכל נמצא כאן. אם אנו מביאים את הצעירים שלנו הנה, הם יודעו שעברית זאת לא רק שפה לתפילה, אלא שפה לעם חי; שיש תרבות חיה.

סבורני שהמאמצים העיקריים שלנו צריכים להיות מכוונים להביא יהודים — ביחוד תלמידים ונוער — ארצה, כדי שלא רק ילמדו על החיים היהודיים אלא יחיו אותם.

שנקר: לי נדמה, שטרם הגענו למה שקראנו בתנועת הנוער: חינוך לאומי. דהיינו, התודעה שכל אחד חלק של העם היהודי, התודעה שאתה בעצמך נושא על שכמך את ההיסטוריה היהודית. אנו לומדים לפעמים שפה; אנחנו אף לומדים מסורת ומנהגים; ועוד כל מיני דברים. אולם אינני בטוח שאנחנו שמים דגש מספיק

(סוף בעמוד 17)

אם אתה לא
תעזור -
איש לא יעזור

ב"מצעד הפרוטות" שיתקיים ביום ב'
יתייצבו שוב כמדי שנה, תלמידים ומתנדבי
"אילן" על סף ביתך ויבקשו תרומתך.
הפעם הם יבואו אליך בשעת חרום.
למדינה - ול"אילן".
כיום, יותר מתמיד, זקוקים גם הילדים
הנפגעים שבטיפול האיגוד לעזרה.
הם מצפים מ"אילן" שיעמוד בכל
התחייבויותיו כלפיהם.

אנו יודעים, כי הדבר קרוב ללבך.
דע, כי לתרומתך היום חשיבות רבה
בשיקום הילדים.

תרום ל"מצעד הפרוטות"
אם אתה לא תעזור - איש לא יעזור

אילן
איגוד ישראלי לילדים נפגעים

שתי הערכות לוועידת הנפט בוואשינגטון

ברמת הגולן לא מתהלכים בסחבות...

מאת חיים ליפשיץ

[illegible]

הקהילה האירופית–ערבית טבעה במצולות הפוטומאק

אירופה העדיפה לבסוף הליכה עם ארה"ב – ואמרה „לא" ברור לצרפת

מאת ישראל נוימן

[illegible]

ארה"ב ואירופה ניתקות מצרפת

מאת נחום ברנע
סופר „דבר" בארה"ב

[illegible]

קצרות

[illegible]

משרד הקליטה – סלע מחלוקת

מאת אריה כנרתי

[illegible]

ב"ה כ"ג בשבט ה' תשל"ד

קריאה אל הכוחות המרכזיים במדינה

אל המערך,
הכח הגדול במדינה

הפגינו גדלות

והקימו ממשלת אחדות לאומית!

אל הליכוד,
המיצג שליש העם

הרימו קולכם - אל תחשו!

אל המפד"ל,
הכח המאזן

אל תרפו מאחדות לאומית

השעה קשה -
העם מצפה להנהגה!

אין תשובה לבעיות השעה אלא אחדות לאומית!!

מה שהיה לא יהיה!

גוש אמונים
מתנחלים, אנשי תורה, חינוך ומדע
במפד"ל

שוב ניתן להשיג את הספר

מלחמות ישראל

אפרים תלמי

מה אתה יודע על מבצע עובדה?

מה היה הרקע לפעולות התגמול?

מלחמות ישראל מאז תקומת המדינה מובאות בפרקי גבורה, תיאורים, עובדות, מפות ותצלומים, בשלושת הכרכים שערך אפרים תלמי.

המחיר — 42-50 ל"י

להשיג בסניפי „דבר" ובחנויות הספרים

ספרית דבר

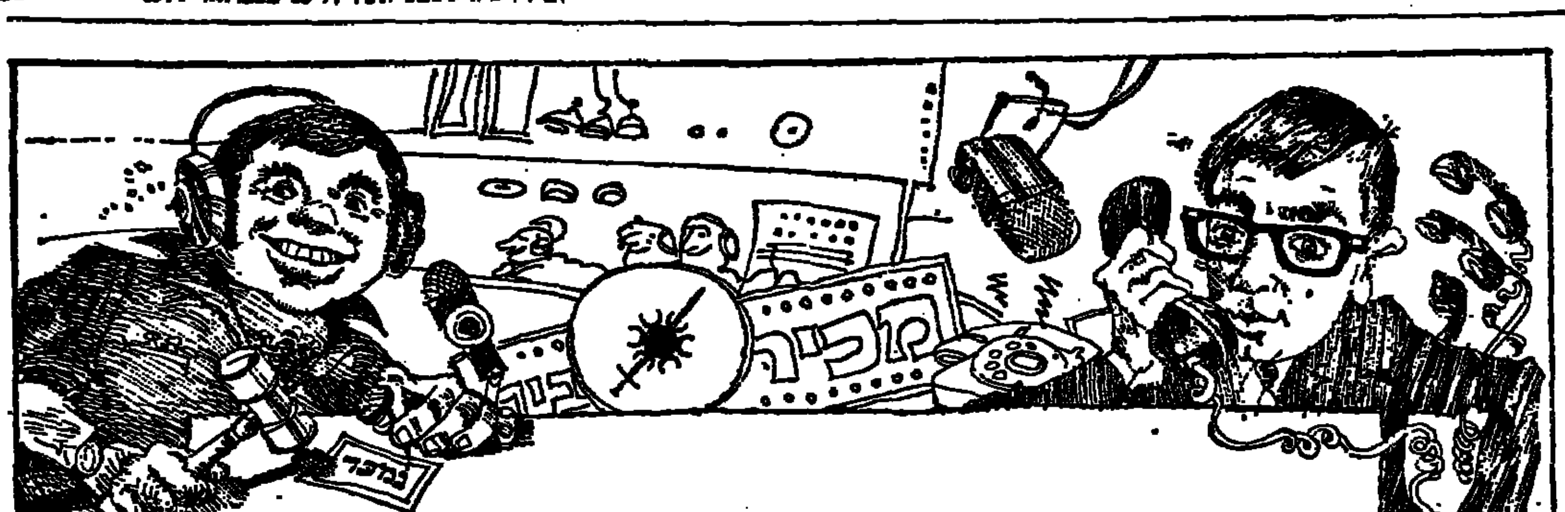

מכירה פומבית

האגודה למלחמה בסרטן בישראל

מודיעה

לחבריה, לתומכיה ולקהל מאזיני הרדיו על שידור התוכנית החודשית התשיעית של

"מכירה פומבית"

תכניתם של: זאב ענר ושמואל שי

אשר תשודר בגל הקל, ביום ב', 18.2.74, בין השעות 10.00 בלילה ו־1.00 אחר חצות.

המאזינים יוכלו להתקשר אל עורכי התכנית, בעת השידור, ולהציע הצעותיהם בטלפון: 256121 (13 קווים).

כל ההכנסות קודש למלחמה בסרטן

יועמדו למכירה:

קנקן אגירה מתקופת האבות (תקופת הברונזה התיכונה), גובה בין 70—80 ס"מ, עומד על כן	תרומת משפ' מגידון
מערכת סטריאופונית מתוצרת אודיו־סוניק	תרומת בר־פור באס
שעון שויצרי לגבר בשם „ישראל", המספור על הלוח באותיות עבריות. יוצר במספר מצומצם ולא ניתן להשיגו בחנויות	התורם — אנונימי
אנציקלופדיה יודאיקה — 16 כרכים בשפה האנגלית. המפעל הספרותי הגדול ביותר בתולדות עם ישראל במאה ה־20	תרומת בית הוצאה „כתר" בע"מ
כרטיס טיסה זוגי תל־אביב — רומא — תל־אביב (לא כולל מיסים)	תרומת אלאיטליה — נתיבי אויר איטלקיים
עיצוב פנים של דירה על־ידי אדריכל פנים	תרומת מר מרדכי לשם, אדריכל פנים
קערה יפנית עתיקה — להגשת אורז (צבע אדום עם הדפס זהב)	תרומת גב' לרה שנון

שלוש מעטפות הפתעה:

מפוחית פה הנושאת את חתימת האמן לרי אדלר	תרומת מר אורי בוגטיר
מנורת שמן הרודיאנית, נמצאה בירושלים	תרומת מר אברהם עובד
זוג תחפושות לילדים לפורים	תרומת אהרונוביץ אשר, ביח"ר לתחפושות ולאביזרי פורים

לתשומת לב:

1. על משחק רדיו זה חלים הכללים של „מכירה פומבית".
2. לרוכשי הפריטים בעלי הערך הסנטימנטלי תינתן קבלה המקנה זיכוי עבור תרומה זו, לפי סעיף 45/ לפקודות מס הכנסה.
3. רוכשי כרטיס הטיסה חייבים בתשלום המסים השונים, בנוסף למחיר הכרטיס.

כל ההכנסות קודש למלחמה בסרטן

כוכבים ולילות

עסקי ציור — לא כרגיל

רשמים חטופים עם נחמה אבני

מאת זאב רב-נוף

העוסקים בתחום האמנות הפלאסטית אינם כרגיל. הדבר כבר נאמר פעמים רבות מאז מלחמת יום הכיפורים. ה„בום" הגדול בתחום זה שהיה לפני המלחמה, כאשר הגלריות התרבו כפטריות לאחר הגשם וכל „בית מכובד" זיה ברח"סות על אמן זה או אחר, נסתיים עם היריות הראשונות של המלחמה. כדי לקבל קצת רשמים אישיים על מה שקורה בתחום זה הלכתי לנחמה אבני, ציירת שהתגוררה בשנים האחרונות בפאריס וחזרה לפני כחצי שנה הביתה. תשאלו מדוע דווקא נחמה אבני? — כמה תשובות: המצב הסטאטיסטי, הדבש, הקיים בתחום זה ואשר אפשר לקבל אותו מ„כוסיות האמנות", אינו מעניין יותר. הוא יודע והדיוק המדויק והכריעון. הציירים הגדולים והמקובלים בארץ ומחוצה לה חיים כל אחד בעולמו הפרטי. — וזוהי השקפה סלקטיבית מאד — ואילו הציירים הלוחמים על זכות קיום יש להם סיפורים שהם לאו דווקא אופייניים למצב.

נחמה היא מעין שביל־זהב בין כל אלה. מה עוד שיש לה יתרון של „סדיות" חו"ל. לפני ביצאה לפאריס ב־1970 היתה מזכירת אר־גון אמני המועצים והיא בקיאה היטב במה שקורה בתחום זה גם מחוץ לגבולות הכרך הגדול. „המצב הוא קאטאסטרופאלי. אין מכירה של ממש. האנשים מרוחים מפותחות. גלריות נסגרות. רק שני סוגי אמנים יכולים להתקיים — אלה המקובלים בחו"ל, שיש להם חוזים קבועים עם גלריות שם, ואלה שיש להם גב חזק כאחד בארץ. המכירות התרכזו עתה יותר בבתים של „תומכים" ופחות במקומות פומביים. אמנים רבים יצאו לעבודה בתחום סמוך או בתחום אחר ומנדבים ברצון תמורות למכירות לצרכי המאבק של השעה — לטובת נכים, פצועים, חיילים ולמטרות דומות. אבל המצב הזה כמו זיקק את תמיד ה־ביטוי באמנות. כלומר מי שבאמת הוא צייר, מי שבאמת הוא אמן, מי שחש כי עליו לבטא את עצמו יהיה מה, קונים או לא קונים, מרוויחים או לא — מצייר בכל־זאת משום שזו מהות החיים שלו. גם אם הוא עובד במקום אחר לצורך פרנסה".

והיא ממשיכה להרהר בקול רם: „הגאלריות זקוקות לנציג בכנסת (אני מתכוון בכסא והיא מביטה בי בעיניים פקוחות ובלי כוונה של חיוך). כן, לנציג בכנסת שיגן על האמנים. כאן יש מתוק. יש חוסר־הדרכה. למשל: כל צייר יכול להוציא את עבודותיו מהארץ באין מפריע. בצרפת אחרת למשל. הם שומרים שהיצירות לא יוצאו מהארץ. גרוע מזה: יש בעיות המכירות אפילו בשביל להוציא את הציורים של אלה שישבו עם כמה שנים וחוזרים לבתיהם".

מדוע נוסעים אמנים ישראליים לפה? א לא רק שאלה של העולם הגדול, כה גם שזה חשוב ביותר לשאוף את האוויר בריכוז אמנות אמיתית. זוהי שאלה של הכרה. הייתי אומרת שכבריים אכנר לבוא לחו"ל. אין לך מה לעצור כאן. אבל גם בחוץ יש כהנק, רוצים לחזור אל השרשים, לחזור הביתה".

נחמה התגוררה בקומה השביעית בבניין ענק באבניו פוש בפאריס: „הייתי נוסעת במעלית של מכר־הים עד לקומה השביעית, ובמשך שנות שתי קומות ברגל. לחדר קטנטן שהיה ממש כרצף אחד. בחודש הזה ראיתי את בירת צרפת, אך ציירתי את ירושלים". היו לה תערוכות בפאריס, אך היא טוענת כי גם אם אתה נשאר כבהיסול, לגור שם (יש ישראלים כאלה) אתה שייך במהותך הנפשית לישראל. אין דרך אחרת, אין תקווה לצייר, אלא להיות שייך לארצו.

מה ביחס לתוצאות סגנוניות בתחום המלחמה האחרונה? זוהי שאלה קשה. סוף־סוף זהו יותר סגנון כאשר נושא: „יש בכך עצבנות מוחלית בלי שהיא מוגדרת. היא מתבטאה במידה גדולה בצבעים כהים, הצבעים הולכים ונעשים כהים יותר. קח את הצבעים של ארשב. הראה אותם. הצבעים הבהירים נעשו לפתע כהים, ולא רק אצלו. אולם מוקדם לדבר על כך. אין מודדים מיד תוצאות של הלם. צריך לחכות. ההרצאות יופיעו מאוחר יותר; אולם אם אכבם יהיה שלום, אם תהיה נורמאליזאציה, יכול להיות שהתוצאות של הלם המלחמה באמנות לא יגיעו אפילו לביטוי כלל. הן ייבלעו באותה נורמאליזציה. אם פרק הזמן יהיה קצר כדי ההתפתחויות כהתפיות".

אני הולך בהפגישה עם נחמה אבני וזוכר יותר מכל דבר אחר את קביעתה כי הכוח האדיר של ריח הצבע הוא הגורם ליופי בשבירת האהריס. ומכך המסקנה כי יש צדדים חיוביים לא בצמים להציר שקרה: כי רק אלה „הד־סייסיס" יחזיקו בעצמם. הרי זה הדאי הטוב כאד באמנות ומה לגבי פאריס? שאלתי זו היא ענתה בחיוך: „עדיף לשבת בארץ ולהתגעגע לצבעים לפאריס. כאשר ההיפך בכל מקרה שלא יהיה."

נשים עם עצמן ועם המלחמה

מאת יהודית ליבנה

„מה אני חושבת על מלחמה" — כך בחרה הבמאית גולה צילטין לקרוא לערב השירים־והנצרה אותו העלתה בימים אלה בתיאטרון בית „במה ב'" של התיאטרון החיפאי. ארבע־עשרה נשים במלחמה. נשים בנות גילאים, רקע ומצב שונים, מהן אותות שאיבדו את יקיריהן. כולן בעומדן ברגע של גבורה או חולשה או פיכחון מוחלט, לדבר אל המצאות על עצמן ומול עשחרן לאור המלחמה הזאת. מה הניע אותן לדבר אליה, או נכון יותר, להשיח עם עצמן בנוכחותה?

„אחרי מלחמת יום הכיפורים" — אומרת גולה צילטין — „חזרתי לשאול את עצמי: מהו מקור כך וזו של המיקבה הזאת? מניין שואבים אנשים את הכוח לעמוד באותו מאבק ממושך לקיום? במלחמה ולאחריה. ראיתי את הנשים. ראיתי אותן מתארגנות — בארגנות את עצמן, את מחשבותיהן, את כל קיומן. ראיתי אותן לבדן בעודף עם הפחדים והדאגות. ראיתי אותן אחר כך, ושאלתי את עצמי איך הן מצליחות לשוב להיות ולפעול ולבטא את עצמן גם לאחר שהתנסו בנורא בכל? כך הגעתי אליהן".

גולה צילטין אינה שלמה עם ההגדרות — תיאטרון, מחזה — המתלוות בהכרח אל עבודתה זו: „אין זה תיאטרון. הערב כולו נוצר בעצם כפלאטפורמה ולא לבמה ולבד התיאטרוני אין פה חשיבות משחקת. כאן אין באים לראות אלא להקשיב. להקשיב לקולות. קולות פנימיים. שהם הקולות האמיתיים שלנו. בהירדף היו הקולות אנו שבעים קולות אחרים. אלה הן פרי בשלה שיצרנו לעצמנו לצורך קומוניקאציה והתגוננות. יש לנו מעין לשון שיתופית המאפשרת לנו להיות ביחד. אך לא יותר מכך. אולם אנו כשלמים כהיר יקר בכבוד זה. שאלתי את עצמי: איפה הוא המקום בו מרוכזים הקולות הפנימיים שלנו, היכן יש קשב אמיתי בחיינו. רציתי לתת במה לקולות האלה אותם כיוונתי לתיאטרון, כי זהו האמצעי העומד לרשותי".

כיצד הגיעה אל הנשים אותן ראיינה? היא מספרת: „לא היתה לי כל כוונה להציג חתך של נשים בישראל. חיפשתי נשים חזקות, שעמדו בנסיון ושיש להן יכולת ביטוי. היו כאלה שסירבו. חוו שהסכו ואמרות שהביעו דווקא רצון לדבר". גולה צילטין הציגה לפני מכתבה של אם שכולה המבזקת את ידיה והיא אסירת־תודה על שהציגה לבטא נשים אלה. כבר עשרים שנה משתיקים אותה בשם הדמוקראליזציה".

לשאלתי אם מצאה תשובות לשאלות שהציבה לעצמה בראשית הדרך, היא משיבה: „איני יודעת. קרוב לוודאי שאין תשובה לכך. קח, למשל, את שחיקה ברבדמן (זאת עצמותה עם הזה סבל). אשה נהורה, שכל חייה רצופים אידיאלים והגשמה, גם לאחר שראתה אותם מתנפצים אחד־אחד היא ממשיכה לשיר, לחלום, להאמין ולהיות על־פי אמונתה. יש לי הרגשה שלאחר המלחמה הזאת משהו מכורסם בה. הפעם אין היא בטוחה, כמו בעבר. זוהיא היתה הברוחית. יש איזה יופי ובריאות באמת הלב שלה. אז, נקח לדוגמה את נורית" — בבכיבה גולה צילטון. „הכרתי אותה כבר בריסטית הצדה, בהיכל כאשרית. ילדת־קיבוץ כיפאליה. לאחר מות אחיה, היא אילו בגרה. לא ידעתי איזה כח היא ביקירה סביבה. היא לא פוליטיקאית, לא דבקה לתוכחת. היא בעצם פאכילית בפני האנודעות. כשאתה לוחם לכיבוי, אי או עצם הפיסוק במאבק נותן לך כח. נורית זהו את חייה. ואני בטוחה שהיא תעשה הכל כדי להיות איתם בשלמותם גם לאחר מה שקרה לה. אני חושבת שמקור כוחה הוא האמונה."

מימין לשמאל: אורה שריון, ליאורה ריבלין, רחל דובסון ולאה שלנגר

ידיה של גולה צילטון נעות בלי הרף. כל כולה מביעה צורך חזק לעשות. לעשות ולעשות. ניכר בה שהיא נשמרת לא לגלוש אל תחומי הפוליטיקה או ההסברה אך זה כמעט בלתי־נמנע: „אני יודעת שמצבנו איום ונורא ואני מבינה עד כמה הוא מסובך ומורכב, אך התוכיה הסיבות אשר תחייה. המלחמה היא פיגע" היא אומרת בהתרגשות. „האם אנחנו מודעים לאמת זו יום יום, שעה שעה? האם אנחנו עושים מספיק כדי שלא תבוא עוד אחת? את זוכרת את הזה בכפר כאלדי? איזה אומץ לב נדרש בצעידה זו כדי לומר שהיא מתקוממת נגד הגורל הזה, כי אדם ברגע הוולדו היו מצורבים במלחמה, בזכות בזקוקיות ובפצעים. בספק ספר אין ניתנים לבטא הרהורים כאלה בקול".

רבות יוצאת דופן בהצגה היא יפה, בת העדה הפרסית, בת ישראל האחרת: „יפה בודדה, היא נשבתה על ידינו. לכן היא חיה עם הרגשת גורליות. היא פונה אל הקשים, ומוצאת את כוחה בחייה הקשים. איזו אשה חזקה, שהיה בה הנה לומר לבנה: תהיה בריא, אל תהיה קצין. היא כוזה שהיא יוצאת ערבים אך מוסיפה — אנה אעשה, אהרוג אותם? אנחנו צועקים בקולי־קולות שאנו אוהבים ערבים. אך בשעת הצורך גם הורגים אותם. לה יש האומץ לי עמרות."

רבים חלקים על זכותה של גולה צילטון להעלות ערב כזה על בימת תיאטרון. אחרים מבקרים את בחירת הליוני ויש הרואים פגם בעצם הנסיון להחדר אל קודש הקודשים של רגשות היחיד. רשות הצער האבלות. לעומתם ניצבות אלה שדיברו, כי האמינו שיש חשיבות לדבריהן. ומי יכריע על זכותן זו?

הערב כולו מבוצע על־ידי ארבע שחקניות: לאה שלנגר, אורה שריון, ליאורה ריבלין ורחל דובסון, המשתתפות־המדברות את ארבע־עשרה הנשים הדוברות. פעמים כאובים ומתפרצים, פעמים בלולים ונוקבים. דברים כאבים אלא זה לתהזית, בבכיות וכדופקות התרוצצות בלב כולנו. יחד עם זאת אתה חש, שהאמת אינה בהכרח מדכאה. להיפך. יש בה כח, היא נותנת מרחב נשימה. היא מעניקה סיכוי לפוטנציאל שלנו. גולה צילטון מהרהרת בקול: „אני עובדת להבין עצמי. רציתי לבמרע הסביבי שבדרך זו ילמדו גם אחרים להקשיב. במלחמה היינו בודדים: כל אחד הקים סביבו לו חומה גבוהה כדי להיות חזק. רציתי לנתץ חומות אלה כדי שנוכל לשוב להיות רגישים. להיות אנו עצמנו, ולא מה שהמלחמה הופכת אותנו".

זכות לשון והומור מיוחד

הצגתו החדשה של חנוך לוין: „נעורי ורדה'לה"

מאת מרים טאו

סוף סוף הצגה שאינה „בידור קליל" או „קומדיה בבדרנית". הצגות כאלה מצלים באחרונה. בעקשנות מהוזה, על במות התיאטרונים שלנו ועל מסכי בתי־הקולנוע, כל כי לסבור שניתן באמצעותן „להשכיח צרה" מליבותינו ואת כל מה שעבר עלינו".

הצגה „נעורי ורדה'לה", המחזה החדש של חנוך לוין, המועלה בימים אלה על במת התיאטרון הקאמרי בבימויו של המחבר, אינה כזאת; דומה, שאין כמוה הצגה המעבירה אותנו בצורה מוחלט וחד־משמעי לעולם אחר. עולם מופשט ומנוכר בכל מציאות מוגדרת להשכחת צרותינו המוגדרות המוכרות מאד. לכן „נעורי ורדה'לה" מזכירים לנו פתאום, שמלבד המלחמה, ביטול הסובסידיות ועליית המחירים, יש לנו עוד אי־אלו בעיות עם עצמנו. לאמור, איש איש ובעיותיו ואיש איש כלפי עולתו.

מחזהו של חנוך לוין אינו אף „בידורי" במובן המקובל של המילה: אין בו אליטות ולא אין (אם להתעלם מכמיותיו העלובים של המורה לצרפתית „לפתות" פעם אחר פעם את המטפלת, אשת הנהג האם אהובה של ורדה'לה). „נעורי ורדה'לה" אינם גם טרגדיה ואף לא דרמה במובן המקובל של המלה. עם התהלה, קלימקס איפה שהוא באמצע ההצגה, והסוף, כאשר כל הסבך הדרמטי מוצא את סיומו בדרך לכשהו. זהו, אם תרצה, קומדיה שאפשר לצחוק בה לבדאה עגבת־נפש, השפלה ויאוש.

צחוק מלווה את ההצגה הזאת לאורך כל מערכותיה. זהו צחוק בהחבכה הביזוד של חנוך לוין שההצנין והתפבק כאן „המפע" ד„יעקובי ולידנטל".

על רקע פאסטוראלי כמעט — וילונות ארוכים, שקופים, בגווני פאסטל ורוד ותכלת (פרי היכבנה השראתה של אודרי ברגנר) ולצלילי מוסיקה בהתקתקת (אלכס כגן) — משמיעים גיבורי ההצגה את הרפליקות שלהם, ולרוב במוך נבוך וחד־גוני, אשר לעתים גובל עם מונוטוניות. זכות ישיבה מקנה הבמאי לנשים שבין גיבורי ההצגה — שימו לב: הגברים עומדים לאורך ההצגה כולה!

השפלה, שנאה וייאוש

הצליליה כמעט כאינה קיימת ב„נעורי ורדה'לה". במערכה הראשונה הכל מביעים את אהבתם לורדה'לה (דנית פורת). „נערה צעירה ויפה שבאה מבית עשיר והכוב" ו„אינה יודעת מה רוצים ממנה". האם (מרים גבריאלי), שאת רוב זמנה מבלה על מיטתה בקבלת עניית לבריאהן. יותר בבנין: בדהייתן. אשה בלי אשליות כלפיהן בהתום כלפיהן. האב (יהודה פוקס) דמות חיוורת ומהודה כל אופי. „ראיתי אור ונכנסתי" — מצטדק בפני אשתו בכל פעם שמזדמן לו היפגש בקירבתה. המטריצה הגדולה ביותר של ורדה'לה היא האומנת שלה (יהודית חרישאי), „נבדהתי התפאורהי על חיים של אחרים", היא אומרת וניצבת לצדה של ורדה'לה. גדולה אפורה ואימתנית. עבאותה של האומנת כותנות בעיקר נגד המורה לצרפתית (שבטאן בר), דמות עלובה ומגוחכה, שפגע בוחש הגעיות שלה (אם כזה מצוי בה). היא בזה גם לשאר הגברים הסובבים את בת טיפוחיה הרכה; את ההטוח הצלוב של ורדה'לה (יצחק חזקיה), היא אינה אפילו מתעבת. הוא, פשוט לא קיים בשבילה. כבר שהוא אינו קיים בשביל ורדה'לה עצמה. אמו של ה„אהוב" (אסתר גרינברג), הורדה בו בלי פדרות. בגבה „לסדר את החיים" לבנה. „תני לי עצמאות רי", מתחנן גבר מדוכא ואומלל, והאם משיבה בגרונה: „כמר אמות"! וכדי שלא יהיו ספקות מוסיפה: „שנינו יודעים מי אתה ומה אתה".

אסתר גרינברג ומרים גבריאלי

מלבד המטפלת יש עוד שלושה מערותים בביתה העשיר של גיבורת המחזה: המבשל (אלברט כהן), הגנן (יוסי גרבר) והנהג (יוסף כרמן). לשלישיה הזאת תפקיד המחבר תפקיד מרכזי במחזה. הם, למעשה, מבטאים את חלק הארי של המטען הרעיוני הפילוסופי של המחזה. דבריהם — אמיתות קשות ומרות על עולמנו, בו כולם נחלקים למטפלים ולמוטפלים. כאשר — כתמיד אצל חנוך לוין — המטפלים הם לרוב הגברים...

מקרה יוצא דופן היא אשת הנהג (הלן קופילוביץ'), אשר רוב שהותה על הבמה היא שורעה מתחת למיטתה של בעלת הבית, האם.

השפלה, שנאה וייאוש. זהו ה־דה המצגת לפני המחזה חן. יופי בעורים המצלתה היא ורדה'לה. אולם במערכה הראשונה היא אינה מגיבה לגילויי האהבה וההערצה של כל הסובבים אותה, ואילו במערכה השניה עולה אותה המדבר לערווייך „ללמוד שפות", בבגוד הדירה. המטפלת, האהוב וכל שאר פרסוניה נשארים בודדים וידועים עם שוב עם היצלמותה בלי כל תקוה. באולם הזה ההמה מהאפל של שדה־התעופה.

*

ועל אף כל זאת אין יוצאים מהצגתו החדשה של חנוך לוין מדוכאים. זהו מאפשר לנו ליהנות מכנה. מזכות הלשון שלה ומההומור המיוחד בכינה. בלי שאנו חייבים להזדהות עם הגיבורים.

המרכז לטלויזיה לימודית

מפנה את תשומת לבכם לתוכניות שתשודרנה בשבוע

כ"ה בשבט — ל' בשבט 17.2.74—22.2.74

דעתי־דעתך — עשה לך מנהיג
דיון במהותו של מנהיג. תוכנית לתלמידי י'—י"ב.
יום א', 17.2.74, שעה: 16.30
שידור חוזר: יום ו' 22.2.74 בשעות: 10.40 ו־12.30.

אתגר — „הפסקות אש ושביתות נשק"
הפעם מתחרים בתי הספר: תיכון עירוני ד וביה"ס התיכון העירוני בג', מנחה: אורי זוהר. חבר השופטים: ח"כ מאיר פעיל, מרדכי הרלב
יום ב' 18.2.74 שעה: 16.40

מה יש בעולם — ציור
יום ד' 20.2.74 שעה: 16.13

משפחה משחקת — משחקי משפחה
משפחת קוסטר מלמדת משחקים לכל המשפחה
יום ד' 20.2.74 שעה: 16.55

הפינה הטכנולוגית — עיבוד פלסטי
לתלמידי בתי"ס מקצועיים.
יום ד' 20.2.74 שעה: 17.05

הירדן
תוכנית עם גיל אלדמע ועזריה אלון, על נהר הירדן בתמונה ושיר.
יום ה' 21.2.74 שעה: 16.30

טלנוער
מגזין קבוע לבני הנעורים. משודר כל יום חמישי בשעה חמש. לתלמידי תיכון.
יום ה', 21.2.74 שעה: 17.00

„צלילים משלימים"
תוכנית מוסיקלית על מוצרט עם המלחין והמנצח נועם שריף.
יום ו' 22.2.74 שעה: 14.43

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/172
מעון יום ע"ש מאירהוף בנס ציונה

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מעון יום ע"ש מאירהוף בנס ציונה.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־375 מטר מרובע.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 17.2.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 350 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 25.2.1974. הפגישה ליד משרד מהנדס המועצה נס ציונה בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצוינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 13.3.1974 שעה 12.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אישור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר הוצאתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

המחלקה להתיישבות חקלאית

מחוז ... — חבל הגליל

מכרזי מחוז ...

1. מכרז מס' 148 — ...
2. מכרז מס' 149 — ...

הנהלת הסוכנות היהודית לישראל (להלן „הסוכנות") מזמינה בזה הצעות לעבודות:
1. הנחת רשת השקאה מפלדה ופוליאתילן ל־80 דונם ... בהסתק חוקוק.
2. הנחת רשת השקאה מפלדה ופוליאתילן ל־160 דונם ... במושב ...
ההנחה תעשה בהתאם לתנאי המכרז, ... המכרז ... (להלן החומר הקשור למכרז). את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במשרדי ... החל מיום שישי 15 בפברואר 1974 תמורת תשלום בסך 20 ל"י לכל מכרז.

סיור לסוכה בבקום העבודה יתקיים ביום חמישי 21 בפברואר 1974, ... בשעה 09.00.

את ההצעות יש להגיש עד יום שני 25 בפברואר 1974 שעה 14.00 ... הצעות שתגענה לאחר המועד הנ"ל לא תלקחנה בחשבון.

אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
קרן הגימלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ

ניתנת בזה הודעה, כי

האסיפה הכללית השנתית

של החברה, תתקיים ביום השלישי, ד' באדר תשל"ד, 26 בפברואר 1974, במשרד הרישום של החברה, תל־אביב, רח' באר"י 14, בשעה 9.00 בבוקר.

על סדר היום:
1. דו"ח ההנהלה ואישור המאזן ליום 31.12.73
2. בחירת רואה חשבון מוסמך וועדת ביקורת.

בשם ההנהלה י. גדיר — המזכיר

כ' בשבט תשל"ד 12 בפברואר 1974

הזמנת נושים

בעניין עזבון פבי' זוסמן ז"ל תיק עזבונות 1270/73 של בית המשפט המחוזי בחיפה ובהתאם לסעיף 99 לחוק הירושה תשכ"ה הננו מזמינים בזה את נושי המנוח להודיע לנו בכתב על תביעותיהם תוך שלושה חדשים מהיום.

שאול אלגור — קרול גרינדאה
מנהלי עזבון
משרד המבחן הקריה תל־אביב

רפי כהן — מזכיר מועצת פועלי אשדוד בפעם השלישית

מאת סופר „דבר" בדרום

מליאת מועצת פועלי אשדוד בחרה אתמול ברפי כהן לתקופת כהונה שלישית כמזכיר המועצה. הוא נבחר בקולות 13 חברי המערך ונציג השובד הדתי. 6 נציגי הליכוד נמנעו, אך הצביעו נגד בחירות 11 חברי המזכירות.

יו"ר הפועל המזרחי י. פרץ, שהיה המועמד השני ברשימת המערך למועצה, לא נבחר לאחר שהוסכם בהסכם הקואליציוני במפלגת המערכת. את ברכת הליכוד הפועל הביא פ. כבל.

יוסף מלמד — ראש מועצת ראש־העין

יוסף מלמד, איש רשימת החזית הדתית התורתית, נבחר אתמול לראש מועצת ראש העין. בישיבת המועצה 10 מבין 11 חברי המועצה ונעדר ממנה רק נציגה של אחת מבתי הרשימות המקומית, שלום מנצורה.

מלבד נבחר פה אחד על ידי השעה קולות המוכחים, ורק הוא עצמו נמנע מהצבעה. מלמד עומד בראש קואליציה המורכבת מ־10 חברי המועצה שנכחו בישיבה, כי דלקמן: החזית דתית תורתית (3), מפד"ל (2), רשימה מקומית ביש (2), מערך (1), ליכוד (1), השומר הדתי (1), (ד)

אוניברסיטת הנגב

הודעה לסטודנטים המגוייסים

להלן החלטות בנוגע לסטודנטים המגוייסים: [illegible]

1. דיון שנה אקדמית
א. הפקולטה למדעי הרוח והחברה:

סמסטר א'	1.3.74 — 23.12.73	סמסטר א'	4.4.74—23.12.73
סמסטר ב'	15.5.74 — 17.3.74	סמסטר ב'	12.7.74— 14.4.74
סמסטר ג'	12.7.74 — 13.5.74	סמסטר קיץ	13.9.74— 21.7.74
סמסטר קיץ	13.9.74 — 21.7.74		

[illegible]

ב. הפקולטות למדעי הטבע ולמדעי הטכנולוגיה:

סמסטר א'	4.4.74—23.12.73	סמסטר א'	14.6.74—17.3.74
סמסטר ב'	2.8.74—14.4.74	סמסטר ב'	13.9.74—23.6.74
סמסטר קיץ	ביטול		

[illegible]

2. [illegible]

א. [illegible]

ב. [illegible]

לכל מגוייסי — [illegible]

אוניברסיטת הנגב

באר־שבע

מודיעה על פתיחת הרשמה של מועמדים חדשים לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)

לחוגים / מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (במסגרת האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, [illegible] היסטוריה של עם ישראל, [illegible] גיאוגרפיה, [illegible] פילוסופיה, [illegible] כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, כימיה, [illegible] פיסיקה [illegible]

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (במלורגיה).

ההרשמה תיפתח ביום ו' — כ"ג שבט תשל"ד — 15.2.74.

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, מיקוד 84120.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
מכון טכנולוגי לישראל — המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על פתיחת ההרשמה למועד האביב לכתות הרגילות ולכתות לנשים

א] למסלול יום במגמות ההנדסאים
[illegible]

ב] למסלול יום במגמות הטכנאים
[illegible]

ג] למסלול הערב
[illegible]

פרטים:
א. תנאי קבלה
1. [illegible]
2. [illegible]
ב. מענקים והלוואות
1. [illegible] 2,000 ל"י [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
4. [illegible]
ג. פרטים נוספים
ניתן לקבל בכתב או בע"פ במזכירות [illegible] ת.ד. 4459 [illegible]
• ההרשמה — כל יום בשעות 09.00—14.00.
בימים א' ב' 09.00—18.00.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי דתי למורים ולגננות כפר הנוער הדתי

למסיימי כיתות י"ב נפתחה ההרשמה

למסלולים הבאים:

א. גננות
ב. מחנכות לגיל הרך (גן ילדים וכיתות א'—ב').
ג. מורים כוללים לכיתות ג'—ו' — במסלול התמחות: טבע וחקלאות, חינוך מיוחד
ד. מורים לחטיבת הביניים: לטבע וחקלאות, חינוך מיוחד

[illegible]

[illegible] 04—952022 [illegible]

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממלכתי למורים וגננות ב"אוהלו"

על חוף הכנרת

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

תלמידה ותלמיד,
[illegible]

לגומרי י"ב כתות: 1. תתקבל לכתת מורים. 2. תתקבל לכתת גננות. 3. [illegible]

לגומרי י"א כתות: 1. [illegible] 2. [illegible]

[illegible]

בבקר פרטים נא לפנות ל"אוהלו" [illegible] 067—50330 [illegible]

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש למורים העברי הממלכתי ע"ש דוד ילין

בית־הכרם, ירושלים

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מגמות הלימוד:
1) מחנכות לגיל הרך
2) גננות
3) מחנכים לביה"ס היסודי
4) מחנכים לחטיבת הביניים
5) מורים לאומנויות טכניות (מלאכה)

התמחויות לבחירה:
— מתמטיקה
— אנגלית
— מדעי הטבע
— מקצועות הומניסטיים
— ספרות ילדים וניהול ספריה
— חינוך מיוחד
— חינוך מבוגרים

קורסים:
1. מכון החינוך ריפוי ע"ש רחל שזר [illegible]
2. מכינה להלדיבים עולים.

[illegible] ירושלים, ת.ד. 3578, [illegible] טלפון 523151/2.

ביה"ס להנדסאים

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית — משרד העבודה
הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הסניף להתישבות במדרש רופין

מודיע

הלמודים בסניף ייפתחו לאור אשור ברית התנועה הקבוצית ביום 17.3.74.

1) ביום ד' 27.2.74 בשעה 09.30 בבוקר התקיים הפגישה לתלמידים החדשים [illegible]
2) ביום ד' 27.2.74 בשעה 11.00 לפנה"צ תתקיים הפגישה למחזור ההנדסאים [illegible]
3) ביום ה' 28.2.74 בשעה 09.30 בבוקר התקיים הפגישה למחזור הנדסאים [illegible]
[illegible]

אנו נתגבר!

נציבות שירות המדינה מודיעה

על ההרשמה למכרז קבוצי (מק/1/74)

להכשרת מדריכים מחוזיים

(ארציים, בכל הארץ)

בשירות ההדרכה והמקצוע במשרד החקלאות

[illegible]

היום האחרון להגשת בקשות הוא: י"א באדר תשל"ד (5.3.74).

משרד הבריאות

קורס לאחיות מעשיות

ייפתח בחודש מרץ 1974 בביה"ח הממשלתי נהריה.

• משך הקורס: 18 חדש.
מתקבלים בעלי השכלה של 8 שנות לימוד [illegible]
בנות: מגיל 17 שנה ומעלה.
בנים: לאחר שירותם הצבאי.

בדבר הרשמה נא לפנות למנהלת ביה"ס לאחיות ליד ביה"ח הממשלתי נהריה, או לטלפון 04-922101.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מחלקת מינהל תלמידים
המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75

יתחיל ביום א', כ"ה בשבט תשל"ד (17.2.74) ויסתיים ביום ו', ז' בניסן תשל"ד (29.3.74).

התקבלות בעיקר לפקולטות / בתי־ספר:

מדעי הרוח	רפואה
חינוך	רפואת שיניים
הכשרת מורים	רוקחות
(תעודת הוראה)	מתימטיקה ומדעי־הטבע
מדעי החברה	מדע שימושי וטכנולוגיה
עבודה סוציאלית	הוראת המדעים
הכשרת מנהלים	חקלאות
למרכזים קהילתיים	מדעי התזונה והבית
משפטים	ספרנות
קרימינולוגיה	

בעל תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנה אישית או בכתב ל"אקדמון", ת.ד. 41, גבעת רם, ירושלים, יקבל את "המדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת 5 ל"י (ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא יישלח המדריך). חיילים בשירות חובה יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בעל תעודת בגרות שאיננה ישראלית ושטרם למד במוסד להשכלה גבוהה בארץ, יפנה למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים 95621.

תלמיד האוניברסיטה העברית המבקש להוסיף / להחליף החוג לימודים — יקבל טפסים במזכירות הפקולטה או במשרד לקבלת תלמידים.

מועדי הרישום שלעיל חלים על כל המועמדים לשנה א'.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה על שינויים בלוח שנת הלימודים

הסמסטר השני ייפתח ביום 17.3.74 (ולא ב־24.2.74). [illegible] 15.3.74 [illegible]

סמסטר ב':
כ"ג באדר — י"ח באייר, 12.3 — 10.5.
סמסטר ג':
כ"ז באייר — י"ד בתמוז, 19.5 — 5.7.
סמסטר קיץ:
כ"ד בתמוז — י"ב באלול, 14.7 — 30.8.

האוניברסיטה מצפה לשובם בשלום של כל מגוייסיה.

מלווה מצפון

רכוש מלווה מלחמה מרצון

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

ההרשמה לשנה"ל תשל"ה (1974/75) החל ביום א' — כ"ג באדר תשל"ד (17.2.74) ותסתיים ביום א' — ח' בניסן תשל"ד (31.3.74).

לימודי תואר ראשון (ב"א) בחוגים:
במדעי הרוח.
בבית הספר לחינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים בביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים").
במדעי החברה.
בבית הספר לעבודה סוציאלית.
במכללת עמק יזרעאל "אהל שרה".

לימודי תואר שני (מ"א) בחוגים:
מקרא, ספרות עברית, היסטוריה של עם ישראל, הלדות הציביליזציות הימיה, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, חינוך — המסלול לייעוץ וחינוך מיוחד, המסלול להכוון דרכי הוראה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, מדע המדינה, פסיכולוגיה, בית הספר לעבודה סוציאלית.

וללימודי תעודה
ספרנות.
מינהל במלונאות.

מדריך לנרשמים וטפסי הרשמה ניתן לקבל החל מיום א', י"ח בשבט תשל"ד (10.2.74).

קרן שרת לאמנים צעירים
מפעל המילגות של
קרן התרבות אמריקה־ישראל

מילגות ללימודים בחו"ל לשנת 1974/75 לצעירים

[illegible]

פרטים והרשמה במשרדי הקרן, אלנבי 23, ת"א. המועד האחרון להרשמה — 10 במרץ 1974. לא תתקבלנה בקשות לאחר מכן.

אלוני־יצחק,

כפר הנוער [illegible]
[illegible]
ד"נ כרכור 37810

לכל מכותבינו,
שלום וברכה, הננו להודיעכם, כי החל מיום ג', 19.2.74 יוצבו אצלנו מספרי טלפון חדשים במקום אלה שהיו עד כה:

משרדי הכפר
הנהלה — מ־08.00 עד 13.00 — 89080
מרפאת הכפר
האחות נמצאת במרפאה בין: 10.00—08.00 ו־16.00—18.00 —
משרד הכפר — מזכירות ההנהלה
מ־08.00 עד 16.00 — 89081/2
משרד הכפר — מנהל הכפר
בשעות בלתי־קבועות לפנה"צ — 89082
מרכז ציבורי בחדר האוכל
מ־14.00 עד 21.00 — 89100

בברכה,
הנהלת הכפר
12.2.74

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר בטלוויזיה

יום ששי

* 15.00 — "משפחה פרטרידג'" — צפייה לשנה".
* 15.25 — "קריאת שבת".
* 21.10 — "טוב לגדול" — כשתתפים: שרה גולן, צירית דותן, צופי שבים, גיורא בין, שמואל קראוס, אלי כגן, שלמה ארצי והוה אלברשטיין. כנחת: דן אלמגור.
* 22.15 — "דרמה" — "מלון באמסטרדם". מאת ג'ון אוסבורן. שנים אנשים כוצאים מקלט בבלון באמסטרדם לאשר הם נמלטים מ־... את היהם. עם פול סקופילד, ג'יל בנט, מייקל קרים, איזבל דין, טוני אגנה, דיוויד ברק ובילאן פרסל.

יום שבת

* 10.00 — "בידור לילדים".
* 10.30 — "סרט קולנוע" — מסוף על הטורה. סרט בריטי עם בר ריי, קנת קוסר וברואו מייסן.

* 12.00 — "העדה" — "חולי מים ואנשים". סרט בקומנטרי המתאר את סבבת נופם של החולים. אורחותיהם והתנהגותם.
* 20.00 — "חמבדיל" — "בנה ארץ ישראל נקנית ד' בשיר ובסיפור, מגיש שמואל אבידור".
* 21.00 — "אירונסייד".
* 22.00 — "מבט ספורט".
* 22.50 — "בידור הו"ל" — עם דספי ספרינגפילד.

ברדיו

ששי

* 17.05 — "אחרי קרב" — סדרת תכניות על מלחמת יום הכיפורים מנקודת מבטם של לוחמים (ב).
* 21.05 — "קונצרט לילה שבת" — (סטראו) — בצריכת אלכסנדרה מלמד, עם התזמורת הפילהרמונית הישראלית בניצוח של מהפה צפצף, בתכנית: "תהילים" סולו מלכסבניה מס. 1 מאת פ. בך היום: קונצ'רטו בה־מינור לכינור ותזמורת אופוס 64 מאת מנדלסון (סולן: יצחק פרלמן); סימפוניה מס. 1 בדו־מינור אופוס 67 מאת ברהמס (הקלטה של רדיו בלגיה) (א).

שבת

* 13.05 — "שאהות אישיות" — יעקב אגמון עם דייוויד אוסטרך לניצגנו. כנחלת המכון לקידום נוער שוחר מדע ואמנות (צ).
* 18.05 — "נסיון אישי" — בית נתן בראייה את מאייל אבנר דוד, שבמלחמת יום הכיפורים השתתף בקרבות רמת הגולן (צ).

קולנוע

ירושלים:

* "שמש בבוקר" (רון) — המלו: גם הראשונית הנצחית, התהודה שוב ושוב — להנאת הכל. הוליבוד פאר — קטנתם — ... הלך, מלכני כל בגים (1). התאורה דראמה אישית על רקע (ריאקציבר לא מסם) של מלחמת האזרחים, המבוססת על ספרה רב־המכר של בארגארט מיטשל.
* "מכבודת ההופעה" (אוריון) — סרט־ריגול מתוחכם ומרתק, בן מצלה גיו ימטת הרים חזקים של הצינות המטורפכת של מימי "הנק מבאלטה" ג'ינג'ן כאן לסמוח אפילו שסחות מסריטה. הסרט בהנה באמת, להבדיל מסרטי־ריגול שגריים המקובלים כיום.
* "הליצנים" (כבדר) — מבט הנוסטאלגי של פדריקו פליני על הקרקס של אתמול. פליני, שגדל על רזה הקרקס, רודף כאן אחרי המרכיב החשוב ביותר של הקרקס. הנקיה נעלם היום, מה קרה לליצנים הגדולים? היכן הם? היכן המשיכים? כמו אצל צ'אפלין, זה עצוב מאד־מאד. אולם שלא כמו אצל צ'אפלין, הליצן הוא "בחוץ", הוא אינו מייצג אותה המוסה.

תל־אביב:

* "מקורפיה" (אופיר) — ברוח צלני עצים. על פי המסורת המר בה של שחקנים טובים בסרט בהם חלקלק ואפילו מפתיע, הבעיה היא כי ברוח זה מפולא ברעיונות סוציאר־פסיכולוגים ופוליטיים כי יאה יותר לדיפה. מכאן — ההשמטות לרחוב ופשטנות משותפת וילדותית. בסך הכל, מאחורי המסווה הזיק — נסיון להתבונת גייסם בנוגד לתוך מסגרת מציאותית יותר.
* "קם באלדי" (דקל) — פאודיה מוסיקלית, כמעט עממית, על המסורת של המערב הפרוע — ללא צל של מאטירה. סרט יוצא דופן, שגם אם אינו חשוב ביותר אי מרתק ביותר. הוא בלי כפש קורידו משוה ומהנה.
* "איזה סין עמודת" (פאר) — קומדיה דראמטית ארוטית ודרתקת על נויגולי יחסי משפחה באיטליה, כשבמרכזה "מסריטים" עם בצ'י משפחה כפריה בין מסורת הרוצה להוליך בעלת־בית לבין יהר אינטליגנטי בן 14 קצת יותר מדי. "דיונו" דיאמור קצת פחות מדי הצפקה רצינית יהר עם זאת — סרט שלא היה מיותר צדיו.
* "צ'ארלי ואריק" (אלנבי) — סרט־פרוח מצויר. הנשאר ב־... "צידת־מופת מגוב כ" — על רקע של פורים וגן רנגל הקהפליפונים והבירות הרהיים, אך בבירה שהוכרים הר הכוכבים הולהן לא "יצחק בסגנה, שהוא בימורו קר. ..."
* "ראש" (הבלת) — כאגבו של אדם מטמע של ימו גבד בפלגה צחיה. סרט ב־... עם ההלכות־מחשבה תשובות והצר רות, מבצע היטב באמצעים צנועים. מלבד היותו סרט מרתק ויהדי ומהנה, זהו גם רזקה בהלם — לילוב בדיר.
* "קיד בדר" (פרין) — התפילה היא שרצתה את אגדת המערב הפרוע — ובכך הסרט הזה משכנע מאוד. הוא לגשי והבדר המרא במצגע באווירה מובנת ללב, וסדר הגזון, ובמלה הלכה — לא כלובך בבובה, אבל ראוי להלות.
* "מאהבים" (אורנן) — סרט הראשון המעלה את בעיות הכולים באה"ב בצורה נאה, כל ביקה, אינטגראליה, מבכוכת — כפי שהיה רוצה בכך דיר קיגנ הר באת. סרט שאיל בו "שבאלך" ... הדור טוב ורצם טסה הטרופמן הר קושי — סרט כעזהן. המובית לך כי הנקשים הם בהי אפריקה לא מנות בהלבנים.

חיפה:

* "התהילה" (רון) — חלום אפריקאי גדול בבגדים מרופטים של אורים בביוב. יהכ ... מפשבי בדי. מבלי בדי, בפוכה לדי, ... זאת, סרט בעל־אודירה ... ורכזהא ... והבצייון במפשק צייר של זה הגיבורים — ... האקנאן ואר פאציני.

הבבהר: בבתה ערדיי מבכר הקונגים וההאבדין הבכרים.

סבב ספורט

נתניה — בעמדת זינוק אל המקום הראשון בטבלה

שתי המוליכות בראש הר מבלה, מכבי ת"א והפבבר בתניה, יזהר מהר מיתרון של ביתיות, אלא שיתפחת על גבי הגייר, שעשויה בת־ביה לחבריק מכבר תקולת רבה יותר.

נתניה, הבכבות מכטר אחר בלבד אחר מכבי ת"א, תארח את מכבי חיפה, המבוקסת במקום הי"15: מכבי ת"א התהודד באיבירין "בלימפילד" נגד בית"ר ת"א. לפיכך, אם נתקה בחשבון כל הדברי ים הוקיות מכלו ו־ביתר ת"א בירדגת בחלק המליון של המבלה. אם לא נשכח את העצר האיכותי הבולט שבין נתניה למכבי חיפה — נראה שנתניה צפויה בכור לפקוד לצבמה הצר עדת בראש. והדהא בבהייר הר־ ...13.

ומן הצבורה אל התחתית. הפרעל ירושלים תצבה. זו השבת השבה בריסיפה בבלכנו על באר בק קובע (בבירות הגבג) על ארבע נקודות. גדול החישב (או הבסיון) הירושלמי בל הפרעל בארשבע. צפוי לחולל הבדורה בחלק התחתון של הטבלה, אם כי להשלבה הבבלה ביאדן לזה גם להוצאת המכבש בין הפועל היא להפועל הדרה.

ההתחזית: נבחון הפועל ת"א. בה להבניע קבוצה יריבה ואיגן בציות בבטעם כבביע רצון. עם זאת נראה שיפור הדבר הפסם, משום שהיא משחקת בביתה וכשל שהיא אינה יבולה לסיים את כל בבשחקיה עד אחרית הימים בתיקו.

התחזית: נצחון ליפו.

בית"ר ירושלים — מכבי פ"ת

פ"ת יכולה ביום טוב לפטגת צרות לכל קבוצה ולפיכך לא היינו מציעים לבית"ר להלוך בה. עם זאת "אפרוחיו" ירושלים ההתגברו מעט ועלו על דרך צבירת הנקודות, ולאחר שיהר נקודות חוץ הוד שביפיים הם מתכנבים ללקט שתיים נוספות — הפעם במשחק אחד.

התחזית: נצחון לבית"ר.

ליגה א'

מחוז הצפון: הפועל הרצליה — הפועל בגליל־העבק; שמשון ת"א — הפועל נהריה; הפועל רמת־גן — בני־יהודה; בית"ר נתניה — הפועל צפת; הפועל נחלאל — הפועל קריית־שמונה; הפועל נתניה — הפועל כבריה; הפועל טירה־הכרמל — הפועל קרית־אתא; הפועל עכו — מכבי הרצליה.

מחוז הדרום: בני־ציונה — הפועל אשדוד; הפועל לוד — הפועל ברבוריך; הפועל יהוד — הפועל דימונה; מכבי חולון — הפועל בית־שמש; הפועל רמלה — בית"ר רמלה; הפועל ביבלים — הפועל חולון; הפועל באר־יעקב — מכבי רבת־עמידר; מכבי שעריים — הפועל ראשון לציון.

הפועל ת"א — הפועל חדרה

ת"א חזרה כעודה מן הבשבע הגדולי בירושלים כשבאכזהה נקודה חשובה, אף כי גם יריבה היה בהחזת צבירי נקודות הסטאטיסטיקה לא בנתגה. ת"א בראבינה שמה תיתכן לה ההזדמנות "לשמור את הירה" ולצלוה. כי הוה על דרך הבצחונות. שכן גם הדרה בקידה את התל־אביבים בדרום ולמרות שהבאהים כבויים בכבבר, אין שום סיבה בפועלם בתמבע כהעבר הארי גיים לנצח קבוצה אפורה כמו זו בן הטורכת.

התחזית: נבחון להפועל ת"א.

הפועל באר־שבע — הפועל ירושלים

שתי הקבוצות היו בדגיפות, בודאי, שלא השוה מכוק להתר־עניות בכל הקשור בבאבקר הר התחית הזיכא, אלא שכבוכבות קשה באוד להתעלם הגו מדברות בצר צבמן. לפיכך נוהר לקבוצות רק לבהות, הפקיע הבאבבים הזיפה ולהתפלל לנצחון. כאחר שאיננו יכולים להבציע לפהיון גם יהר את שתי הנקודות. נראה שהלוקהן לא תצבה צייל לצום צד.

התחזית: תיקו.

הפועל כפר־סבא — בני־יהודה

כפ"ס חייבת לגצח על מנת לחר הר לתמבה הצבות ואילו בניר יהודה, המלקטת בנבצה נקודה אחר נקודה, כואפת להתמידי ב־מכודה הזיבים. לכפ"ס זכויות סרים כהבנחון הביתי הגדול של הפועל היפה (0:4) והיא מתייסת להפסדה האחרון (1:0 מול הפועל פ"ת) כאל תקר בלתי־צפוי. כבר דה נוספה — יודעים הכפר־סבאים — תרחוק אותם במעט סופית בתחתון לאליפות. מי תנצח? כפ"ס כדמבות לנצחון, אולם לא נהפלא אם המשחק יסתיים בתיקו.

התחזית: נצחון לכפ"ס.

הפועל חיפה — הפועל פ"ת

חיפה, שאיבה מתרגשת בהפסדים (ראה נצחהה בשבת החולפת על הדרה לאחר תבוסתה לכפ"ס), מקווה להמשיך ולפעול בקו יציב, בלי תנודות ברמתה ובהישגיה בשבת לשבת. לצורך כך יהיה עליה להבציע כושר טוב בביתה בלל המבה־דתקואות, שמכטרו בצר הין בשבת שעברה ולא ניצחו בה 4 מחזורים.

התחזית: תיקו.

מכבי ת"א — בית"ר ת"א

3 מחזורים רצופים ללא נצחון (3 תוצאות תיקו) מורים על יריד דה מסויימת ברמתה של מכבי ת"א. לכן, אף כי היא סרם נוצחה העונה, לא היינו סומכים את ידנו עליה בלי פקפוקים בסיימים. גבת, מכבי טובה יותר בביתה, אולם אסור לשכוח שמדובר ב"דרבי" ובקבוצה בית"רית שאפתנית בביותה. לפיכך תיקו (עם כל האכזבה של מכבי) נראה כי כוצא "נבונה" למערכת ההתלבטויות שלנו.

התחזית: תיקו.

מכבי נתניה — מכבי חיפה

נתניה חרק נתניה. כל תוצאה אחרה מלבד נצחון בתניה יהי הכב ב"רעידת אדמה". על כה אבחנו בבססים זאת?? על הבדיות הכבבייתיה, על הפער בבד־קום בטבלה, על ההבדלים ביכר לה... על כל מה שמפריד בין קבוצה צמרת טובה לקבוצה הזה הית.

התחזית: נצחון לנתניה.

מכבי יפו — הכח רמ"ג

שתי הקבוצות היו הנכוות, ב־דאי, בראש, על תיקו ולו רק בשום שהמשחק מתקשה במשוב־...

נצחון ששי לכדורסלנים בארה"ב

נבחרת הכדורסל של ישראל ניצחה אתמול, די בקלב כבדינסר מקרי־גארלנד, את מכללת "דאר לינג" 64:75. לאחר 32:44 במחצית.

היה זה נצחונם השישי של הר ישראלים בסיבך לבגבה בכתקים. בנבחרת הישראלית הורגשה עייפות כה ויתכן קבק הנסיעה מוואשינגטון. המשחקים הבגיע לניו־יורק, שעתיים ומצי לפני פתיחת המשחק.

לנבחרת קלעו: תנאי 23, קוין 20, ספלן 10, פרול 8, זקס 5, וילברטן 4, מוסקוביץ וברודר 2, מוריג 1.

לדאלינגס הרבה לקלוע ביימס 16 וקיבל 15.

מחר ייערך הסיבוב החמישי בגביע האנגלי

קבוצת לידס יונייטד הגרת בחור, בשלב שמינית גמר הגביע האנגלי, בבריסטול עם תשחק נגד קבוצת ליגה המקצוענית מן הליגה השניה.

במשחקים האחרים יתמודדו: ווסט־ברומיץ — ניוקאסל; לוטון — לסטר; ברנלי — אסטון־וילה; סאות'המפטון — ויקס האם; קווינס פארק ריינג'רס; ליברפול — איפסוויץ; נוטינגהאם — פורטסמות'.

כמו כן ייערכו כחר כשחקי השלשה בליגה בהם יתמודדו: ארסנל — ביבוגהאם; דרבי — מנצ'סטר יונייטד; ווסטהאם — אברטון; וולבס — בירמינגהאם; ספלד יונייטד — סטוק.

שביתת פועלי אמסטרדם בחותמת ישראלית

בולים

מאת אריה לינדנבאום

כאשר הצפים אצלנו בול לציון הלהם של בני דנמארק .הצלת ה־יהודים בהלהמה העולם השניה, היה בסברה, כי ביל בזה היה בגיע בו לבני עמים אחרים באירופה ש־נטלו חלק במבצעי הצלה של יהודים.

יחסו של העם ההולנדי ליהודים בתלחמה העולם השניה ועד היום הזה, להבות תבמדה המיוחדת ל־בכיות ישראל, שבא לביטוי בצי־צובה של בלהמת יום הכיפורים. ראוי היה בלי שום ספק לציון בו־יא, כפי לצביית זמנארק, אולם ב־שים מה לא השבו על כך בדואר ישראל ורק בהתערבותו של חה"כ הלל זידל, יו"ר הועד הציבורי ל־הוקרת העם ההולנדי, באות משרד התקשורת לכבד באורע ההולנדי־יהודי בחותמת דואר מיוחדת.

החותמת המיוחדת תוטבע במלאת 33 שנים לשביתת פועלי אמסטרדם נגד גירוש היהודים. בק־רב הבולאים יש עניין מיוחד בחות־מת, שכן היא באה להנציח מאורע בהתרחש בתקופת השואה ודוקומנטציה על תקופה זו היא נושא מבוקש בבולאות. גם הנובבות ש־ההחותמת תוטבע בימים שהם ביש־ראל חפץ להוקיר את העם ההולנ־די, ובהולנד יש הרבה אספני בו־לי ישראל, הן עלובה להתפתחות בת.

חה"כ זידל מסר לי, שבדעת ה־ועד להוקרת העם ההולנדי לקיים לרגל מאורע הטבעת החותמת ה־ישראלית, לציון שביתת פועלי אמסטרדם, טקס מיוחד ב־26 בחוד־דש ב"בית ההלך" בתל־אביב. בר־כה למלכת הולנד תשוגר בבמס־פת זכרון מיוחדת שתוצא לרגל ה־אורע. בזמן הטקס יופתח ב"בית ההלך" סניף דואר מיוחד בו תוטבע החותמת "לכל דורש".

פיקאסו בבול סובייטי

הצייר פבלו פיקאסו, שבת לפני כשנה, תופיע לא מזמן בבול־דיוקן בדואר ברית המועצות. הבול הופיע במסגרת סידרה של בולים עם כבר ציים אורטוקטיביים היסטוריים. כש־אחד מוקדש לפיקאסו (בראה את דיוקן הצייר). ארבעת הבולים האח־רים בסידרה מתארים קתדראות ד־סידות עתיקות.

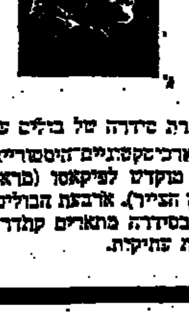

המלכה באיי שלמה

ב־18 בפברואר יופיעו באיי־שלמה ארבעה בולים לכבוד ביקורה של מלכת בריטניה. ארבעת הבולים כוראים את ראש המלכה על רקע מפת האזור. בכולם כתוב הנוסח: "ביקור מלכותי, פברואר 1974".

יום הרפובליקה בגויאנה

"עם אחד, אומה אחת, גורל אחד", ו"כולנו ניטול חלק בקידומה" — משפטים אלה הם מוטו ל־שני בולי גויאנה (דרום אמריקה) שיופיעו לרגל יום הרפובליקה ש־יוחג יום ב־23 בפברואר השנה. בסידרה יהיו ארבעה בולים. ב־שניים מין שדבבה־רוחות עם הכתו־בית הכ"ה, ואילו בשניים אחרים מופיעה דמות אינדיאני כואי ואי. לפי ההסבר שקיבלנו, אין הארבעה צד בססורות הילידים בגויאנה, אלא עבודה אינטגראציה כלאה בכל שטחי החיים בבקום.

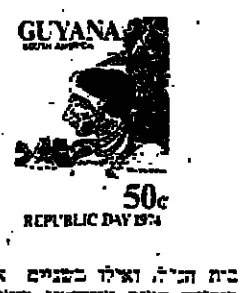

הצדפים של איטוטקי

בבל איירקיק שבאוקיאנוס השקט אין יותר כ־20,000 תושבים, אולם בהום הבולאי נודעו האיים בפר־עילים מאה. באיי קוק מופיעים ב־לים בודפסים בהדיר רב ומצביים בכל העולם. באחרונה יזהר הם ב־הפצת בולים ביוחדים של האי א־טוטקי, אחד בקבוצה האיים שבר הלקם ילדאניים יבחלקם אלגנטים. דאר איירקיק אתראי הפצת הבר לים עלי ובבקביל למולי איטוטקי.

הסדרה האחרונה של איטוטקי היא בת 13 בולים, להוקרה לצד־פים מקומיים, בכל בול בופיע השם "איטוטקי" באותיות גדולות ולידו השם "איירקיק" באותיות קטנות.

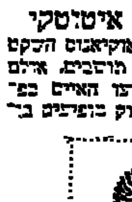

עוד גלויה לחיילי צה"ל

לסוג הגלויות שטופקו לחיילי צה"ל בבלחבת יום כפור ועד עתה, נוספה השבוע גלויה חדשה שהוצ־אה על ידי משרד התקשורת. זר־הי הגלויה הרביעית שבמשרד התקשורת מספק לחיילי צה"ל. לבצבה בארבע הגלויות יש רק שני ציורים שונים, אולם צורות הטקסט שנו־נות בכל אחת מארבע הגלויות. ה־ציורים שבגלויות הם פרי בכחולו של יוסי רשקו.

כספר הגלויות שהוד בשימוש בצה"ל עולה על באתיים. הכוונה לציורים שלנים ושינויי צבע בהופ־עות.

ויקטור קורצ'נוי לחצי־גמר

שחמט

בעריכת אליהו שחף

ויקטור קורצ'נוי עלה לשלב חצי־הגמר של התחרויות לאליפות העולם לאחר שנצחה בשלישית את פקינג באנגלופה ביום רביעי. פטרוסיאן ופורטיש סיימו את ה־קרב הי"11 בתיקו.

פלמה דה־מאיורקה

פתיחת רטי

פטרוסיאן — פורטיש

הקרב השישי

1. פ"ו3 פ"ו3 2. ג4 ו6 3. פ"ג3 בה7 4. רבג ב3 5. ד3 ו6 6. ר"ב2 ה5 7. ס־ס פג6 8. בג3 ס־ס 9. ד3 פה5 10. מד2 ר"4 11. רא3 רה6 12. ב4 פד4 13. חה3 רה6 14. ה3 פב4 15. אב פב6 16. ב5 פהז 17. ר־בז ר־ה3 18. רא8 ר"ו 19. פבה1 מהבב 20. פתאא 8ב21 ... 4: פדז 22. פחה 23. פד5 פה5 24. פד7 ה4 פד7 25. מה1 פה5 26. מהה 27 ... השחור נכנע.

גמביט המלכה

פורטיש — פטרוסיאן

הקרב העשירי

1. ד4 ו5 2. ג4 ה6 3. פג3 ד5 4. פג5 ב6 5. ה3 ס־ס 6. פה2 ג5 7. ס־ס ג6 8. גב4 ב6 9. דג3 ה6 10. ב:ג5 ב:ג5 11. ס־ס ... 12. ר"ג ה2 13. פה5 ר"ב7 14. ב4 צבב 15. ...ה5 16. פב"ד ... 17. ... 18. ר"ה5 ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. צד1 צבח.

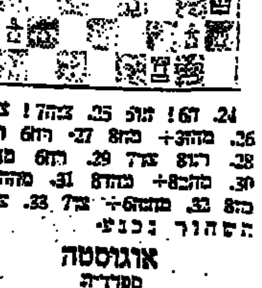

24. ו6 ! ... 25. ... ! ... 26. מהה + ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... השחור נכנע.

אוגוסטה

ספורדית

קורצ'נוי — מקינג

הקרב הי"2

1. ה4 ה5 2. פו3 פג6 3. רב5 א6 4. רא4 פו6 5. ס־ס פ:ה4 6. ד4 ב5 7. רב3 ד5 8. ד:ה5 ...

ס־ס 9. צב1 פה7 10. ג4 5ג 11. 4א ... 12. פג6 ... 13. אב ... 14. ... 15. ... 16. ... 17. ... 18. ... 19. ... 20. ... 21. ... 22. ... 23. ... 24. ... 25. ... 26. ... 27. ... 28. ... 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... השחור נכנע.

קרפוב — פולוגייבסקי

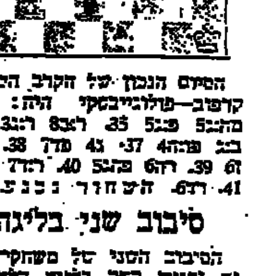

הסיום הנכון של הקרב השמיני קרפוב — פולוגייבסקי היה: 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... השחור נכנע.

סיבוב שני בליגה

הסיבוב השני של משחקי־הליגה יפגיש כאר בליגה הלאומית את הקבוצות האלה: "פועלים" ראשל"צ — אוניברסיטת ת"א; רמת־גן — "הפועל בתים"; "הפועל צמקהפר/נתניה" — "הכר קר" ת"א; ... — "לסקר" חיפה; "הפועל" ירושלים — "מכבי" ... — ... כז הבוגר של ת"א (הקבוצה הראשונה היא המארחת).

"שחמט" מס. 9. הופיע גליון פברואר של "שחמט", הבכיל סי־קור נרחב על הנעשה בארץ ו־בעולם, מדור בעיר מורחב, קר־בות אבניים הצעירים בחו"ל ו־המדורים הרגילים.

רב־האמן ולדימיר ליברזון החל בתפקידו כמאמן בל הבכי־רות הלאומית בשחמט. צוותו כשה צ'רניאק, 12 הגברי הכגל, פרס לליברזון עצמו. נבחרו על־די רשימת הכוסר המאורגנה: קרידמן, בלקין, רדשקוביץ, בלימן, צ'רניאק, קרק, קלירה, לרדכן, פרידמן, כגן, רוס, גלר, לקראת אולימפיאדה בניצה (יוני 1974) יתרכז ליברזון באימון שנת ...

סגבורק נערכה "התחרות ה־אוקראינית בעמידה" (8 סיבובים, שחוזית) שהולידה "הבעייתי": בראון, ביסגאר, דרילך, היינשטיין ובדגס צברו 6.5 נקודות כל אחד.

בסיבוב האחרון נעור קרב "פראי" בין בראון וזוקרמן, שי למהלכי הקרב בראון פרש ר־צויה ובהזוקרמן הורן המדה את מהלכת המות על המלך ה־שחור.

בראון — זוקרמן

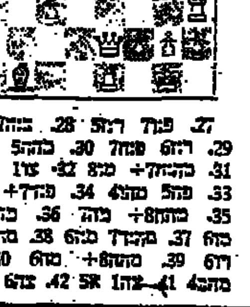

27. פ:ד7 ר:ה7 28. צ:ה6 29. ... 30. ... 31. ... 32. ... 33. ... 34. ... 35. ... 36. ... 37. ... 38. ... 39. ... 40. ... 41. ... 42. ...

שחקני הנבחרת האולימפית ש־יקבעו על־ידי הנהלה האיגוד ל־אחר האליפות הארצית בחודש באדר.

נבחרת מרכז נוער ת"א זכתה באליפות הבוק הארצית לנוער ש־נערכה ב"בית התלמיד" בפתח־תקוה. (הקבוצה המנצחת: עופר קומאי, אריה זיגלמן, אלכם הרט־מן) באליפות היחידים ניצח יהו־דה גרינפלד מפתח־תקוה.

יוגוסלאוויה. "תחרות השחורו־ת" במבר־סאד: ליוין (ברה"מ) 12 מ־15; סמולובייקי (יוג.) 11; צ'ד־קלסיה (רומניה) 10.5, סילא את המיכנה לדבראכן; בוליובציץ' ינובוביץ' (שניהם יוג.) 9.5; אדורייאן 9: לאנגוס 8.5 ועוד.

ארה"ב. האמן גורמן ויינשטיין, בן ה־22, ("הגיל הבודרני": שני בעלי הגיל הממורסמים: קרפוב ומקינג) ניצח בתחרות ציקגו עם 8 מ־11 בהקדימו את סיגורייסון (איסלנד) 7.5; קאראקלאייץ' (יוג.) ויסאריאן (ארה"ב) 7 ועוד. שתי ההפתעות: א) רב־האמן דונקן סאטלס (קנדה) סיים במקום האח־רון עם 1/2 3 נקודות; ב) הר תחרות נערכה בשיטת ליגה — חורג בדיר מ"שיטה" המקור בלת בארה"ב.

43. מה7 ג:ו5 44. ה4 45. ו6 46. כהז5 ... אירגנטינה. דגאבארג האנגנטי הילקו את המקום הראשון של ב־אליפות ארגנטינה שנערכה בסנ־פא, עם 11 מ־15, ויצרם דר־קרב לקביעת התואר. נמדד מהר אירוע של "הגדולים" — גיידורף דאנה.

צ'כוסלובקיה. בתחרות "גביע הטארה" ניצח קאדם (הונגריה) שצבר 9 מ־12. פטיבל (צ'כ.) היה שני עם 8 נקודות.

ו. מירונוב, ברה"מ

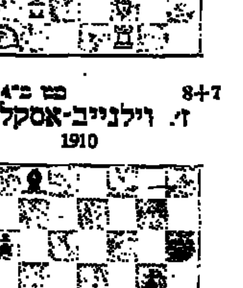

מט ב־4 מסעים 8+7

ז. וילנייב־אסקלפון

1910

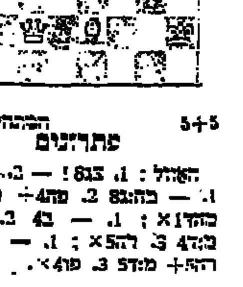

ההסתיר והק 5+5

פתרונים

האוזל: 1. צג8! ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ...

הואזל: 1. ר"ו ! ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ... 10. ... וזוכה.

מוכנוב: 1. פה6!

ליבהדיקן: 1. צ5 פב8 2. צ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. ... 8. ... 9. ...

ציונות אחרי המלחמה

(הבסך מעמ' 13)

בתוכן החינוך, ודבר זה אף הלי בגדולותה של מדינת ישראל.

יש בעיה יהודית כאה. אני שובע זאת מכתנדבים ובאוחרים. הבעיה: חוסר ההודפה בבדינה־ישראל לגבי התפקיד שלה בקליטת אחרים, זבניים, סטודנטים, כתר נדבים וצל־אחת־כמה־וכמה עולים. אנו חייבים לנקוט אבצעים, פצור לות, כדי להגביר את הדעת ה־אורה הישראלי לגבי תפקידו ב־עניין זה. כי אין לי ספק, שזה בשפיע אחורכך איך בעל־הבית היהודי בהפוצה ניגש לבית־הספר שלו, כאשר הוא הדה למקומו; איך הצעיר, שבא הנה לקיץ או בתנדב לחצי שנה, כתייחס ל־המשך החינוך היהודי, ולכירוב, זה בשפיע על כל גישתם לעתיד.

רובינשטיין: אני רואה בבעיין הר חינוך היהודי אולי את הדבר הכרי כזי. אני קושר זאת עם השאלה שהדגנה קודם: קריאה לעליה ו־סיפוק היום יהודים בתפוצה. אם לא יהיה חינוך יהודי — לא יהר יו יהודים; אם לא יהיו יהודים — לא יהיו ציונים; לא יהיו ציונים — לא יהיו עולים. כל ההולך הזה משולב.

עבודה בקהילות. יש דבר כאד מעניין באמריקה. בכפר האנשים המכשירים עצמם לרבנות גדל כי־ום כלפני 20—25 שנה. אבל מס־פר האנשים ההולכים להיות מורים יהודיים הוא הרבה יותר קטן. לי מה? לרב ניתן כעבד חבדתי ככר בד בקהילות. האב רואה בבב אדם בעל מעמד. במורה הוא רואה כלי פה, לא־יוצלח. השאלה היא, כי־צד מהלך לקרב בהום זה.

לדעתי, ניצבים בפנינו שלושה תפקידים בחינוך: א) התפה בקי־רות לכתן עדיפות ראשונה ב־תקציבן החינוך; ב) הצלאת קרנו ובבכדו של המורה היהודי; ג) הי־נוך שיבריש את הרצף ההיסטורי היהודי עם מדינת ישראל בברכה.

יוגוסלאוויה הנבחרת ה־16 במינכן

נבחרת הכדורגל של יוגוסלאוויה היתה שלישום לנבחרת הי־16 ש־תשחק באליפות העולם בכדורגל בגרבוניה.

בכשחק שלישי וקובע ניצחה ה־יוגוסלאבים את נבחרת ספרד ב־סיעור 0:1. את שער הנצחון לד־בות יוגוסלאוויה הבקיע הבבן קאטלינסקי בנגיחה ראש בדקה הי־13.

63,000 צופים בהם יוגוסלאווים וספרדים רבים היו במשחק.

טלוויזיה לימודית

ששי

7.50 מדעים ט' — הוראות; 8.15 השבון ד' — היער בסבר רבת הבעיים; 9.05 גיאוגרפיה ו' — בתולשים; 10.00 ביולוגיה י' — בצרכות תיאום צבים ב'; 10.20 אזרחות ז' — השפיטה; 10.40 אתגר — ההזית היכונים; 11.00 כלטבד; 11.30 הכרת הארץ — ברום הגליל ובהדבר; 12.30 אתגר — תהרות הרכני־סים; 14.00 "פגישה עם נבבי צבר"; 14.20 "דירות אמת" — פרק נוסף בסדרת הכתח בצבר ריה; 14.40 "צללים בבצביניים".

שדורי ישראל

יום ששי, 15.2.74

רשת ב'

00.05 אני הולך ואת שלי. 01.05 עד אור הבוקר. 05.55 מה טובו. 6.05 התעמלות. 06.15 שעון בר־קלי. 06.59 רגע של עברית. 07.00 הבוקר הזה ושעדיין עצובי הבוקר. 07.25 זמר זמר לך. 07.55 אור ירוק. 08.10 בוקר טוב. 08.55 בעקבות התהשות. 09.05 המבחן בוקר .טיב. 10.05 כאן בביית. 11.45 לאן הערב ומוסיקה קלה. 12.05 בבקצב יוצר. 12.30 הזיר. 13.00 בחצי היום. 13.25 שירים כזכלה. 14.10 עד ארבע. 16.05 רגע של עברית. 16.06 כי כפחד כמוסיקה קלאסית. 16.30 אנשים וזכירות. 17.05 אחרי קרב. 18.05 בעיתון החהאהרון של צבר בא נתי. 19.00 עברית לעם. 21.05 תיקים כספרים רשרים. 21.53 בבבי בית קלות. 22.05 קאשאסה קארפוארה ואנחנו. 23.00 הלילה הזה. 23.25 אני עובה לי בגביעה. (כל הידיעות רשימות כל שעה).

רשת א'

00.05 רגע עם שיר. 02.00 הכר בה כרשת ב'. 3.05 עד אור הבוקר. 5.05 תעבורה כרשת ב'. 8.05 ה"מגיש מיטרים — באור: שלום איבנבצית בתחתים, קהנה (זוכה לנגהבסקה — ביטבלו), הירון; הביצירה בבולוויציהר לה הולל ולבולרקטה, אופוס 5 בס' 4 (קביעה הזאוסק עם הבורי רבה צבית אירוגה), עוכאן; שלורטיה בסולידנצו, אופוס 110, לפסנתר, כינור וצ'לו, (סליסיה "בל אר הה"). 9.05 בהקלטת התזמורת הסימפונית ירושלים — רמה הר שיהוד (סנראו) — יוביוני: כבוא ובוצא עם הראגואה ל... ר' להזמורה (סולן: אמנון וכיל, סנצה: יאנוש קאלדין, בארלוזי, "בלזירבתר" בנצה: הרולד ברגב). רצא אחר: בלורה שירים ל־בס־ארן וזהנבורה (בבלזה: והיה ריבוב, בנצה: יוחי אהרונוביץ'), בוסורגסקי: "הברעבים", שיר (סר לן: אלסר ברסקין — בס, בנבה: יורי אהרונוביץ'). אלבן ברג: חביבה שירים בוקלבים (סולנית: עדי עציון — סופראן, בנצה: בגדי וזהן), בהצאדם: סימפוניה בס' 41 (בנצה: אוסו קלמפרר). בורים בלאבר: קונצ'רטו להבר עיית בלרד־כיפה (סולנים: חבורי המוסיקה אריגה, בנבה: סורא ראהלין). 11.00 עברית לעם. 11.15 לבצה תהסרה — לביזנה הבבר נה. 11.35 לקראת שבת — לכר בות הבינבונית. 11.50 שיר ופזמון. 12.05 קוהבים צהרים — ממן נרודה, כרסבנו: קונצ'רטו ל־זה תגבורה בלוקטה, הפיריודה ד' פבבקר, כאהלר: אראגצ' בתוך סימפוניה בס' 10. 13.00 בהבר הזים. 13.25 הכבך קונצרס צהר רים — היידן: קונצ'רטו ל־זבר ביהודה ולהזבורה, הנדל: קונ־צ'רטו־גרוסו בלתרבוכוד. 14.10 וזלידה — כה שלא הספקתם לשבוע, לילדים הגדולים — הר אגדה בבלאת את ההסר. 15.05 "הולה שבבי" — פרשת "מבסר בימן". 16.05 רגע של עברית. 16.06 הבזורה היכוכן. 16.30 הזים בהקליפוזה. 17.05 בוסיקה קלאסית בבקבוק — טאהלבל: קאנון ל־כלירבנה, פרוקופייב: קונצ'רטו כס' 1 לפסנתר ולהזבודה (סולן: ביבדורי בן, בנצה: סר אדריאן בולט), בוצארט: סימפוניה כס' 29 בלה־מאבור, ק. 201 (בנצה: בוויל כדיגר). 18.05 כה נשמרה. 18.30 שבינעון לספרות. 19.05 הר שיר השבוע. 20.05 ניגונים — דפים, הבוהה והירים לשבת. 21.05 "קונצרט לוילישבת" (סטרי או): עם התזבורה הפילהרמונית הישראלית בניצוחו של בהה צבר בון — פ. בריהים: "התהילים", בהיך סימפוניה בס' 1, בנדלסון: קונצ'רטו לכינור ולהזבורה, אופוס 64 (סולן: יצחק פרלמן), ברהמס: סימפוניה בס' 1, אופוס 67. 23.00 הלילה הזה. 23.25 בישירידה — אבות הריגה. (כל הידיעות: רשימות כל שעה).

שבת

רשת א'

00.05 רגע של שיר; 2.00 הכר בה כרשת ב'; 3.05 עד אור הבוקר; 5.05 תעבורה, בקרה ב'; 8.05 עהויה לשבת — הזלוק: סויטה לגבילל (סנצה: כד מאלכולם סארג'נט) — לוקן: קונצ'רטו לשבי הלילים, שני אבובים והלוקשה וזילים, הזבורה אבר תראבר בגצה דייויד בלום), בילינבסקי: כרבוה לביליקטה (הזמורה דאן פרגוצאה סאיארן; 9.05 צלום הבדל; 9.35 השבוע הבעבר; 10.05 יומן הבבורי; 11.05 "המבר צווה — בולה בי־זרי; 12.05 ראיין הזהזה; 13.05 קונצרט ההריבבת (סטראו) — הובל: קונצ'רטו להבובדה ולזהר בורה (סולן: ביזן ויילברזום), סטראבינסקי: "פיזון האביב" (הזמורה קליבלנד בנבזה פייר בולז); 14.05 לאב הלילה — ספור לשבת — האגמלי, הגיל בתק; 15.05 ביזיקה קמרית — בתשבון: רבציונה לבלירקטה, אופוס 131; 16.05 אני הפילהר. 17.05 סוף השבוע — "זהר אור" (הירדן); 18.05 "רביתתי" (סטראו) — דניאל עדני (פסנתר) — פרוקופייב: סונאטה כס. 5, בנדלסון: שירים ללא מילים; 18.40 שירים בילדים; 19.05 יומן הבבוע; 19.50 פרקי היום בהכלך: ירביות. פרקים כ"ה. ל'; 20.05 הבוסיקה השובבה רבת בה; 20.40 גילה ירון (סופראן), פרצי סירמן (הליל), סדיבה בולוזאבנם (פסנתר) — שירים באת באך, בבבין אירביר וצאהרירה; 21.05 המבוררים; 23.00 הלילה הזה; 23.25 אבת סבה. (כל הידיעות רשימות כל שעה).

טלוויזיה כללית

ששי

15.00 — תכניות ילדים — משפחת פרטרידג'; 15.25 — לקראת שבת; 18.00 — חדשות עברית; רבבית; תכנית ערבית — 18.04 — פרש עלילתי בערבית; 19.45 — חדשות; 20.02 — סקירת תכנית; 20.05 — ביד שבת; 20.10 — השבוע יומן אירועים; 21.10 — טוב לגדול; 22.15 — דרמה; 23.35 — פרקים לשבת החדשה.

שבת

10.00 — תכניות ילדים — בידור לילדים; 10.30 — סרט קולנוע; 12.00 — העדה; 18.00 — הדשה עברית וערבית; הכנית ערבית — 18.04 — ד"ש עם שיר; 18.32 — הילדים הכבאות; 19.30 — חדשות; תכנית בעברית; 20.00 — המבדיל; 20.30 — מבט לחדשות; 21.00 — אירונסייד; 22.00 — מבט ספורט; 22.50 — בידור הו"ל; 23.40 — פסוק בדברי הו"ל על עם ישראל הדשות.

המרכז לטלויזיה לימודית

"אתגר"

תחרות בין תלמידי תיכון בנושאי הזמן והשעה

נושא התחרות הפעם:

"הפסקות אש ושביתות נשק"

מועד השידור:

יום ב' 18.2.74 שעה: 16.40

מתחרים: בי"ס תיכון עירוני ד' ובי"ס תיכון עירוני ב', ג'

חבר השופטים: ח"כ מאיר פעיל, מרדכי הרלב

מנחה: אורי זוהר

אתגר למשתתף! אתגר לצופה!

זמני הדלקת הנרות

ערב שבת

ירושלים 4.48, ת"א 5.06, חיפה 4.57

מוצאי שבת

ירושלים 6.02, ת"א 6.04, חיפה 6.02

שבת

רשת א'

00.05 לילה של סובבים; 1.05 — דם, אש וקסיפת עשן — הגבות לבלאה 75 שנה לזכר שלום; 2.05 עד אור הבוקר; 6.05 שעון מוסיקלי; 6.57 אדון עולם; 7.06 זמר זמר לך; 8.10 שירים בבוקר בבוקר; 8.55 נוף הארץ; 9.05 המבחך שירים בבוקר בבוקר; 10.05 קלאסי וקל בכל הבא לגל; 13.05 בימת ד"ר ברים; 13.40 נעימות קלות; 13.50 זכרונות ארץ־ישראל; 14.05 לאן הערב ומוסיקה קלה; 14.30 שירים ושערים; 17.30 כוכב הערב — הוה אלברשטיין; 18.05 שמר דים אני בבשמרת — שירי בבו הזרי; 18.30 במגרש הספורט; 19.00 צבריה לעם; 21.05 כזר זמר; 21.45 כוצאי ספורים; 22.05 ימים הלילות בבבגן; 22.53 בצר בית קלות; 23.00 הלילה הזה; 23.25 הורי בקראב בזיו רדיוכב. (כל הידיעות רשימות כל שעה).

גלי צה"ל

ששי

6.05 — בליי בוקר וד"ש; 6.55 — לסטיים ולספסתות; 7.05 — בלילי בוקר; 8.05 — יומן הר בוקר; 8.20 — ד"ש עם שיר; 10.55 — פינת הסיפור הסקרי הקצר; 11.05 — הבים ועפים רד־דים; 11.55 — בה הוריש; 12.05 — יומן צהריים; 12.30 — חבים ועפים; 13.30 — הנקודה ההודיה; 13.35 — המים לשבים; 13.55 — הודעה לחיילים; 14.05 — קיכה קל; 14.30 — הר והלק; 15.05 — קיכה קל; 15.55 — הנבורת השבוע; 16.05 — מבט הבק; 17.05 — מונסר; 18.05 — יומן בלי־בהה"ל; 18.45 — מבחן שבועי; 19.05 — בסורת מסורת; — יום שיער הקצר; 20.05 — הגבוין בינבה אבן — אבדה ובציאה; 21.05 — אומה עם כל דבר; 22.05 — שבת רצין; 23.05 — על נושא אחד; 23.53 — שלוה הבות; 00.05 — יומן הבוה; 00.30 — ציפורי לילה; 3.05 — מזבבים אל הון הלילה עד שבת 6. (כל שעה: הידיעות כל שעה).

שבת

6.05 — שבת בבוקר — ד"ש; 7.05 — שבת בבוקר; 8.05 — מבוירד; 12.05 — יומן גלי צה"ל מבחן שבועי; 13.05 — שאלות אישיות; 14.05 — היום הבבורי; 16.05 — האדם השלישי; 17.05 — יומן הערב; 18.05 — נסיון אישי; 19.05 — כבוב אליך; 20.05 — ברצונבם; 21.05 — מסורת כסורה; 21.35 — פזמוני ים בותן מחות ושרשים; 22.05 — הזב ושיר; 23.55 — שלות הבות; 00.05 — יומן הבוה; 00.30 — ציפורי לילה; 3.05 — מזבבים אל הון הלילה עד שבת 6. (כל שעה: הידיעות כל שעה).

בתי־מרקחת

ירושלים

ששי

אברבוביץ, המלך ג'ורג' 21, טל. 224972; אל אור, רחוב באב אל זהרא, טל. 282682.

שבת

קסבי, הקוהה הבלך 23, טל. 33843.

מוצאי שבת

זכרון משה, ישעיהו 10, טל. 228285; בלסם, רחוב צלאח א־דין. תורנות בתי מרקחת בת"א:

ששי

קסטל, רח' אבן גבירול 147, טל. 443716; צייביל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; יאפה, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.

שבת

צפון, רח' יהודה המכבי 33, טל. 449995; פרגולה, רח' המלך ג'ורג' 28, טל. 223721; יאפה, רח' יהודה הלוי 67, טל. 612474.

מוצאי שבת

כבר הבדינה, רח' ח' באייר 48, טל. 258046; הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 22, טל. 286740; בירדאי, רח' בן־יהודה 183, טל. 242673.

תורנות בתי מרקחת בחיפה:

ששי

בלפור, בלפור 3, טל. 662289.

שבת

הבירה, הרצל 78, טל. 663311.

בבת־ים

יום ששי

גנרבבריק, ברחוב רחוב הבבי אי"ש 3.

שבת

בית"א, ברח' רחוב בלפור 135.

רמת־גן

ששי

הרצל, הרצל 52.

שבת

גבעה, רחוב גבעה 33.

תורנות בתי מרקחת בחולון:

ששי

אכיתא, חולון, סוקולוב 4.

שבת

בריאות, חולון, חרוזים 40

בבני־ברק

ששי

רפאאל, רבי עקיבא 63 בני ברק.

שבת

וייסלית, 63, בני־ברק.

פתח־תקוה

ששי

הרקחה, שטמפפר 24.

שבת

כרכז הטוחה, הנבבי ציון 40.

בנתניה

ששי

הגביא.

שבת

הדסה.

הרצליה כפר שמריהו, רמת־השרון, רעננה, כפר־סבא ורמתיים

ששי

הלכה, הרצליה, רחוב סוקולוב 18.

שבת

סיגלית, כפר־סבא, רחוב ויצמן 47.

מה אמר דיין לעורכים

(המשך מעמ' 12)

חנה זמר: האם יכולה להיות השפעה חוזרת של המצב בדרום על מדינות ערב אחרות בחזיתות אחרות? האם העובדה שהמצרים מצליחים לא מחייבת את הירדנים ואת העירקים?

מ. דיין: אני חושב שלא. אני חושב שכל השותפים של מצרים הם ב„ביזנס" — זו לוב, קצת סודאן ואלג'יר. השותפים של הסורים הם לבנון, ירדן ועירק. אם הענין הזה לא ילך לסוריה — אני לא חושב שייכנסו לזה. אינני רואה מי בעל־משמעות יצטרף בשביל שאנחנו לא נחזור בתעלה. אני לא חושב שיהיה לזאת השפעה ריאלית.

ג. שוקן: האם לאור מה שהבטנו אנחנו לא צריכים ליצור לעצמנו שבעיני העולם הערבי יפה דוגמה של מצרים. יואה הוכחה מעשית איך אפשר לפגוע באמון רציני במדינת ישראל באופן שאנחנו מודים בזה ואנחנו מסיקים מסקנות מזה בחזית המצרית. ואם בכל זאת אין להעלות על הדעת שאיתו העולם הערבי ירים כוח דומה בגבול המזרחי. באיזה מידה שאנחנו אתה צופה במלחמה?

מ. דיין: אין לי ספק שהעולם הערבי יתעודד מהעובדה הזאת שאיננו זורקים — שאיננו זורקים כי איננו יכולים לזרוק — את המצרים לצד השני של התעלה. זה נכון. אינני חושב שהוא לא עשה גם בחזית הסורית מה שעשתה מצרים. מה הם עשו? הוא יכול לעשות את זאת עוד פעם. על יד זבית. בהו ססאסר. במשך 6 שנים או 5 או 4 שנים, עם סיוע סובייטי יכולים להיות סיוע סובייטי בספקים סטודיים ונשק אנגלי ונשק צרפתי ואמריקאי להבין לעצמנו קו שאנחנו איננו יכולים לפרוץ אותו, או שיכולים לפרוץ אותו וילכו בצד זה ביוקר רב ולעבור עם טאנקים זה מה שעשו הסורים. הם לא סיגרו בעניין זה אחרי מצרים. הם הכינו זה. עם פרופורציה לא פחות קשות כאשר פה ובזמן קבוע עברו את הקו הזה ונכנסו למערכה.

אני מצדי, אם המצרים יצאו עם כל הטאנקים שלהם הנה לתקוף את המאגרים שלנו — נהיה עדיפים בהרבה — הם יאבדו כשם שהושמדו המאגרים הסוריים, בעיקר אם נוכל לרכז את חיל האוויר שלנו פה.

הלקח הגדול שהמדינות הערביות יכולות ללמוד הוא, שהם לא הצליחו לבנות כוח אווירי שיוכל להתמודד עם חיל האוויר שלנו. תהיינה להם בעניין זה מסקנות מעשיות מה קורה לחיל האוויר שלהם עם הכוחות שלהם.

אינני חושב שהם יכולים להקים כוח דינמי נייד שיכול לכבוש את מדינת ישראל. הם יכולים לצרוך קווה, ברגע שמתקדמים אתם — נתקלים במאבק אתנו.

סוריה לא עשתה צעות כמו שעשתה מצרים, ומחר בבוקר יהיו שם אורים עכשיו.

ג. שוקן: לולא היתה החזית הסורית, היינו זורקים את המצרים מעבר לתעלה?

מ. דיין: כן. לעצמי אינני חושב שזה היה הדבר הטוב ביותר לעבור את התעלה: לולא היתה הבעיה הסורית והיה כל השריון שלנו בסיני וחיל האוויר שלנו היה פנוי רק לזה — יכולנו לזרוק אותם מעבר לתעלה. יתכן במחיר כבד. פראקטית, מבחינה, הוא שואל: ומה אחר כך? נזרוק אותם ויישארו 150 בכל מהצד השני?

ג. שוקן: כמו שהיה ב־1967, שלא היה להם תיאבון יותר.

מ. דיין: ב־1967 זרקנו אותם מסיני. היה ברור שאני צופה שזה יהיה גם פה. כשנגענו לזרוק אותם התיישבו על יד התעלה עם הרגלים בבית במשך שלוש שנים. יהם עשו מלחמת התשה. אחר כך עשו מלחמת התשה עד 1970. שלא היתה בנויה על פריצה, ואז עברו להם המצב המטה. לא עמדה שאלה של זריקה. לא עברנו אף פעם את התעלה והם לא עברו. חיל האוויר שלנו הפציץ יהם ממרחק בעמק, בלי להכנס יותר כדי לנטרל מה שהיה. כל אלה אינם אלטרנטיבים של כיבוש מדינת ישראל.

מה הערבים היו רוצים? הם היו רוצים שיהיה להם כוח לכבוש את מדינת ישראל. הנסיון הזה כבר נעשה הפעם פה ברמת הגולן באיזשהו פרספקט. לו זה היה עולה בידם — זו היתה המגמה שלהם לכבוש את מדינת ישראל. פה זה לא זה, לא שאינם רוצים. אבל הם צריכים לעבור הרבה קילומטרים בשביל להגיע. זה לא רק עניין של הוצאות הדרך בשביל לעשות זאת. אני חושב שאיננו עומדים בפני כוח ערבי שיוכל, לאחר שנעשה את זאת. אילו היה כוח כזה היה יכול לעבור את 150 הק"מ להגיע למדינת ישראל — היה עושה זאת. אני חושב שלא נגיע לסיטואציה כזאת.

יש לנו עכשיו הבעיה של התעלה. אנחנו צריכים לייצב פה ולבנות את הכוח שלנו.

ד. פדהצור: האם אנחנו נפסיק את הלחימה ברגע שנייצב את הקו החדש?

ושאלה שניה — אמרת, כי בשלב זה איננו יכולים לבצע את המטרה של הרחקתם. מה סדר הזמן, אשר לפי הערכתך יהיה לדרוש לזה?

מ. דיין: אני לא חושב שנפסיק כבה את הלחימה. קודם כל לא רק אנחנו מקיימים אותה. אינני צפה שבעוד איזה ימים פתאום ידליקו את כל האורות והלחימה תיפסק.

הדבר הזה עם מצרים. אולי גם עם הסורים. בפרשה פורמלית ישכך, במחיר בבסיס — אם נתים את הכתבת של הסורים עד הסוף — תהיה לזאת משמעות בשבילנו. אני לא חושב שיהודים בפני גמר הלחימה בעוד ימים אחדים.

בחזית הסורית נגיע למצב שלא יהיה מצב משבר עתי להחזיק. אני לא מצריך שזה יהיה בחזית המצרית.

ד. פדהצור: החזית המצרית פותחת פתח לנסיגות להסדר מדיני?

מ. דיין: אינני יודע. אם לומר, אם מצרים תהיה יותר נוטה להסדר מדיני מקובל עלינו — אני מסופק; אם אתה חושב שאנחנו צריכים ללכת לקראתם יותר מאשר קודם — אני לא פרטנר לכך, גם אם נשב פה.

ד. פדהצור: מה לפי הערכתך טווח הזמן?

מ. דיין: אינני יודע.

ד. פדהצור: לא ימים?

מ. דיין: אני בכל אופן, אולי בגלל התפקיד שאני ממלא, אינני חושב שיעבור 10 ימים והענין נגמר. אני חושב על זה בקטגוריה של חזית. יש להם עוצמה כזאת ויש להם רצון לבוא להשמיד אותנו. זה ייפסק בהתפצה שלהם. צריך לבנות כוחים, להרוג אותם, לרכוש לעצמנו עוד משקים ולבנות עוד מבנים. כדי שהעוצמה שלנו תהיה כזו שזה ילך לנו טוב.

מ. [illegible]: היום אתה עוד בדעה שהשיקול המדיני היה נכון?

מ. דיין: אני לא רוצה להתעסק בזה. רק אתמול עסקנו בזה. אני היום באותה דעה שהייתי אתמול. וכל מה שאני אומר היום — "דעתי" אתמול.

הייתי ממליץ לכולנו, בואו נדאג עכשיו להלחם בערבים ולא להמש. אם אתה רוצה להמש — תהמש. מה זה נותן לך? האם זוהי הבעיה שעומדת עכשיו?

מ. בראלי: אם נצליח להוציא את הסורים מהמערכה, האם ישתנה מהותית המצב שבו אנחנו לא יזרוק את המצרים אל מעבר לתעלה?

מ. דיין: פוטנציאלית — ישתנה. נוכל להקדיש את כל חיל האוויר שלנו לחזית הדרומית, להעביר שריון. אם כדאי לנו לעשות את זאת עכשיו, בעקר המצרים איננו בידינו לעלם בצד זה — אינני יודע.

בסופו של דבר נגיע אתם לכלהמה. צריך להבין על אותם הקווים היציבים כך שייצא לנו טוב. אם צריך ללכת עד הראש — אינני יודע. פוטנציאלית זה ישתנה.

מ. בראלי: אם יהיה בו הפסקת אש והמצרים ישבים, האם אנחנו נשכים להפסקת אש כאשר המצרים יושבים בצד הזה של התעלה?

מ. דיין: אינני יודע. אני לא הייתי ממליץ שנבקש הפסקת אש. אם תהיה הפסקת אש — אינני יודע. אני אינני צופה לזה שהמצרים יסכרו אותה. הם יפרו את הפסקת האש ברגע שיהיה כדאי להם. התקופה בין יוני ל־1973 נגמרה. אם תהיה החלטה או לא תהיה החלטה — אינני יודע. בראייה שאני רואה אותה — השאלה היא מאזן הכוחות, ולא החלטה כזו.

ד"ר ה. רוזנבלום: האם אתה חושב שיש תועלת ואיזו תועלת בכך, שמה שאמרת לנו בדרך כלל תגיד היום בטלוויזיה?

מ. דיין: לא אומר בטלוויזיה מה שאמרתי לכם. קודם כל זה יודע לציבור, ענין המצרים יוודע. יעברו עוד 2—3 ימים ולא נזרוק אותם. נכנסנו למערכה ועולם אומרים: „עד" אני רוצה להביא בפני הציבור, שלא אהיה חשוד לא כמרס ולא כסר הבטחון, שאני עושה הונאה, כבשה לסייח דברים. אני את כל זה אשתדל לומר באיזו נוסחה אלגנטית. כן אומר שאי־אפשר לעשות עם ספסר ביד. זה לא עומד בזה היום.

אני מרגיש שהפער בין מה שאמרנו לבין מה שמסרנו שאמרנו ובין מה שאיננו הולכים לעשות בימים הקרובים, הוא לא טוב, וצריך את הפער הזה לסגור, כדי שיהיה בנו אימון.

ה. שדר: אני מבין בדבריו, שזו תהיה מלחמה ממושכת בבחינה ריאלית.

מ. דיין: עצם המצאות 1000 טאנקים בחזית המצרית היא בשבילי מלחמה. כן יודעים או לא יודעים — זוהי מלחמה בחזית המצרית. אני צופה במצב כזה שלא יתהדרו. לא יאבד להם החשק לכבוש אותנו. אם תהיה אש כל הזמן בחזית המצרית או לא — אינני יודע. כל זמן שלא נעשה להם מה שעשינו לסורים — אנו צריכים לראות את זה כחזית שיכולה כל רגע להיפתח ויכולים לפתוח באש. בשבילי זו חזית בלחימה.

ג. שוקן: אם מה שאמרת לנו תגיד הערב בטלוויזיה, פירושו — רעידת אדמה בתודעה של הכל בישראל, של העם היהודי והעם הערבי. איך אתה מתאר לעצמך במצב כזה את החיים שלנו עם הערבים בשטחים?

מ. דיין: אלה עניינים נבונים. אמרתי בפגישה הראשונה שלנו, שאנחנו לא נשנה שום דבר בנוהג שלנו. עכשיו אני רואה כאפייר ירדן. ודאי הערבים בשטחים אינם חושבים שהם יכולים להצטרף למערכה הזאת נגדנו. רעידת אדמה — אם הענין עם סוריה יגמר כפי שאני מצפה שייגמר, אני מעריך שריפות האמונה לא תדביק אותם להתחתשות במלחמה, בכרה, בבריו וכו', בגלל סיבות שונות העיקריות הן: ראשית: הם לא צבא. אפילו אם הם קוראים ושופטים. אז המצרים הם יותר חזקים, אבל הם בשכם יושבים בלי טאנקים; שנית, הם יושבים עם המשפחות ועם הילדים. ציבור שיושב יחד עם משפחתו לא יכול לעשות הרבה. בבודד הוא יכול לשים מוקש, להצטרף לפת"ח. אם יהיה מצב כזה — נצטרך לטפל בו. אני לא מתכוון לאגרוף של ברזל.

ג. שוקן: האם לגבי העולם הערבי זה לא יהיה כמו קרתאגו אחר מלחמת הפונים הראשונה?

מ. דיין: איך זה צריך להתבטא פה עכשיו?

ג. שוקן: הרומאים התחילו לחיות פה — להחריב את קרתגו.

מ. דיין: שהם ירצו להחריב אותנו — אני חושב שהם רוצים בזה.

חנה זמר: אנחנו תוקפים את כל הכבאות, כאילו הוא נהגה מהמצב שנוצר.

מ. דיין: אני בהלכה לא נהגה מבנה. היית והכנסת כאן נימה אישית, בכלעצמי אני אומר אותה מן השתיים: או שהייתי אומר בתוך לבי רפיין — או הייתי מתפטר תוך 5 דקות; או שיש בעיה שאני מסתכל עליה לא מהצד א"א מבפנים. ואני מאמין באמונה שלימה שאני יודע בה דרך לטפל בה כדי שייצא לנו טוב.

לא הייתי מקבל את זאת רק על אחריותי. הלכתי לראש הממשלה, לממשלה לפסה, בישיבות מרובות, לא מדמליות ואמרתי כי כך אני רואה את הדברים, וזאת אני חושב שצריך לעשות. החל מרכזת עוד מבנים, קודם להיות, לא תעלה. אם לא תעלה. אני אוהב את התעלה. אבל אחרי הכל זה לא עמק יזרעאל. התעלה זה קו. מפני שאני גם כלעצמי מרגיש שאנחנו יכולים לעשות את זאת. גם קיבלתי אישור לזה מהממשלה, מראש הממשלה והמטה הכללי. אני לא יודע ימיהנה, אבל גם לא בתאבל. זה המצב. זה לא המצב כמו עם הערבים במקומות שונים או הגרמנים במקומות כמו כתמוטש קו. אין לנו עסקים עם אויבים כאלה. אלא עם הערבים. יש קו של התעלה — בנפל בעניין הזה.

קודם כל אני זונח את הטיפול שלנו עם הסורים. היום, בפגישה הזאת, אנחנו נתרכזים בעניין המצרי. קראתי לפגישה בשביל העניין המצרי. לא הייתי קורא לפגישה זו לעשות תגובה שעברנו את העניין הסורי. אבל את העניין הסורי עברנו — לפי הערכתי.

חנה זמר: כמה זמן זה יכול עוד לקחת בצפון?

מ. דיין: לא הייתי — אני חושב שהחזית הזאת היא גמורה וכבר לא יהיה לה כוח לחימה ויכול להיות שלא ייגמר. לנו יש ביכר לחיבוה והגבול הזה הוא לא כאפי ויכול להיות שהלחימה תימשך. אני מצריך שהחזית הזאת, עם לכבליה מ־1000 טאנקים שלהם היא גמורה. כי שברנו ומי שנשבר העסק של הכבליה הסורי הזה לרמת הגולן גמור.

י. ברם: אם בדרום לא תהיה הפסקת אש פורמלית, איך אנחנו וכמה זמן אנחנו צריכים לעמוד על יד הקו השני היהודי ואיך מדינת ישראל יכולה לעמוד בזה גם מבחינה כלכלית?

מ. דיין: בעניין הכלכלי — אינני יודע. כמה זמן? — במלחמת השחרור ישבנו שנה שלמה. אם נצטרך להיות מגויסים שנה — נהיה מגויסים שנה. אינני יודע אם גיוס מלא. אני חושב שלא גיוס מלא. אינני רואה את זאת כתנאי של מדינת ישראל. אם יוחסים נגדה — מה היא תעשה? זה יעלה הרבה כסף והרשימה של הציוד שראיתי שרוצים מהאמריקאים — זה מאות מיליוני דולרים. אני מקווה שהאמריקאים יהיו מוכנים למכור לנו ציוד זה. אני מקווה שהעם היהודי ואני מקווה שגם העם בישראל יהיו גם לצד הכלכלי. אני לא חושב שחיים ברמה של לוקסוס. אבל בתקופת מלחמה יכול הציבור בארץ לעשות מאמץ כלכלי אדיר. אם לא אוכל מוס־שוקולאד שנתיים — לא אפסיד כלום.

מ. זוריא: אתמול נודע על שחרור 20. האוירון הכי חדיש שיש לסורים. האם ישנו מטוס כזה גם למצרים?

מ. דיין: כן.

מ. זוריא: האם יש להם מספר גדול והאם הם אופרטיביים?

מ. דיין: יש להם. אינני יודע בדיוק כמה ואם הם אופרטיביים. בזירה הצבאית איננו מרגישים לא את חיל האוויר המצרי ולא את חיל האוויר הסורי. ברגע שהם מרימים מטוסים — חיל האוויר שלנו מוריד מטוסים נגדם והם מסתלקים.

מ. זוריא: כמדומני בשבת, כאשר דיברת על הסדרות של הסורים ועל המטרות של המצרים, הסברת כי למצרים יש המכשול של תעלה מה שאין לסורים. בכל זאת אנחנו השמדנו את הסורים ובמצרים — לא. אולי כדאי לנתח זאת יותר.

מ. דיין: בהחלט. יש דבר אחד שהוא לא פעל כפי שאני חשבתי — היכולת שלנו לעצור את עצם בניית הגשרים על התעלה. היתה לנו קודם תיאוריה בעניין זה. אולי אומר, שלו היתה בכל אופן תיאוריה שיצטרכו לעבוד לילה שלם להקים גשרים ונוכל בבוקר שלנו לפגוע זאת. התברר כי בהכוונת של כל הציוד שיש להם, בעיקר הציוד האישי נגד טאנקים, הפגיל לסוסה של 3 ק"מ, אלפי חיילים מחזיקים את זאת ורוב הטאנקים שלנו נפגעו. כשיל זה המצרי אחד משלה אותו. הם שבנו מאחורי סוללה ולא נתנו לטאנקים שלנו לעבור. ושם התברר שזה לא פשוט וזה עלה לנו ביוקר רב להתקרב עם טאנקים לתעלה ולמנוע את הקמת הגשרים לפני המצבה השבנו באופן אחר התברר אחרת.

מה קרה בין הסורים לבין המצרים? הסורים שהקרבות שלהם התחילו להקוף ההקדמה. באמת, בהתחלת הקרבות פרצו את כל רמת הגולן מהמשקים. הם היום כ־10—15 ק"מ מאותו קו הפסקת אש. כשהם יצאו, כל ההבנות של הקו לא היו משמעותיות. הדין מדבר אחר — שהטילים שלהם שהיו פה הפריעו לחיל האוויר שלנו.

המצרים, שיש להם מטרה מוגבלת, להגיע רק עד המיצרים — עוד לא הגיעו יותר מ־3 ק"מ אחרי הכל — אנחנו לא הצלחנו לעבוד בנוים לכבוד את התעלה. הם לא רק לא הגיעו למיצרים, הם לא התקדמו. הם התחילו להתבסס פה, וזאת בעיה, אף על פי שפה לא יהיה להם כיסוי של טילים.

הסורים שהיו בנויים על קו כשנכנסו — היה לנו מאבק אתם. במשך 2—3 ימים השמדנו אותם. אם המצרים לא היה לנו מאבק זה ולא יכולנו למנוע מהם „ההיים בגרים".

ב. זית: ב־1967 היו הצעות שונות של הפסקת אש. ההודעה הישראלית היתה: עם כולם או עם אף אחד לא.

מ. דיין: לא. ישראל כל הזמן אומרת שהיא מוכנה לשלום עם כולן או עם כל אחת לחוד.

ב. זית: האם במקרה של היום, אם סוריה תדרוש הפסקת אש והמצרים ממשיכים להלחם — האם נתבים?

מ. דיין: אינני יודע. אני חושב שאחרי שזרקנו את הסורים, את דמשק איננו מתכוונים לכבוש. אם סוריה תרצה הפסקת אש — נעצה הפסקת אש.

א. ניסן: האם התוצאות האלה בחזית הסורית עשויות להשפיע על רצון הלחימה של המצרים?

מ. דיין: אני לא חושב שיפסיקו בגלל זה את המלחמה.

ב. מוזס: האם תוכל להגיד לנו על התגובות האמריקאיות בקשר להפצצה שהפצצנו את דמשק? האם זה יוכל להשפיע על כרבנים אזרחיים בארץ?

מ. דיין: אינני יודע. זו אפשרות. אני מקווה שזה לא יהיה. בכל מקום, בעיקר שזה יהיה על ידי חיל האוויר שלהם — בדרך כלל אנחנו מוכנים לטפל בו. אבל יכול להיות שזה יהיה גורם. יגידו: כך עשיתם לדמשק, אנחנו מפציצים את תל־אביב. זה יכול להיות.

ד"ר ה. רוזנבלום: האם האמריקאים יודעים על המחיר שנוצר?

מ. דיין: אני לא בטוח אם יודעים עד הסוף. אבל אנחנו עדכנו אותם. המדיניות שלנו היא לעדכן אותם עד הסוף, ללא כחל ושרק. אני בטוח שתוך יום־יומיים יהיו מעודכנים.

א. דיסנצ'יק: לגבי החזית המצרית, אם אנחנו מקבלים את התיאור שלך, זה יהיה סיבוב ראשון ביחוד יותר מהירים שמסיימים בכיבוש שטח על ידי מצרים ולא להפך. זה עלול לחזק את מעמדו של סאדאת ויתחזק את המדיניות שלו.

מ. דיין: אני לא חושב שזה מחזק את סאדאת. אני רואה שמר דיסנצ'יק רוצה להגיע לפורמולה מאד נגטיבית. אומר לך את הפורמולה שלי: אני חושב שאם סאדאת לא יגיע בהתקפה זו עד למיצרים, לא רק שלא יכבוש את ארץ ישראל, שלא יכבוש את סיני — לא ישחרר את האדמות הכבושות אחרי שש שנים שבהן הכין את המלחמה הגדולה, ולא יגיע למטרה מוגבלת שלו, של 20 ק"מ — אני לא חושב שיהיה לו הישג אישי בזה.

לא הייתי אומר שזו הפעם הראשונה שהערבים השיגו כיבוש שטחים. אנחנו נמצאים עכשיו במצב שאולי אנחנו יכולים לזרוק אותם חזרה. אם אנחנו עושים חשבון מה זה יעלה ומה הרווח. אם זה היו הדגניות — היינו זורקים אותם, אבל בשביל האגם המר — לא. בשביל זה להרוס את עצמנו ולזרוק אותם — לא כדאי.

הם עברו, יעברו עוד 5 ק"מ מדבר. אינו עומדים בשפה ה־12 כמו שעמדו בקו הירוק. לשווה הגיע למבחן מעשי עוד מפס ואנחנו נסתכל על כל דונם מדבר כאילו זה מרכז הארץ. אם זה לא 50 ק"מ משמעותיים מבחינת החזקת הקו — אני יכול לסבול זאת. זאת החשיבות של המדבר, שיכולים ליפול עליו מצבות ק"מ פה וק"מ שם.

מ. זוריא: אין לבך השלכה על שארם א־שייך?

מ. דיין: אם יהיה מצב שלא נוכל להחזיק בשארם א־שייך — אראה בזה מכה קשה לנו. אני מקווה שנסתדר עם זה.

השובבה

כבר כאן

Fiat 126

מכונית בלי בעיות

„פיאט" — גדול יצרני המכוניות באירופה — היה הראשון שהאמין במכוניות קטנות. עדות נאמנה לכך, הוא יצורן של מיליוני מכוניות מדגמי „פיאט 500" ו„פיאט 600" אשר זכו להצלחה עולמית. ה„פיאט 126" משקפת את תוצאותיהם של המחקרים והנסוים שנערכו ע"י „פיאט" במשך עשרות שנים. **המנוע החזק** בן 600 סמ"ק מגיע להישגים מרשימים בנסיעות קצרות בעיר ובטיולים ארוכים מחוץ לה. **הנוחות הנדיבה** ל־4 נוסעים ומטענם באה לידי ביטוי במרחב הגדול המוקדש לנוסעים. **ולבטיחות המירבית** תורמים השילדה המחוסנת, מערכת הבלימה הכפולה, מערכת ההיגוי המיוחדת והצמיגים הרדיאלים — המוסיפים יציבות על הכביש.

ה„פיאט 126" — מכונית שובבה בלי בעיות השקעה, אחזקה, תנועה, חניה, ומעל לכל — בלי בעיות דלק (20 ק"מ לליטר!!). אתם מוזמנים לאולמי התצוגה של „פיאט" לראותה מקרוב.

FIAT 126

פרסום אדמון בע"מ

התיירות במשבר — לא רק בגלל המלחמה

מאת יונה שמשי

קבוצה של כ־400 סוכני נסיעות ותיירות סיימה בראשית השבוע סיור לימודי בארץ. הקבוצה שכללה סוכני נסיעות ותיירות, בעיקר קימעונאים מרחבי ארה"ב וקנדה, באה מטעם „הארגון האמריקאי של סוכני נסיעות", ביוזמת משרד התיירות. „פריין טורס" שהיא אחת מסיטונאי התיירות הגדולים בארה"ב, לחברה סניף בישראל שטיפל בארגון הסיור של המוזמנים.

הבאת קבוצת סוכני הנסיעות שכללה בעיקר אנשים שיש להם מגע ישיר עם התייר, נעשתה במטרה „למכור" את התיירות הישראלית לנוסעים־בכוח בשנה הקרובה ובעתיד. אמנם אין זה סיור־לימודים ראשון של סוכני נסיעות, אבל הפעם היה ייחוד בהבאת אנשי הקבוצה והוא — להראות במישרין לסוכני הנסיעות ובאמצעותם לתיירים בעתיד, כי אמנם ניתן לבקר בישראל בלא חשש ממלחמה. בקבוצה שהגיעה הפעם היו רבים שזו להם הפעם הראשונה שביקרו בישראל. הם וגם אלה שכבר היו בעבר בישראל התרשמו מאוד מהמצב. מארגני הסיור בטוחים כי יהיו לביקור זה תוצאות חיוביות בהגברת מספר התיירים המגיעים לישראל.

בינתיים מצב התיירות קשה, מכמה סיבות: מהן כלליות ומהן מיוחדות לישראל. בשל האינפלציה הדוהרת בעולם כולו ובעיקר בשל המצב הכלכלי הקשה בארה"ב יש ירידה בתיירות העולם כולו. אנשים נוסעים פחות ולמרחקים קצרים יותר. תיירים בעלי מסורת של נסיעה אחת לשנה מעדיפים להגיע ליעדים קצרים ולמרכזי נופש קרובים וזולים יותר. כך היתה בשנת 1973 ירידה של כ־15 אחוזים בתיירות מארה"ב. כן היתה ירידה בתיירות הפנים־אירופית. שפל כללי זה גרם שירד מספר התיירים, לפחות לעומת התחזיות, מארה"ב לישראל גם לפני מלחמת יום הכיפורים. למותר להדגיש, כי המלחמה היתה גורם רציני בירידת התיירות בשלושה החדשים האחרונים של 1973 אף כי בדצמבר כבר היתה ניכרת התאוששות במספר המבקרים אצלנו.

לקשיים האובייקטיביים, הכלכליים־עולמיים ואלה שהמלחמה גרמה להם, נוספו בישראל גורמים „סובייקטיביים" המקשים את המצב על הענף. „קושי סובייקטיבי" הוא, למשל, מדיניותו של משרד התיירות. נתברר שבניית חדרים במספרים גדולים בעידוד המשרד אינה הכרת המציאות ואף מכבידה מאוד על רווחיות הענף. אין ספק כיום, כי מדיניות זו של משרד התיירות לא הצדיקה את עצמה. הרושם הוא, כי בניית מספר החדרים שאושרו עם כל המענקים והמילוות הממשלתיים הכרוכים בכך, נעשתה ללא בדיקה יסודית. מלונאי ותיק, המתפרנס זה כ־30 שנה מהמקצוע, אמר השבוע, כי משרד התיירות אישר בניית בתי מלון חדשים לפי השיא של תנועת התיירים של שמונה ימי פסח בשנה. מה יהיה על החדרים בכל ימות השנה, על כך לא חשבו במידה מספקת, אמר.

מנהל חברת נסיעות טען, כי התיחוסר לאספקט אחר של מדיניות משרד התיירות. כי אין כל תכנון לגבי מדיניות הפרסום בחו"ל. אין למשרד התיירות תכנית לטווח של שנים אחדות ל„הסתערות" על שווקים פוטנציאליים של תיירים לישראל. במקום לעשות מאמץ מרוכז של פרסום בסכום „למכור" את התיירות בישראל, מפזר המשרד את כספיו בלי קביעת יעדים. לדוגמא, משרד התיירות עשה עד כה מאמצי פרסום מרוכזים בשוק היפאני, אף שיאפאנים רבים מאוד מבקרים באירופה. ישראל נכנסת, למעשה, על דרכם לאירופה ואין הם צריכים להוסיף אף פרוטה אחת על מחיר כרטיס הטיסה שלהם כדי לבקר אצלנו. אפשר להביא דוגמאות רבות אחרות, אומר מנהל חברת הנסיעות.

התיירות הבאה כיום לישראל מורכבת רובה מאנשים שיש להם קשר סנטימנטאלי כלשהו לארץ — אם נוצרים הרוצים לפקוד את המקומות הקדושים לדתם. ואם היהודים שבנוסף לקשר הדתי יש להם קרובי משפחה, מכרים ובני עיר החיים בישראל. מיעוט שבמיעוט מן הבאים אלינו הם תיירים שמטרתם היא נופש בלבד. אגב, מבחינת ההכנסה לענף זו התיירות הטובה ביותר.

מלבד הפגיעה בתיירות בשל המשבר העולמי והמצב הבאים אלינו בגלל המלחמה, נוסף עתה עוד קושי: ההתייקרויות האחרונות בגלל ביטול הסובסידיות. בתי המלון, שהם אחד הגורמים בענף התיירות, הם צרכני מצרכי היסוד שהתייקרו ב־70 אחוזים ובעלי הדירוג הגבוה שבהם הם גם צרכני מצרכי מותרות שאינם כלולים בסל המזונות ושהעליה במחירם היא בשיעור גבוה הרבה יותר. מחירי חלק המצרכים עלה ב־200 עד 300 אחוזים. על רקע זה באה תביעת בתי המלון לפיצוי גבוה יותר מהממשלה. מחירי המלונות לתיירים, בעיקר אם הם חלק מ„חבילה" של נסיעה על כל מרכיביה, מתפרסמים בדרך כלל זמן רב מראש. המחירים שיקבלו תוקף ב־1 במארס פורסמו לפני חדשים. הם כוללים עליה בשיעור של 15 אחוז לתייר. אבל אינם כוללים את העליות האחרונות בהוצאות בתי המלון. על כן תובעים עתה המלונאים שהממשלה תגדיל את הפרמיה לדולר. בעלי בתי המלון, שנלחמו זמן רב להשיג פרמיה לדולר הנכנס מהתיירות שהוא דולר בעל ערך מוסף גבוה, השיגו רק ביולי 1973 פרמיה בשיעור של 26 אגורות לדולר. עתה מוכנה הממשלה להגדיל את הפרמיה מהתיירות ל־21 אגורות מראשית נובמבר אשתקד. תביעת בעלי המלונות היא לפרמיה של 80 אגורות לדולר כשיעור שמקבלת התעשיה. אם תביעה זו של המלונאים לא תיענה, הם מתכוונים להעלות את המחיר לתייר, בנוסף לעליה שכבר פורסם עליה.

סם פורמן, מקבוצת מלוני „דן", מעריך ב־50 אחוז את הירידה בתפוסת בתי המלון ב־1974, גם אם יהיה היקף התיירות לישראל כמו בשנה שעברה. זהו שיעור תפוסה נמוך ומסוכן לקיומו של הענף. לדעתו תהיה בכל מקרה השנה המתחילה עתה קשה ביותר לענף ועל הממשלה לעזור כדי למנוע זאת. הוא אומר, כי העליה שחלה, כביכול, במספר התיירים היא אפסית בלבד. חלק גדול מאלה שבאו בחדשים האחרונים לארץ לא תרמו לענף המלונאות. אלה ביניהם שהלכו למלונות שהו בהם על בסיס של מחירים מיוחדים, המכסים בקושי את ההוצאות הבסיסיות של המלונות. ואילו אחרים הלכו, פשוט, לקרובי משפחה או לקיבוצים ולכפרים. סם פורמן גם מותח ביקורת על אותה מדיניות המעניקה הלוואות או מענקים לבניית מלונות מאד כדוגמת מלון „קונטיננטל" המתכנן להיבנות בנתניה. יהיה זה מלון שכל חדר בו יעלה בין 55 עד 60 אלף דולר. למי זה נחוץ עתה? שואל סם פורמן.

הכונו לחידון הפרסים הגדול של דבר